

**Π.Μ.Σ.
«ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»**

**Α.Ε.Ι. ΠΕΙΡΑΙΑ Τ.Τ.
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ &
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»**

**Ο ΚΑΤΑΣΤΑΛΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

Ειρήνη Τσεπέρκα

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
του Α.Ε.Ι. Πειραιά Τ.Τ. για την απόκτηση
Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη Δημόσια Οικονομική και Πολιτική.

Πειραιάς, 2017

**Π.Μ.Σ.
«ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»**

**Τ.Ε.Ι. ΠΕΙΡΑΙΑ Τ.Τ.
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ &
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ**

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΗΜΟΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ»**

**Ο ΚΑΤΑΣΤΑΛΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

Ειρήνη Τσεπέρκα, Α.Μ.: 15114

Επιβλέπων: ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΗΛΙΑΣ, Καθηγητής,
Α.Ε.Ι. Πειραιά Τ.Τ., Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
του Α.Ε.Ι. Πειραιά Τ.Τ. για την απόκτηση
Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη Δημόσια Οικονομική και Πολιτική.

Πειραιάς, 2017

**M.Sc. IN
«PUBLIC ECONOMICS
AND POLICY»**

**PIRAEUS UNIVERSITY OF
APPLIED SCIENCES
DEPARTMENT OF
ACCOUNTING & FINANCE**

M.Sc. in Public Economics and Policy

**THE EX-POST AUDIT BY THE HELLENIC COURT OF
AUDITORS**

Irene Tseperka, R.N.: 15114

Supervisor: THEODORE PAPAILIAS, Professor,
Piraeus University of Applied Sciences, Department of Accounting & Finance

Master Thesis submitted to the Department of Accounting & Finance of the Piraeus
University of Applied Sciences (T.E.I. of Piraeus) in partial fulfillment of the
requirements for the degree of M.Sc. in Public Economics and Policy

Piraeus, Greece, 2017

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ν.	Νόμος
β.δ.	Βασιλικό Διάταγμα
αρ.	Άρθρο
παρ.	Παράγραφος
Α.ΕΛ.Ι.	Ανώτατο Ελεγκτικό Ίδρυμα
Γ.Σ.	Γενική Συνεδρίαση
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΣ	Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΝΠΔΔ	Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ	Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου
ΔΠΕ	Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου
Ελ Συν.	Ελεγκτικό Συνέδριο
ISSAI	Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα του INTOSAI
SAI	Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα
π.δ.	Προεδρικό Διάταγμα
ΕΠΕ	Ετήσιο Πρόγραμμα Ελέγχου
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης

*Στον Βαγγέλη, την Αγγελική, τον
Γιάννη, τον Ζαφείρη και τον Οδυσσέα*

Ευχαριστώ εκθύμως τον επιβλέποντα καθηγητή μου, κ. Θεόδωρο Παπαηλία, ο οποίος ενώ διαθέτει περιορισμένο ελεύθερο χρόνο λόγω των καθηκόντων του, ήταν πάντα πρόθυμος να με συμβουλευτεί και να με καθοδηγήσει κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της παρούσης διπλωματικής και καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησής μου. Ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλω στους καθηγητές του μεταπτυχιακού, οι οποίοι στάθηκαν αρωγοί στην προσπάθεια όλων των φοιτητών για τον εμπλουτισμό των ακαδημαϊκών γνώσεων τους, καθώς και στο λοιπό προσωπικό για την συμβολή του στη λειτουργία του μεταπτυχιακού προγράμματος. Επίσης ευχαριστώ την οικογένειά μου, τους φίλους και συναδέλφους για την αμέριστη συμπαράστασή τους και τις πολύτιμες συμβουλές τους!

Ο κατασταλατικός έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο

Σημαντικοί Όροι: Ελεγκτικό Συνέδριο, Κατασταλατικός Έλεγχος, Δειγματοληπτικός Έλεγχος, Υπόλογος, Φύλλο Μεταβολών και Ελλείψεων, Έκθεση ελέγχου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το Ελεγκτικό Συνέδριο αποτελεί το Ανώτατο Δημοσιονομικό Δικαστήριο της χώρας, σύμφωνα με το άρθρο 98 του Συντάγματος 1975/86/01/08. Μεταξύ των αρμοδιοτήτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου περιλαμβάνονται ο έλεγχος των δαπανών του κράτους, των ΟΤΑ και των ΝΠΔΔ, ο έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο ΝΠΔΔ, ο έλεγχος των λογαριασμών των δημόσιων υπολόγων, των υπολόγων των ΟΤΑ ή άλλων ΝΠΔΔ, η σύνταξη και υποβολή έκθεσης προς τη Βουλή για τον απολογισμό και τον ισολογισμό του Κράτους.

Σκοπός της παρούσης εργασίας αποτελεί η αποτύπωση της μεθοδολογίας που ακολουθείται κατά τη διενέργεια του κατασταλατικού ελέγχου, τον οποίο ασκεί το Ελεγκτικό Συνέδριο ως εξωτερικός ελεγκτής και ο οποίος αποσκοπεί στη διαπίστωση της ακρίβειας και ορθότητας ή μη των λογαριασμών καθώς και στον έλεγχο κανονικότητας και νομιμότητας της δημόσιας δαπάνης, η διακρίβωση του βαθμού ποιότητας και αποτελεσματικότητας των κατασταλατικών ελέγχων και η εξέταση των δυνατοτήτων που προσφέρει η διεθνώς εφαρμοζόμενη πρακτική των Διεθνών Ελεγκτικών προτύπων προκειμένου για τον εκσυγχρονισμό του έργου του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Η διπλωματική εργασία ολοκληρώνεται με τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την αναγκαιότητα εφαρμογής ενός νέου σύγχρονου δημοσιονομικού ελέγχου για την δημοσιονομική εξυγίανση και αποκατάσταση της δημοσιονομικής αξιοπιστίας της χώρας μας και την υποβολή προτάσεων για την αναμόρφωση του συστήματος του εξωτερικού ελέγχου.

The ex-post audit by the Hellenic Court of Auditors

ABSTRACT

The Hellenic Court of Audit (HCA) is the Supreme Audit Institution of the State, according to Article 98 of the Hellenic Constitution, with primary jurisdictions such as: the audit of state expenditure of local authorities and public entities, the audit of high value contracts in which the contractor is a government or other public entity, the audit of accounts of public officers and public officers of local authorities or other public entities, drafting the financial report and balance sheet of the State and submitting it to the Greek Parliament.

The present dissertation aims to illustrate the methodology followed during the process of ex-post audits performed by The Hellenic Court of Audit, as an independent external auditor, regarding the accuracy and precision of accounts and the regularity and legality of public expenditure, the ascertainment of the grade quality and effectiveness of ex-post audits as well as the possibilities offered by the internationally applied practice of International Standards on Auditing in order to modernize the procedures of the ex-post audit. The dissertation ends with the conclusions arising from the need to implement a new modern financial audit for fiscal consolidation and for restoring the fiscal credibility of our country. Furthermore, through this dissertation it is attempted to submit proposals on reforming the framework of external audit..

Keywords: Hellenic Court of Audit, Ex-Post Audit, Sample Check, Accountable, Sheet of Changes and Flaws, Audit Report

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	xi
ABSTRACT.....	xiii
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ-ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ	xix
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	1
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ: ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ.....	1
1.1 Εισαγωγή.....	1
1.2 Ιστορική Αναδρομή.....	2
1.3 Αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου	4
1.4 Αρμοδιότητες Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας.....	10
1.5 Οργάνωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου.....	11
• Δικαστικοί λειτουργοί.....	11
• Δικαστικοί υπάλληλοι.....	12
1.5 Διεθνή και Ευρωπαϊκά Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα	13
1.5.1 Γαλλικό ή Ναπολεόντειο ή δικαστηριακό μοντέλο ελέγχου	14
1.5.2 Το κοινοβουλευτικό μοντέλο ή Αγγλοσαξονικό (Westminster model).....	16
1.5.3 Το συλλογικό μοντέλο (Board model or Collegiate model)	17
1.5.4 Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο	18
1.6 Ανακεφαλαίωση	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	24
ΚΑΤΑΣΤΑΛΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ.....	24

2.1	Εισαγωγή.....	24
2.2	Διάκριση ελέγχου σε διοικητικό και δικαστικό	26
2.3	Περιεχόμενο του ελέγχου	28
2.3.1	Κατά προτεραιότητα κατασταλτικός έλεγχος.....	28
2.3.2	Διενέργεια στοχευμένων ελέγχων	29
2.3.3	Έλεγχος επιχορηγήσεων - χρηματοδοτήσεων	30
2.3.4	Μηνιαίοι λογαριασμοί ταμιακών υπολόγων και υπολόγου συμφηφισμών.....	31
2.3.5	Ετήσιοι λογαριασμοί ταμιακών υπολόγων και υπολόγου συμφηφισμών	31
2.3.6	Έλεγχος διαχείρισης υλικού του Δημοσίου	32
2.3.7	Έλεγχος λογαριασμών Ο.Τ.Α.	33
2.3.8	Κατασταλτικός έλεγχος Ο.Τ.Α.	33
2.3.9	Έλεγχος είσπραξης εσόδων Ο.Τ.Α.	35
2.3.10	Έλεγχος απολογισμών λοιπών Ν.Π.Δ.Δ. και άλλων νομικών προσώπων	35
2.3.11	Δειγματοληπτικός έλεγχος λογαριασμών Ν.Π.Δ.Δ.	36
2.3.12	Λογαριασμοί υπολόγων χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής.....	37
2.3.13	Λογαριασμοί υπολόγων λοιπών χρηματικών προκαταβολών	38
2.3.14	Λογαριασμοί δευτερευόντων διατακτών και έλεγχος αυτών	38
2.4	Η έννοια του δημοσίου υπολόγου.....	39
2.4.1	Προσδιορισμός των <i>de facto</i> υπολόγων	41
2.4.2	Συννευθνόμενος.....	41
2.5	Σύγκριση κατασταλτικού και προληπτικού ελέγχου	42
2.6	Ανακεφαλαίωση	45
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3		47
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ		47
3.1	Εισαγωγή.....	47
3.2	Ερευνητικά ερωτήματα και μεθοδολογία	47
3.3	Ερωτηματολόγιο	48

3.4 Αξιοπιστία του ερωτηματολογίου.....	50
3.5 Στατιστική Επεξεργασία Δεδομένων.....	51
3.6 Περιγραφικά Στατιστικά Ποσοτικών Μεταβλητών	69
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	99
ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ	99
4.1 Συμπεράσματα.....	99
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	105
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	109
ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	111
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ	113

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ-ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

3.1 Στατιστικών αξιοπιστίας.....	50
3.2 Πίνακας Συχνοτήτων	51
3.3 Ηλικία.....	52
3.4 Σπουδές.....	52
3.5 Έτη υπηρεσίας.....	53
3.6 Σε ποιά δημόσια υπηρεσία εργάζεστε	53
3.7 Θέση που κατέχετε στην υπηρεσία	54
3.8 Πίνακας Διπλής Εισόδου. 5. Σε ποιά δημόσια υπηρεσία εργάζεστε 7. Διαθέτει ο φορέας εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας	55
3.9 Πίνακας Διπλής Εισόδου. 5. Σε ποιά δημόσια υπηρεσία εργάζεστε 8. Λειτουργεί μονάδα εσωτερικού ελέγχου των λειτουργιών.....	57
3.10 Γράφημα ερώτησης 9	58
3.11 Γράφημα ερώτησης 10.....	59
3.12 Ερευνητικά Ερωτήματα.....	56
3.13 Γράφημα ερώτησης 11.....	60
3.14 Γράφημα ερώτησης 12.....	61
3.15 Γράφημα ερώτησης 13.....	62
3.16 Πίνακας Συνάφειας	63
3.17 Γράφημα ερώτησης 14.....	63
3.18 Γράφημα ερώτησης 15.....	64
3.19 Γράφημα ερώτησης 16.....	65
3.20 Γράφημα ερώτησης 17.....	66
3.21 Γράφημα ερώτησης 18.....	67
3.22 Γράφημα ερώτησης 19.....	68
3.23 Πίνακας Συνάφειας	70
3.24 Πίνακας ελέγχου X^2	71
3.25 Περιγραφικών στατιστικών	73
3.26 Πίνακας T-test	74
3.27 Περιγραφικών στατιστικών	75
3.28 Περιγραφικών στατιστικών	76

3.29 Πίνακας T-test	77
3.30 Περιγραφικών στατιστικών	77
3.31 Περιγραφικών στατιστικών	78
3.32 Πίνακας T-test	78
3.33 Περιγραφικών στατιστικών	79
3.34 Θέση που κατέχετε στην υπηρεσία Ο βαθμός συνεργασίας ελεγχόμενου και ελέγχοντος επηρεάζει το αποτέλεσμα του ελέγχου	80
3.35 Πίνακας ελέγχου X^2	81
3.36 Περιγραφικών στατιστικών	82
3.37 Πίνακας T-test	82
3.38 Περιγραφικών στατιστικών	82
3.39 Περιγραφικών στατιστικών	83
3.40 Πίνακας T-test	83
3.41 Περιγραφικών στατιστικών	84
3.42 Περιγραφικών στατιστικών	84
3.43 Πίνακας T-test	84
3.44 Περιγραφικών στατιστικών	85
3.45 Περιγραφικών στατιστικών	86
3.46 Πίνακας T-test	87
3.47 Περιγραφικών στατιστικών	87
3.48 Περιγραφικών στατιστικών	88
3.49 Πίνακας T-test	88
3.50 Περιγραφικών στατιστικών	89
3.51 Περιγραφικών στατιστικών	89
3.52 Πίνακας T-test	90
3.53 Περιγραφικών στατιστικών	90
3.54 Περιγραφικών στατιστικών	91
3.55 Πίνακας T-test	91
3.56 Περιγραφικών στατιστικών	92
3.57 Πίνακας Στατιστικού Τεστ	92
3.58 Περιγραφικών στατιστικών	93

3.59 Περιγραφικών στατιστικών	93
3.60 Πίνακας T-test.....	94
3.61 Περιγραφικών στατιστικών	94
3.62 Περιγραφικών στατιστικών	95
3.63 Πίνακας T-test.....	95
3.64 Περιγραφικών στατιστικών	96
3.65 Περιγραφικών στατιστικών	97
3.66 Πίνακας T-test.....	97
3.67 Περιγραφικών στατιστικών	98
3.68 Στατιστικού Τεστ.....	98

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ: ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

1.1 Εισαγωγή

Η άνοδος της βιομηχανίας (1750-1850) φέρνει μεγάλες αλλαγές στην Ευρώπη. Η άνθηση των επιστημών οδήγησε σε νέες τεχνικές και ανακαλύψεις με αποτέλεσμα να παράγονται περισσότερα αγαθά διαμορφώνοντας ένα διαφορετικό τοπίο στον τομέα της εργασίας, του εμπορίου και των μεταφορών. Ωστόσο, η εκβιομηχάνιση της Γηραιάς ηπείρου δεν είναι συμμετρική και το χάσμα ανάμεσα στις βιομηχανικές χώρες και στις λιγότερο αναπτυγμένες, εκείνες που χαρακτηρίζονται ως αγροτικές, μεγαλώνει ενώ παράλληλα σε αρκετά κράτη επικρατεί η απόλυτη μοναρχία, η οποία προβάλλει ασύμβατη με την εξάπλωση και την υιοθέτηση των ιδεών της Αμερικανικής και Γαλλικής επανάστασης. Πλέον οι δύο κυρίαρχες κοινωνικές τάξεις δηλαδή η εργατική και η αστική αντιδρούν στην εγκαθίδρυση των μοναρχιών. Εκείνη την εποχή στην Ελλάδα βασιλεύει ο Όθωνας (1833-1862). Το νεοσυσταθέν ελληνικό βασίλειο καταβάλλει προσπάθειες να οργανωθεί παρά τα μεγάλα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζει. Οι Έλληνες της διασποράς επηρεασμένοι από το Γαλλικό Διαφωτισμό επιστρέφοντας στη χώρα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στα τεκταινόμενα. Επιπρόσθετα, οι διαφορές ανάμεσα στους προεστούς και στους αγωνιστές καθώς και το γεγονός της δολοφονίας του Καποδίστρια καθιστούν το πολιτικό σκηνικό ασταθές επιτείνοντας την ανάγκη θεμελίωσης θεσμών.¹ Υπό αυτές τις συνθήκες συστάθηκε το Ελεγκτικό Συνέδριο το οποίο σε πρώτη φάση περιορίστηκε στον έλεγχο της εκτελεστικής εξουσίας μέσω του κατασταλτικού ελέγχου των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων.

---

¹ Παπαηλίας Θεόδωρος (2015)

1.2 Ιστορική Αναδρομή

Την ίδρυση του Ελληνικού κράτους ακολούθησε η σύσταση του Ελεγκτικού Συνεδρίου με το διάταγμα της 27^{ης} Σεπτεμβρίου/9^{ης} Οκτωβρίου 1833 «Περί συστάσεως του Ελεγκτικού Συνεδρίου», ως Διοικητική Αρχή δικαστικά οργανωμένη. Το Διάταγμα αναλύεται σε 63 άρθρα, τα οποία αφορούν την οργάνωση και τη λειτουργία του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ο Πρόεδρος Ρενύ, ο Επίτροπος της Επικρατείας Σπανιολάκης και ο Αντιπρόεδρος Παπαδόπουλος ορκίσθηκαν ενώπιον της Αντιβασιλείας στις 11 Οκτωβρίου 1833. Ο Γάλλος Αρτεμόν Ρενύ (Arthemond Regny), εισηγήθηκε τη σύσταση του θεσμού αυτού κατά το γαλλικό υπόδειγμα της Cour de Comptes, συσταθείσας την 16.09.1807 από τον Ναπολέοντα, με ορισμένες διαφοροποιήσεις λόγω της διαφορετικής πολιτειακής οργάνωσης των δύο κρατών. Η πρωτοβουλία ανήκει στον Ιωάννη Καποδίστρια, ο οποίος μετά από σύσταση του Ελβετού φιλέλληνα τραπεζίτη Ευνάρδου, κάλεσε τον Ρενύ από την Toulon της Γαλλίας ο οποίος και κατέφθασε στην Ελλάδα στις 14.09.1831, με σκοπό τη μελέτη των όρων σύναψης ενός ευνοϊκού εξωτερικού δανείου καθώς και την οργάνωση των δημοσίων οικονομικών της νεοσυσταθείσας πολιτείας. Κατά τον Καποδίστρια η χορήγηση δανείου από το εξωτερικό ήταν απαραίτητη για την ανασυγκρότηση της διοίκησης, δεδομένου ότι οι εγχώριοι πόροι ήταν περιορισμένοι.

Οι ιδρυτικοί σκοποί του Ελεγκτικού Συνεδρίου, του οποίου οι διοικητικές και δικαστικές αρμοδιότητες αφορούσαν όλο το Βασίλειο, ήταν «να πληροφορείται δια επεξεργασίας των λογαριασμών ότι διατηρούνται αι γενικαί αρχαί του εγκριθέντος οικονομικού του Κράτους συστήματος, ότι πάσα εντός του Κράτους διαχείρισις γίνεται κατ' αυτό το σύστημα, ότι αι επιτετραμμένοι οποιανδήποτε ειδικήν διαχείρισιν Αρχαί εκτελούν τα διοικητικά (administratifs) καθήκοντα των ευσυνειδότης κατά τους υπάρχοντας νόμους, διατάγματα, οδηγίας και καταστάσεις, ότι τα έσοδα και έξοδα είναι εν τάξει αποδεδειγμένα, και ότι τα εις διοικητικάς Αρχάς δοθέντα χρήματα διετέθησαν δι' ας ανάγκας εδόθησαν» (παρ. 2 α') καθώς και «να κρίνη εκ των αποτελεσμάτων των λογαριασμών της διαχειρίσεως, αν και οποιαί μεταβολαί είναι αναγκαίαι ή κατάλληλοι δια τον γενικόν σκοπόν» (παρ. 2 β'). Υπό τη δικαιοδοσία του νεοσυσταθέντος πρώτου Ανώτατου Δικαστηρίου της χώρας τέθηκε «όλον το λογιστικόν του Κράτους» επιφορτιζόμενο με την επιτήρηση των δημοσίων υπολόγων, η έννοια των οποίων περιλαμβάνει εκείνους όπου « ή δυνάμει της υπηρεσίας των, ή δυνάμει ειδικής

παραγγελίας, ή δυνάμει αμφοτέρων τούτων, εισπράττουν ή εξοδεύουν δημόσια χρήματα» (παρ. 16).

Το ιδιότυπο της μορφής του Ελεγκτικού Συνεδρίου απέτρεψε την κατάργησή του κατά την ψήφιση του Συντάγματος του 1844. Αναγνωρίστηκε ότι αποτελούσε διοικητική αρχή και όχι διοικητικό δικαστήριο, σε αντίθεση με το Συμβούλιο της Επικρατείας το οποίο και καταργήθηκε ως αντιδημοκρατικό, όπως και όλα τα διοικητικά δικαστήρια, σύμφωνα με το άρθρο 102 του ίδιου Συντάγματος θεωρούμενο ως προέκταση της απόλυτης μοναρχίας. Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 87 οριζόταν ότι *«οι δικασταί καθώς και τα ψήφον έχοντα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου θέλουν είσθαι ισόβιοι»*.

Η διφυής υπόσταση του Ελεγκτικού Συνεδρίου ενισχύθηκε κατά την περίοδο από το 1864 έως το 1923 με την εκχώρηση αξιόλογων αρμοδιοτήτων. Πιο συγκεκριμένα με το νόμο ΜΓ'/1864 «περί εξελέγξεως των στρατιωτικών και πολιτικών συντάξεων υπό του Ελεγκτικού Συνεδρίου» ανατέθηκε στο Ελεγκτικό Συνέδριο ο κανονισμός των στρατιωτικών και πολιτικών συντάξεων. Ειδικότερα δε, ορίστηκε ότι ουδεμία σύνταξη δεν χορηγείται εάν προηγουμένως δεν ελεγχθεί από το Ελ. Συν..²

Το 1887 ο Χαρίλαος Τρικούπης εισηγήθηκε στην Βουλή την εισαγωγή του προληπτικού ελέγχου δαπανών, κατά το Βελγικό πρότυπο, καθιστώντας με αυτόν τον τρόπο τον προληπτικό έλεγχο ως μία από τις βασικές αρμοδιότητες, ενισχύοντας έτσι περαιτέρω το διφυή νομικό χαρακτήρα του δικαστηρίου. Ακολούθως, το Σύνταγμα του 1911 διαφυλάσσει και πάλι την ισοβιότητα των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου και με το ν. 400/1914 ρυθμίζονταν θέματα σχετικά με τα καθήκοντα του προσωπικού του Ελεγκτικού Συνεδρίου και τη σύνθεση των Τμημάτων αυτού.

Η οργάνωση του δικαστηρίου καθορίστηκε εκ νέου με το ν.δ. της 4ης/6ης Ιουλίου 1923 «περί Οργανισμού Ελεγκτικού Συνεδρίου». Με το Σύνταγμα του 1952 επιτελέστηκε η συνταγματική κατοχύρωση του θεσμού του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την προσθήκη διάταξης η οποία προέβλεπε ότι *«οι αποφάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου αφορώσαι καταλογισμόν υπολόγων και απονομή συντάξεων δεν υπόκεινται εις τον έλεγχο του Συμβουλίου της Επικρατείας»*. Ακολούθησε νέα κωδικοποίηση, με το β.δ. της 29^{ης}

---

² Μηλιώνης Νικόλαος (2012)

Δεκεμβρίου 1954 «περί κωδικοποίησης των περί του Ελεγκτικού Συνεδρίου ισχυουσών διατάξεων».

Κατά την περίοδο της δικτατορίας, το Σύνταγμα του 1968, επανακαθόρισε τις αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αφήνοντας περιθώριο και για κάθε άλλη διοικητική αρμοδιότητα που θα μπορούσε να υπαχθεί δια νόμου στην δικαιοδοσία του. Το Σύνταγμα του 1975, όμως, ενέταξε ρητά το Ελεγκτικό Συνέδριο στο Τμήμα Ε΄ το οποίο αφορά τη Δικαστική Εξουσία και πιο συγκεκριμένα στο Κεφάλαιο Δεύτερο υπό τον τίτλο « *Οργάνωση και Δικαιοδοσία των Δικαστηρίων*» (άρθρο 98), αποσαφηνίζοντας, και μέσω άλλων έμμεσων αναφορών, πλήρως τη δικαστική φύση. Με το π.δ. 774/1980 κωδικοποιήθηκαν σε ενιαίο κείμενο όλες οι σχετικές με το Ελεγκτικό Συνέδριο διατάξεις υπό τον τίτλο «*Οργανισμός Ελεγκτικού Συνεδρίου*» και το π.δ. 1225/1981 «περί εκτελέσεως των περί Ελεγκτικού Συνεδρίου διατάξεων», που περιέχει τους κανόνες διεξαγωγής των δικαστικών του καθηκόντων.³

Τέλος, ο νόμος 4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α΄) «Κύρωση του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο», αποτελεί μια ολοκληρωμένη κωδικοποίηση των έως τότε ισχυουσών διατάξεων, οι οποίες ρυθμίζουν την οργάνωση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες θεσμού του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

1.3 Αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Σύμφωνα με το άρθρο 98 του Συντάγματος «*Στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως :*

- α) Ο έλεγχος των δαπανών του Κράτους, καθώς και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται με ειδική διάταξη νόμου στο καθεστώς αυτό.*
- β) Ο έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο από την άποψη αυτή, όπως νόμος ορίζει.*

---

³ Νομικές Μελέτες (<http://www.greeklaws.com/pubs/uploads/995.pdf>)

γ) Ο έλεγχος των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται στον προβλεπόμενο από το εδάφιο α' έλεγχο.

δ) Η γνωμοδότηση για τα νομοσχέδια που αφορούν συντάξεις ή αναγνώριση υπηρεσίας για την παροχή δικαιώματος σύνταξης σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 73, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που ορίζει ο νόμος.

ε) Η σύνταξη και η υποβολή έκθεσης προς τη Βουλή για τον απολογισμό και τον ισολογισμό του Κράτους κατά το άρθρο 79 παράγραφος 7.

στ) Η εκδίκαση διαφορών σχετικά με την απονομή συντάξεων, καθώς και με τον έλεγχο των λογαριασμών του εδαφίου γ' .

ζ) Η εκδίκαση υποθέσεων που αναφέρονται στην ευθύνη των πολιτικών ή στρατιωτικών δημόσιων υπαλλήλων, καθώς και των υπαλλήλων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των άλλων νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου για κάθε ζημία που από δόλο ή αμέλεια προκλήθηκε στο Κράτος, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή σε άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου».

Με τον ανωτέρω ορισμό των αρμοδιοτήτων ο συνταγματικός νομοθέτης επιχειρεί την τριχοτόμηση του έργου του Ελεγκτικού Συνεδρίου καθώς οι αρμοδιότητες διακρίνονται σε δικαιοδοτικές, ελεγκτικές και γνωμοδοτικές. Ειδικότερα, στις δικαιοδοτικές αρμοδιότητες ανήκουν οι διαφορές που ανακύπτουν από τον έλεγχο των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων, στ' και ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 98 του Συντάγματος. Οι σχετικές δικαστικές αποφάσεις παράγουν δεδικασμένο και κατά αυτών χωρεί η άσκηση ένδικων μέσων.

Στις ελεγκτικές αρμοδιότητες εντάσσεται ο προληπτικός έλεγχος των δημοσίων δαπανών, ο προληπτικός έλεγχος των συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας και ο κατασταλτικός έλεγχος των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων.

Στις γνωμοδοτικές αρμοδιότητες ανήκουν η έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου επί του απολογισμού και ισολογισμού του Κράτους, η ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου και οι γνωμοδοτήσεις επί των συνταξιοδοτικών νομοσχεδίων. Αξίζει να σημειωθεί ότι η διατύπωση του εν λόγω άρθρου καταλείπει περιθώρια όπως ανατεθούν περαιτέρω αρμοδιότητες, οι οποίες θα πρέπει να συνάδουν με τον ιδιότυπο χαρακτήρα του Δικαστηρίου.

Προς χάριν της απόδοσης μιας πληρέστερης εικόνας των αρμοδιοτήτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου ακολουθεί η παράθεση αυτών όπως περιγράφονται στο πρώτο άρθρο του ν. 4129/2013. Ειδικότερα: «*Το Ελεγκτικό Συνέδριο:*

1.α) Ασκή τον προβλεπόμενο από το άρθρο 98 παρ.1 περίπτωση α' του Συντάγματος έλεγχο των δαπανών του Κράτους, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 33 του παρόντος νόμου, και των άλλων νομικών προσώπων που με ειδική διάταξη νόμου υπάγονται κάθε φορά στον έλεγχο αυτόν.

β) Διενεργεί υποχρεωτικά κατασταλατικό έλεγχο σε όλους τους λογαριασμούς ή τους απολογισμούς των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και στον εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού λογαριασμό με την ονομασία «Ειδικός Λογαριασμός Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων» του άρθρου 26 παρ. 1 του ν. 992/1979 (Α' 280). Σε κατασταλατικό έλεγχο υπόκειται και κάθε φορέας που έλαβε καθ' οιονδήποτε τρόπο χρηματοδότηση ή επιχορήγηση από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

γ) Παρακολουθεί τα έσοδα του Κράτους.

δ) Παρακολουθεί την κανονική είσπραξη των εσόδων των Ο.Τ.Α. και των νομικών προσώπων σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 52 του παρόντος νόμου.

ε) Αποφαίνεται επί του απολογισμού και του γενικού ισολογισμού του Κράτους.

στ) Εποπτεύει τους δημόσιους υπολόγους όσον αφορά την τήρηση των διατάξεων του Δημοσίου Λογιστικού.

ζ) Εποπτεύει τις εγγυήσεις που παρέχουν οι δημόσιοι υπόλογοι σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

η) Ελέγχει την τήρηση των απαγορεύσεων που προβλέπονται στα άρθρα 1, 3 και 6 του ν. 1256/1982 (Α' 65).

θ) Ασκή έλεγχο νομιμότητας στις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα άρθρα 35, 36 και 37.

ι) Διενεργεί έλεγχο στην οικονομική διαχείριση ή σε επί μέρους διοικητικές και διαχειριστικές πράξεις του Κράτους και των νομικών προσώπων και οργανισμών, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 85 του ν. 1892/1990 (Α' 101).

ια) Δύναται να διενεργεί έλεγχο για κάθε έργο, προμήθεια, επιχορήγηση, ενίσχυση κ.λπ. και γενικά για κάθε πρόγραμμα που χρηματοδοτείται είτε ολικά είτε μερικά από την Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 16 του ν. 2145/1993 (Α' 88).

ιβ) Αποφαίνεται για την απαλλαγή από την ευθύνη των υπολόγων που λογοδοτούν ενώπιον του για κάθε απώλεια, έλλειψη ή φθορά χρημάτων, υλικού ή παραστατικών στοιχείων πληρωμής κάθε είδους.

ιγ) Αποφασίζει οριστικά για την καταχώρηση ή μη σε ειδικά βιβλία του συνόλου ή μέρους ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο, καθώς και συμβεβαιωμένων οφειλών προς τρίτους, που έχουν βεβαιωθεί κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν.δ. 356/1974, Α' 90) και θεωρούνται ανεπίδεκτες είσπραξης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 65 του παρόντος.

ιδ) Κρίνει τις ενστάσεις κατά των πράξεων ή παραλείψεων του Υπουργού Οικονομικών κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς του προς εκτέλεση των πράξεων ή αποφάσεων κανονισμού σύνταξης σε βάρος του Δημοσίου ή την πληρωμή των συντάξεων γενικά, περιλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν καταλογισμό σύνταξης που εισπράχθηκε αχρεωστήτως.

ιε) Δικάζει τις υποθέσεις που αναφέρονται στην αστική ευθύνη των πολιτικών και στρατιωτικών δημοσίων υπαλλήλων, καθώς και των υπαλλήλων των Ο.Τ.Α. και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ. για ζημία που προκλήθηκε στο Δημόσιο, στους Ο.Τ.Α. ή σε άλλα Ν.Π.Δ.Δ..

ιστ) Δικάζει τις αμφισβητήσεις που ανακύπτουν από τον έλεγχο των λογαριασμών των υπολόγων.

ιζ) Δικάζει τις εφέσεις κατά πράξεων καταλογισμού που εκδίδονται ύστερα από τον έλεγχο της περίπτωσης η' του άρθρου αυτού.

ιη) Δικάζει τις εφέσεις που υπάγονται με βάση τις κείμενες διατάξεις στην αρμοδιότητά του κατά καταλογιστικών αποφάσεων, οι οποίες εκδίδονται από τους Υπουργούς ή άλλα αρμόδια προς τούτο συλλογικά ή μη όργανα της διοίκησης και αφορούν τη διαχείριση υλικού ή χρημάτων του Δημοσίου ή των Ν.Π.Δ.Δ. γενικά.

ιθ) Δικάζει τις εφέσεις: αα) κατά των πράξεων των Κλιμακίων και Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όπου αυτές προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος, ββ) κατά των πράξεων κανονισμού σύνταξης της Υπηρεσίας Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, γγ) κατά των αποφάσεων της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων του άρθρου 1 του α.ν. 599/1968 (Α' 258) και δδ) κατά των πράξεων της Επιτροπής του άρθρου 4 του α.ν. 599/1968.

κ) Δικάζει τις συνταξιοδοτικές υποθέσεις που αφορούν δημοσίους υπαλλήλους, οι οποίοι από 1.1.2011 υπάγονται στην ασφάλιση του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ.

κα) Αίρει την αμφισβήτηση ως προς την πραγματική και συντάξιμη υπηρεσία υπαλλήλου για την αυτοδίκαιη απόλυσή του λόγω συμπλήρωσης τριακονταπενταετίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 1 του ν. 1232/1982 (Α' 22).

κβ) Δικάζει τις προσφυγές κατά αποφάσεων του Υπουργού Οικονομικών περί επιβολής προστίμων, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 27 παρ. 22 του ν. 2166/1993 (Α' 137).

κγ) Δικάζει τις εφέσεις κατά καταλογιστικών αποφάσεων, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 21 παρ. 15 του ν. 2190/1994 (Α' 28).

κδ) Δικάζει τις προσφυγές κατά καταλογιστικών αποφάσεων, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 50 παρ. 5 του ν. 2725/1999 (Α' 121).

κε) Δικάζει τις εφέσεις κατά αποφάσεων του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με τις οποίες διατάσσεται η επιστροφή από φυσικά ή νομικά πρόσωπα, που θεωρούνται δημόσιοι υπόλογοι, των ποσών που παρανόμως ή αχρεωστήτως εισέπραξαν σε βάρος του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 28 του ν. 2520/1997 (Α' 173).

κστ) Αποφαίνεται για υποθέσεις που ανακύπτουν από τον έλεγχο περιουσιακής κατάστασης των προσώπων που αναφέρονται στα άρθρα 2 παράγραφοι 19 και 20, 3 παρ. 13 και 4 παρ. 13 του Ν. 2343/1995 (Α' 211), 1 του Ν. 3213/2003 (Α' 309) και 1 παρ. 1 του Ν. 4065/2012 (Α' 77).

κζ) Γνωμοδοτεί, σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 2 του Συντάγματος, σε νομοσχέδια που αναφέρονται στην τροποποίηση των συνταξιοδοτικών νόμων ή στην απονομή σύνταξης ή στην αναγνώριση υπηρεσίας που παρέχει δικαίωμα σε σύνταξη, εφόσον η σύνταξη βαρύνει το δημόσιο ταμείο ή τον προϋπολογισμό Ν.Π.Δ.Δ..

κη) Γνωμοδοτεί σε θέματα που θέτουν οι Υπουργοί εφόσον, κατά την κρίση του, η ζητούμενη γνώμη του δεν αποτελεί πρόκριμα των πράξεων ή των δικαστικών του αποφάσεων. Για θέματα μισθών και συντάξεων γνωμοδοτεί μόνο σε ερωτήματα του Υπουργού Οικονομικών. Επίσης, γνωμοδοτεί για νομοσχέδια που ρυθμίζουν μείζονος σπουδαιότητας θέματα δημοσιονομικής διαχείρισης των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, τα οποία υποβάλλονται ενώπιόν του από τον Υπουργό Οικονομικών.

κθ) Παρέχει υπηρεσίες ελέγχου διαχείρισης διεθνών οργανισμών στους οποίους συμμετέχει η Ελλάδα και εκτελεί διεθνή εκπαιδευτικά προγράμματα παροχής ελεγκτικής

τεχνογνωσίας σε ελεγκτικούς θεσμούς αντίστοιχους προς αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 3038/2002 (Α' 180).

λ) Δικάζει τα ένδικα βοηθήματα και μέσα κατά καταλογιστικών αποφάσεων του Υπουργού Οικονομικών εις βάρος εκκαθαριστών περιουσιών που περιέρχονται στο Δημόσιο λόγω κληρονομίας, κληροδοσίας ή δωρεάς, καθώς και εκτελεστών διαθηκών, με τις οποίες καταλείπονται στο Δημόσιο, στους Ο.Τ.Α. και σε λοιπά νομικά πρόσωπα, καθώς και σε κοινωφελή ιδρύματα ή σωματεία κληρονομίες ή κληροδοτήματα υπέρ δημοσίων ή κοινωφελών σκοπών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 32, 33, 35, 56, 82, 85 και 102 του α.ν. 2039/1939 (Α' 455).

λα) Ασκεί επίσης και κάθε άλλη αρμοδιότητα, που του ανατίθεται με νόμο.

2. Όλες οι δαπάνες του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α. (πρώτου και δεύτερου βαθμού) και των λοιπών Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και τα έσοδα αυτών, υπόκεινται σε έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν και τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα.»

Περαιτέρω, η ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ με το ν. 4270/14 (ΦΕΚ 143 Α') καθιστά το Ελ Συν. τον εξωτερικό ελεγκτή του κράτους διότι ανάμεσα σε άλλες επιπρόσθετες αρμοδιότητες οι οποίες εκχωρούνται με τον ως άνω νόμο, ευρίσκονται και τα ακόλουθα:

- η υποχρέωση του Γενικού Λογιστήριου του Κράτους να ενημερώνει το Ελεγκτικό Συνέδριο για τους φορείς εκείνους της Γενικής Κυβέρνησης που δεν συμμορφώνονται με τις δημοσιονομικές αρχές και κανόνες του νόμου αυτού
- η υποχρέωση του Οργανισμού Διαχείρισης Δημόσιου Χρέους (ΟΔΔΗΧ) να συντάσσει και να υποβάλλει στον Υπουργό Οικονομικών και στο Ελεγκτικό Συνέδριο, το πρώτο τρίμηνο κάθε έτους, απολογιστική έκθεση των πεπραγμένων, με αναλυτικά στοιχεία του κόστους δανεισμού, και της διάρθρωσης του δημοσίου χρέους, καθώς και επαρκώς αιτιολογημένη αναφορά για την περίπτωση υπέρβασης του ανώτατου ορίου του καθαρού δανεισμού. Επίσης υποβάλλει στο Ελεγκτικό Συνέδριο, κατόπιν σχετικού αιτήματος, αναλυτικά στοιχεία, συνοδευόμενα από τα απαραίτητα δικαιολογητικά για το δημόσιο χρέος, τη διαχείριση ταμειακών διαθεσίμων

του Ελληνικού Δημοσίου, καθώς και των διαχειριστικών πράξεων παραγωγών και λοιπών χρηματοοικονομικών προϊόντων.

- το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί και τον προβλεπόμενο από την παρ. 6 του άρθρου 10 του Κανονισμού (ΕΕ) 473/2013 έλεγχο των λογαριασμών του Κράτους και όλων των υποτομέων της Γενικής Κυβέρνησης.
- Μέχρι το τέλος Οκτωβρίου κάθε έτους συντάσσεται έκθεση από τους Γενικούς Διευθυντές Φορολογικής Διοίκησης και Τελωνείων και Ε.Φ.Κ., επί της πορείας των δημοσίων εσόδων, της δραστηριότητας των αρμόδιων υπηρεσιών και των αποτελεσμάτων του ελέγχου για την περιστολή της φοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου κατά το χρόνο που πέρασε, η οποία υποβάλλεται στον Υπουργό Οικονομικών και το Ελεγκτικό Συνέδριο.
- Οι πληρωμές έργων του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων της Κεντρικής Διοίκησης, καθώς επίσης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, υπόκεινται στον κατασταλτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.
- Το Ελεγκτικό Συνέδριο παρακολουθεί, ελέγχει και αξιολογεί την αποτελεσματικότητα και την επάρκεια των Υπηρεσιών Εσωτερικού Ελέγχου και των εσωτερικών δικλίδων όλων των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης.⁴

1.4 Αρμοδιότητες Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας

Σύμφωνα με το άρθρο 16 του ν. 4129/2013 τα καθήκοντα του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας, του Επιτρόπου της Επικρατείας και των Αντεπιτρόπων, έχουν ως ακολούθως:

---

⁴ Σχετικά άρθρα 13, παρ. 4, αρ.20, εδ. κα', αρ. 21, εδ. Ιθ', αρ. 24, παρ. 5, εδ. γ', αρ. 30 παρ. 1, εδ. θ', ι, αρ. 31, αρ. 59 παρ. 4, αρ. 71, παρ. 6, αρ.75, παρ. 3, αρ.79, παρ. 3, εδ. α' και β', αρ. 96, παρ. 2, αρ.155, αρ. 162 παρ. 1 και αρ. 169

- α) παράσταση στις συνεδριάσεις της Ολομέλειας και των Τμημάτων και διατύπωση γνώμης σε κάθε υπόθεση που συζητείται. Μπορεί επίσης να διατυπώνεται η γνώμη του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας για τις υποθέσεις που συζητούνται στα Κλιμάκια,
- β) άσκηση των ένδικων μέσων των άρθρων 35 παρ.5, 36 παρ. 5, 37 παρ. 1 και 9, 48, 80, 82, 83, 86, 88 και 89 και δικαίωμα γνώσης όλων των αναγκαίων για το σκοπό αυτόν στοιχείων,
- γ) εισαγωγή στην Ολομέλεια ζητημάτων για τα οποία ζητείται η συγκατάθεση, η γνώμη ή η απόφαση αυτής και ανακοίνωση του αποτελέσματος στις αρμόδιες αρχές,
- δ) παρακολούθηση των εργασιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου και αναφορά γι' αυτές στον Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων,
- ε) διαβίβαση στις αρμόδιες υπηρεσίες ευχών ή γνωμών της Ολομέλειας,
- στ) εποπτεία του προσωπικού που ανήκει στην υπηρεσία του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας,
- ζ) άσκηση των αρμοδιοτήτων που τους έχουν ανατεθεί με άλλους νόμους,
- η) δυνατότητα παραγγελίας για την άσκηση πειθαρχικής δίωξης και άσκηση της πειθαρχικής δικαιοδοσίας στους υπαλλήλους της υπηρεσίας του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας, σύμφωνα με τα άρθρα 104 παρ. 5 και 106 παρ. 1 του ν. 2812/2000.

1.5 Οργάνωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου

Η οργάνωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου έχει ως εξής

- Δικαστικοί λειτουργοί

Το Ελεγκτικό Συνέδριο αποτελείται από:

- α) τον Πρόεδρο

β) οκτώ (8) Αντιπροέδρους

γ) τριάντα (30) Συμβούλους

δ) σαράντα τέσσερις (44) Παρέδρους και

ε) σαράντα πέντε (45) Εισηγητές - δόκιμους Εισηγητές. Επίσης υπηρετούν ένας (1) Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας, ένας (1) Επίτροπος της Επικρατείας με βαθμό Αντιπροέδρου Ελεγκτικού Συνεδρίου και τρεις (3) Αντεπίτροποι της Επικρατείας.

Οι αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου εκτελούνται από την Ολομέλεια, τα Τμήματα και τα Κλιμάκια. Η Ολομέλεια αποτελεί τον ανώτερο δικαστικό σχηματισμό στην οποία μετέχουν ο Πρόεδρος, οι Αντιπρόεδροι, οι Σύμβουλοι, ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας και ο Γραμματέας. Ο αριθμός των μελών των σχηματισμών είναι περιττός. Ο αριθμός των Τμημάτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανέρχεται σε επτά και σε κάθε ένα από αποτελείται από έναν Αντιπρόεδρο ως Πρόεδρο, δύο Συμβούλους, δύο Παρέδρους⁵, τον Γενικό Επίτροπο Επικρατείας και το Γραμματέα. Τα Κλιμάκια συγκροτούνται από ένα Σύμβουλο, δύο Παρέδρους και το Γραμματέα⁶.

- Δικαστικοί υπάλληλοι

Στο Ελεγκτικό Συνέδριο υπηρετούν δικαστικοί υπάλληλοι των κατηγοριών ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και ΥΕ, οι οργανικές θέσεις των οποίων κατανέμονται μεταξύ των κεντρικών και περιφερειακών υπηρεσιών σύμφωνα με τις υπηρεσιακές ανάγκες. Οι εν λόγω θέσεις κατανέμονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.⁷ Για τη διεξαγωγή των εργασιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου λειτουργούν Υπηρεσίες Γενικών Συντονιστών Επιτρόπων και Υπηρεσίες Επιτρόπων. Με απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται η αρμοδιότητα, ο τίτλος και η δύναμη των παραπάνω υπηρεσιών,

---

⁵ Στις συνεδριάσεις των τμημάτων οι Πάρεδροι έχουν συμβουλευτική γνώμη.

⁶ Η παράσταση του Γενικού Επιτρόπου στις συνεδριάσεις των Κλιμακίων είναι κατά κανόνα προαιρετική.

⁷ Αρ.18 του ν.4129/13

σύμφωνα με τον εκάστοτε αριθμό των οργανικών θέσεων των δικαστικών υπαλλήλων. Με όμοια απόφαση κατανέμεται η ελεγκτέα ύλη μεταξύ των Υπηρεσιών Επιτρόπων.⁸

1.5 Διεθνή και Ευρωπαϊκά Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα

Οι αρχές της διαφάνειας των δημόσιων οικονομικών και της λογοδοσίας των οργάνων της εκτελεστικής εξουσίας διαπνέουν κάθε δημοκρατικά οργανωμένο κράτος. Η σχεδόν ταυτόχρονη με την ίδρυση κρατών, δημιουργία και θεσμοθέτηση ανώτατων ελεγκτικών μηχανισμών καταδεικνύει την ανάγκη νομιμοποίησης της δημοσιονομικής διαχείρισης. Η μορφή και ο τρόπος λειτουργίας των ανώτατων ελεγκτικών μηχανισμών είναι συνυφασμένα με το εκάστοτε πολιτικό σύστημα ενός κράτους όπως αυτό διαμορφώνεται μέσα από τις επικρατούσες ιστορικοπολιτικές συνθήκες, τις παραδόσεις και τις περί δικαίου αντιλήψεις. Συνεπώς η νομική φύση και οι αρμοδιότητες των ανώτατων οργάνων ελέγχου ποικίλουν γεγονός το οποίο υποδηλώνεται ακόμα και με την ονομασία που φέρουν. Στη Γαλλία και το Βέλγιο ονομάζεται Δικαστήριο των λογαριασμών (Cour des comptes), στην Πορτογαλία Tribunal de contas και Corte dei conti στην Ιταλία. Αντίθετα στη Μεγάλη Βρετανία καλείται Εθνική Υπηρεσία Ελέγχου (National Audit Office) και αποτελεί ανώτερη διοικητική αρχή που συνεργάζεται με τις κοινοβουλευτικές επιτροπές.⁹ Στην Ευρώπη η σύσταση προδρομικών ελεγκτικών οργάνων ανιχνεύεται περίπου στο Μεσαίωνα. Το 1314 στην Αγγλία, λειτουργεί ο θεσμός του Auditor of the Exchequer για τον έλεγχο των δημοσίων δαπανών και το 1318 ιδρύεται στη Γαλλία από το βασιλιά Φίλιππο η Chambre des Comptes με εκτεταμένες διοικητικές και δικαιοδοτικές αρμοδιότητες.

Η πρώτη βασική διάκριση η οποία εντοπίζεται κατά την εξέταση των συστημάτων δημοσιονομικού ελέγχου αφορά τη δικαστική ή μη φύση αυτών. Μια πιο προσεκτική ανάλυση της δομής και του τρόπου λειτουργίας των ελεγκτικών οργάνων οδηγεί στο βασικό διαχωρισμό τριών μοντέλων ελέγχου οφείλουν την καταγωγή τους στο Γαλλικό και Αγγλικό μοντέλο.

---

⁸ αρ.19 του ν.4129/13

⁹ Μηλιώνης Νικόλαος (1998)

1.5.1 Γαλλικό ή Ναπολεόντειο ή δικαστηριακό μοντέλο ελέγχου

Το γαλλικό σύστημα αποτελεί τον κυριότερο εκπρόσωπο του δικαστηριακού τύπου η δημιουργία του οποίου ανάγεται στο Μεσαίωνα (Chambre des Comptes). Αργότερα η Γαλλική Επανάσταση κατήργησε τα δικαστικά σώματα της μοναρχικής περιόδου. Ο Ναπολέων ίδρυσε το 1807 τη γαλλική Cour des Comptes η οποία κατοχυρώθηκε συνταγματικά το 1946. Στα κράτη όπου σύμφωνα με το δημοσιολογιστικό σύστημα την εκταμίευση του δημοσίου χρήματος εντέλλονται οι διατάκτες και τη διαχείριση αυτού αναλαμβάνουν οι δημόσιοι υπόλογοι οι οποίοι ευθύνονται προσωπικά για τα ελλείμματα που διαπιστώνονται κατά την απόδοση του λογαριασμού της διαχειρίσεώς των, τα θεσμοθετημένα όργανα ελέγχου έχουν τη μορφή δικαστηρίου με την αρμοδιότητα επιβολής ποινών σε περίπτωση αποκάλυψης μη νόμιμων συναλλαγών. Το γαλλικό Ελεγκτικό Συνέδριο (Cour de Comptes) λειτουργεί ανεξάρτητα από τη νομοθετική και εκτελεστική εξουσία και ασκεί προληπτικό και κατασταλτικό έλεγχο επί των δαπανών των υπουργείων και φορέων που υπάγονται σε αυτά καθώς και έλεγχο συμμόρφωσης ενώ τα τελευταία χρόνια εντείνονται και οι έλεγχοι επίδοσης. Σε ετήσια βάση και πριν την έγκριση των λογαριασμών του κράτους από το Κοινοβούλιο, το Ελεγκτικό Συνέδριο εκπονεί και υποβάλλει στη Βουλή έκθεση περί των δημοσίων οικονομικών και των δημοσιονομικών διαφορών των 27 επαρχιακών (Chambres regionales des comptes) δικαστικών σχηματισμών.¹⁰

Το μοντέλο αυτό, εκτός από τη Γαλλία, το έχουν υιοθετήσει η Ισπανία, η Ιταλία, το Βέλγιο, η Πορτογαλία, η Τουρκία και το Ελ Σαλβαδόρ. Επίσης επικρατεί σε πολλές χώρες της Λατινικής Αμερικής συμπεριλαμβανομένων της Βραζιλίας και της Κολομβίας καθώς και στις γαλλόφωνες Αφρικανικές χώρες.¹¹ Σε κάποιες χώρες όπως στην Ιταλία, την Πορτογαλία και την Βραζιλία, το Ελεγκτικό Συνέδριο ασκεί επίσης και μια ex-ante (εκ των προτέρων) ελεγκτική λειτουργία.¹² Το δικαστηριακό μοντέλο εστιάζει κυρίως στον έλεγχο νομιμότητας των δημοσίων δαπανών καθώς ο έλεγχος της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας τίθεται σε δεύτερη μοίρα, γεγονός το οποίο εξηγεί την τάση που υπήρχε κυρίως στο παρελθόν το προσλαμβανόμενο προσωπικό να

---

¹⁰ Μηλιώνης Νικόλαος (2012)

¹¹ Department for International Development (2004)

¹² Blume, L. & Voigt, S. (2007)

προέρχεται από νομικές σχολές. Η επιτυχία του εν λόγω μοντέλου, το οποίο χαρακτηρίζεται από ένα επίπεδο τυποποίησης αρκετά υψηλό, εξαρτάται από το γενικότερο δημοσιονομικό περιβάλλον όπου οι μετέχοντες κατανοούν πλήρως το ρόλο τους, λειτουργούν με ακεραιότητα και διαθέτουν τις γνώσεις και την ικανότητα για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους. Στα αρνητικά σημεία του μοντέλου συγκαταλέγονται η υπερβολική τυποποίηση, η πολυπλοκότητα του συστήματος και η εξ αυτών απαίτηση μεγάλου αριθμού εξειδικευμένων υπαλλήλων, τα οποία καθιστούν τον έλεγχο αναποτελεσματικό. Σε αυτές τις περιπτώσεις οι έλεγχοι διενεργούνται με ένα μηχανιστικό τρόπο ο οποίος συνδυαστικά με την έλλειψη μιας συνολικής εκτίμησης της οικονομικής διαχείρισης επικεντρωμένη στη διακρίβωση της εφαρμογής της αρχής της μεγιστοποίησης του οφέλους και της ελαχιστοποίησης του κόστους, οδηγεί σε αδυναμία επικέντρωσης του ελέγχου στις ουσιώδεις παρατυπίες εφόσον δεν καθίσταται εφικτή η αποτύπωση μιας ευρύτερης εικόνας του τρόπου με τον οποίο χρησιμοποιούνται οι διαθέσιμοι πόροι. Τέλος, εντοπίζεται μια περιοσμένη διάδραση με το Κοινοβούλιο γεγονός που δικαιολογείται ως ένα βαθμό λόγω της τυπικής και ουσιαστικής ανεξαρτησίας των δικαστικών οργάνων ελέγχου. Ταυτόχρονα όμως με την έλλειψη δημόσιου διαλόγου επί των ευρημάτων του ελέγχου με στόχο τη λογοδοσία των διατακτών¹³, παρατηρείται το φαινόμενο της αποδυνάμωσης της σπουδαιότητας των παρατηρήσεων και της συνεπαγόμενης μη αξιοποίησης των προτάσεων τις οποίες ο ανώτατος μηχανισμός ελέγχου υποβάλλει για την αποφυγή στο μέλλον των ήδη διαπιστωθέντων παρατυπιών και άστοχων ενεργειών και για τις ενδεικνυόμενες μεταβολές της σχετικής νομοθεσίας.¹⁴

Η γιγάντωση των μεγεθών του κρατικού προϋπολογισμού και η μεταβολή του ρόλου του κράτους επέβαλαν την εξέλιξη των ελεγκτικών διαδικασιών και μεθόδων από τον παραδοσιακό έλεγχο των κρατικών λογαριασμών στον έλεγχο της εφαρμογής της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης εξετάζοντας τρεις βασικούς παράγοντες: την οικονομικότητα, την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα, χωρίς ωστόσο να περιορίζεται μόνο σε αυτούς.¹⁵

---

¹³ Department for International Development (2004)

¹⁴ Μηλιώνης Νικόλαος (2012)

¹⁵ Μηλιώνης Νικόλαος (2012)

Όπως ελέχθη το ελληνικό Ελεγκτικό Συνέδριο ιδρύθηκε σύμφωνα με το πρότυπο της Cour des Comptes, ασκώντας και ex-ante ελεγκτικές αρμοδιότητες.

1.5.2 Το κοινοβουλευτικό μοντέλο ή Αγγλοσαξονικό (Westminster model)

Στην περίπτωση των αγγλοσαξονικού τύπου ανώτατων ελεγκτικών ιδρυμάτων ομιλούμε περί μονοπρόσωπων οργάνων δημοσιονομικού ελέγχου. Πρόκειται για υπηρεσίες ελέγχου δημοσίων λογαριασμών (audit offices) των οποίων οι φορείς είναι ανώτατοι δημόσιοι λειτουργοί οι οποίοι απολαμβάνουν πλήρη ανεξαρτησία έναντι της εκτελεστικής εξουσίας. Επικεφαλής τίθεται ένας ανώτατος δημόσιος λειτουργός, ο Γενικός Ελεγκτής ο οποίος χαίρει της εμπιστοσύνης του Κοινοβουλίου προς ικανοποίηση του οποίου ελέγχει την εκτελεστική εξουσία. Στη Μεγάλη Βρετανία, χώρα από την οποία έλκει την καταγωγή του το εν λόγω μοντέλο, το ανώτατο ελεγκτικό ίδρυμα (National Audit Office) διοικεί ο Γενικός Ελεγκτής (Comptroller and Auditor General), ο οποίος διορίζει το προσωπικό το οποίο θα πρέπει να διαθέτει εξειδικευμένες ελεγκτικές και λογιστικές γνώσεις. Πρόκειται για ένα ανεξάρτητο από την κρατική διοίκηση όργανο με εσωτερική αυτονομία, με τον Γενικό Ελεγκτή να καθορίζει ο ίδιος το πρόγραμμα ελέγχου. Ο προϋπολογισμός του γραφείου του Γενικού Ελεγκτή ψηφίζεται από το Κοινοβούλιο σύμφωνα με ένα προσχέδιο ετήσιου υπολογισμού που συντάσσει ο ίδιος ο Γενικός Ελεγκτής και το οποίο πριν την ψήφισή του ελέγχεται από τη Κοινοβουλευτική Επιτροπή Δημόσιων Λογαριασμών (Public Accounts Committee).ⁱ Οι εργασίες του ως άνω ελεγκτικού οργάνου συνδέονται εγγενώς με το σύστημα της κοινοβουλευτικής λογοδοσίας.¹⁶ Ο θεσμός του Γενικού Ελεγκτή απαντάται στις αγγλοσαξονικές χώρες, στην Αυστραλία, στις Ηνωμένες πολιτείες στον Καναδά, στην Λατινική Αμερική, την Κολομβία, το Μεξικό, την Χιλή και στις αγγλόφωνες αφρικανικές χώρες. Τα βασικά στοιχεία αυτού του συστήματος είναι τα ακόλουθα μέτρα αντιμετώπισης:

- ✓ Η Κυβέρνηση, κατόπιν εξουσιοδότησης από το Κοινοβούλιο, αναλαμβάνει τη διαχείριση του προϋπολογισμού.

---

¹⁶ Μηλιώνης Νικόλαος (2012)

- ✓ Οι δημόσιοι φορείς, οργανισμοί και εταιρείες υποβάλλουν ετήσιες οικονομικές καταστάσεις.
- ✓ Το Α.Ελ.Ι. διεξάγει οικονομικό έλεγχο και διατυπώνει **Γνώμη**.
- ✓ Το Α.Ελ.Ι. υποβάλλει εκθέσεις επί των ελέγχων που διεξάγει, στο Κοινοβούλιο και τις οποίες επεξεργάζεται ειδικά επιφορτισμένη επιτροπή η οποία συνήθως αποκαλείται Επιτροπή Δημοσίων Λογαριασμών (Ε.Δ.Λ.).
- ✓ Η Ε.Δ.Λ., συντάσσει εκθέσεις και υποδεικνύει μέτρα αντιμετώπισης στην Κυβέρνηση και τη διοίκηση των ελεγχόμενων για συμμόρφωση. Σε δεύτερο στάδιο παρακολουθεί την πρόοδο της συμμόρφωσης.
- ✓ Ακολούθως η Κυβέρνηση οφείλει να απαντά και να ενημερώνει την Ε.Δ.Λ. για τις διορθωτικές ενέργειες στις οποίες έχει προβεί.¹⁷

Το Α.Ελ.Ι. απασχολεί προσωπικό το οποίο διαθέτει χρηματοοικονομικές, λογιστικές, εξειδικευμένες ελεγκτικές και πληροφοριακές γνώσεις διότι ο έλεγχος εστιάζεται κυρίως στον οικονομικό έλεγχο και τον έλεγχο επίδοσης χωρίς να παραλείπεται ο έλεγχος νομιμότητας. Ο έλεγχος είναι κατασταλακτικός και διενεργείται με τη μέθοδο της δειγματοληψίας. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η Ε.Δ.Λ. όσον αφορά την αξιοποίηση των ελεγκτικών πορισμάτων για την άσκηση του κοινοβουλευτικού ελέγχου. Παραδοσιακά ο πρόεδρος της επιτροπής είναι μέλος της αντιπολίτευσης, γεγονός το οποίο εξασφαλίζει την ενεργοποίηση αυτής για τον έλεγχο της κυβερνητικής λειτουργίας ενώ ταυτόχρονα παρέχεται και μία δικλίδα ασφάλειας δεδομένου ότι ανάμεσα στις αρμοδιότητες της επιτροπής περιλαμβάνονται και ενέργειες όπως η αποστολή αιτημάτων αναφοράς προόδου και εφαρμογής των συστάσεων και η δημοσιοποίηση των αποκλίσεων ή καθυστερήσεων ασκώντας επιπλέον πίεση στους ελεγχόμενους.¹⁸

1.5.3 Το συλλογικό μοντέλο (Board model or Collegiate model)

Δοθέντος ότι κατά τη λειτουργία του συλλογικού μοντέλου το Α.Ελ.Ι. στερείται δικαστικών αρμοδιοτήτων και ότι το κοινοβούλιο είναι ο βασικός αποδέκτης των

¹⁷ Department for International Development (2004)

¹⁸ Blume, L. and Voigt, S. (2007)

πορισμάτων των ελεγκτικών του εργασιών, το συλλογικό μοντέλο ομοιάζει με το κοινοβουλευτικό μοντέλο.¹⁹ Η διαφορά έγκειται στην εσωτερική δομή του εν λόγω μοντέλου καθώς η διοίκηση δεν ασκείται από ένα μόνο πρόσωπο, όπως στην περίπτωση του Γενικού Ελεγκτή, αλλά οι αποφάσεις λαμβάνονται από τα μέλη τα οποία απαρτίζουν το Συμβούλιο. Χαρακτηριστικό ανώτατο ελεγκτικό ίδρυμα που δανείζεται την αίγλη ενός δημοσιονομικού δικαστηρίου, χωρίς όμως δικαστικές αρμοδιότητες, είναι το γερμανικό Bundesrechnungshof καθώς επίσης το ολλανδικό Algemene Rekenkamer και η λουξεμβουργιανή Cour de comptes.²⁰ Επίσης συναντάται στην Αργεντινή και σε ασιατικές χώρες όπως η Ινδονησία, η Ιαπωνία και η Δημοκρατία της Κορέας.²¹ Στο σύστημα αυτό το Κολέγιο υποδιαιρείται σε περισσότερες υπο-επιτροπές οι οποίες διατηρούν το δικαίωμα να αποφασίζουν ελεύθερα σε θέματα ελέγχου εντός της περιοχής ευθύνης τους. Τα μέλη του κολεγίου διορίζονται με καθορισμένη θητεία με προσόντα τα οποία ποικίλουν αντανακλώντας τους στόχους του εκάστοτε ανώτατου ελεγκτικού ιδρύματος.²²

1.5.4 Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (*Curia Rationum*) ίδρυσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τη Συνθήκη των Βρυξελλών στις 22.07.1975 και η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιουλίου 1977. Αναγνωρίστηκε τυπικά ως το πέμπτο θεσμικό όργανο σύμφωνα με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση που υπεγράφη στο Μάαστριχτ στις 07.02.1992. Ουσιαστικά αναβαθμίσθηκε με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ στις 02.10.1997 και με τη Συνθήκη της Νίκαιας στις 26.02.2001. Συγκροτείται από έναν υπήκοο κάθε κράτους-μέλους. Τα εν λόγω μέλη επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων με εμπειρία στον εξωτερικό έλεγχο ή διαθέτουν ειδικά προσόντα και οφείλουν να παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας. Η θητεία τους είναι εξαετής με δυνατότητα ανανέωσης. Το Συμβούλιο αποφασίζει για το διορισμό με ειδική πλειοψηφία κατόπιν διαβούλευσης και εγκρίνει τον κατάλογο των μελών που συντάσσεται με τις προτάσεις που υποβάλλει κάθε κράτος. Ο πρόεδρος του Σώματος εκλέγεται μεταξύ των διορισθέντων μελών του για τριετή περίοδο. Τα μέλη απολαμβάνουν τα προνόμια και

¹⁹ Department for International Development (2004)

²⁰ Μηλιώνης Νικόλαος (2012)

²¹ Department for International Development (2004)

²² Department for International Development (2004)

τις ασυλίες του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (Ε.Ε.Σ.) λαμβάνει τις αποφάσεις του με την πλειοψηφία των μελών του.²³

Οι αρμοδιότητες του είναι οι ακόλουθες:

- *Ελέγχει τα έσοδα και τις δαπάνες της ΕΕ για να εξακριβώσει αν οι πόροι της ΕΕ συλλέγονται και δαπανώνται σωστά, και αν αξιοποιούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και με την απαιτούμενη λογοδοσία.*
- *Ελέγχει κάθε πρόσωπο ή φορέα που διαχειρίζεται ευρωπαϊκά κονδύλια – π.χ. με επιτόπιους ελέγχους στα όργανα της Ε.Ε. (ιδίως στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή), στις χώρες της Ε.Ε. και τις χώρες που λαμβάνουν βοήθεια από την Ε.Ε..*
- *Στο πλαίσιο των εκθέσεων ελέγχου, διατυπώνει πορίσματα και συστάσεις που απευθύνονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις κυβερνήσεις των κρατών μελών.*
- *Αναφέρει κάθε υπόνοια σχετική με απάτη, διαφθορά ή άλλη παράνομη δραστηριότητα στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF)*
- *Συντάσσει ετήσια έκθεση για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Ε.Κ.) και το Συμβούλιο της Ε.Ε., την οποία το Ε.Κ. εξετάζει προτού αποφασίσει αν θα εγκρίνει τη διαχείριση του προϋπολογισμού της Ε.Ε. από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*
- *Διαβιβάζει τις γνωμοδοτήσεις των εμπειρογνομόνων του στους πολιτικούς ιθύνοντες της ΕΕ, ώστε να τους βοηθά να διαχειρίζονται καλύτερα τα κονδύλια της ΕΕ και να λογοδοτούν στους πολίτες της.*

Δημοσιεύει επίσης γνώμες για τις προπαρασκευαστικές νομοθετικές πράξεις που έχουν αντίκτυπο στη δημοσιονομική διαχείριση της Ε.Ε., καθώς και έγγραφα θέσεων, αναλύσεις και άλλες δημοσιεύσεις για τα δημόσια οικονομικά της Ε.Ε..

Για να είναι αποτελεσματικό, το Ελεγκτικό Συνέδριο πρέπει να είναι **ανεξάρτητο** από τα όργανα και τους οργανισμούς που ελέγχει. Συνεπώς, είναι ελεύθερο να αποφασίζει:

- **τι** θα ελέγξει
- **πώς** θα το ελέγξει
- **πώς και πότε** θα υποβάλει τα πορίσματά του

---

²³ Μηλιώνης Νικόλαος (2012)

Οι έλεγχοι του Ελεγκτικού Συνεδρίου στοχεύουν κυρίως την Ευρωπαϊκή Επιτροπή - το κύριο όργανο που είναι αρμόδιο για την εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ε.Ε. Παράλληλα όμως συνεργάζεται στενά με τις εθνικές αρχές, δεδομένου ότι η Επιτροπή διαχειρίζεται τα περισσότερα κονδύλια της Ε.Ε. (περίπου το 80%) από κοινού με τις αρχές αυτές.

Το Ε.Ε.Σ. διενεργεί 3 είδη ελέγχου:

- **Δημοσιονομικό έλεγχο** - ελέγχει κατά πόσον οι λογαριασμοί δείχνουν επακριβώς τη χρηματοοικονομική κατάσταση, τα αποτελέσματα και την ταμειακή ροή του οικονομικού έτους.
- **Έλεγχο συμμόρφωσης** - ελέγχει κατά πόσον οι οικονομικές συναλλαγές γίνονται σύμφωνα με τους κανόνες.
- **Έλεγχο απόδοσης** - ελέγχει κατά πόσον τα ευρωπαϊκά ταμεία επιτυγχάνουν τους στόχους τους με τους λιγότερους δυνατούς πόρους και τον πιο οικονομικό τρόπο.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο περιλαμβάνει **ομάδες ελέγχου**, τα λεγόμενα «*τιμήματα*». Οι ομάδες αυτές προετοιμάζουν **τις εκθέσεις και τις γνωμοδοτήσεις**, τις οποίες εγκρίνουν τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου ώστε να γίνουν επίσημες.²⁴

1.6 Ανακεφαλαίωση

Συνοψίζοντας η εγκαθίδρυση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία έλαβε χώρα μετά τη λήξη της επανάστασης και τη σύσταση του ελληνικού κράτους, και η σταδιακή αναγωγή αυτού σε ανώτατο δικαστήριο υποδηλώνουν μια πάγια και αδήριτη ανάγκη εγγύησής της τήρησης της νομιμότητας της δημοσιονομικής διαχείρισης του κράτους και από αυτό προκύπτει η αδιάπαυστη λειτουργία του σώματος. Κρηπίδωμα για τη διαμόρφωση του Ελεγκτικού Συνεδρίου αποτέλεσε το πρότυπο της γαλλικής Cour des Comptes. Όσον αφορά τη νομική φύση και τις σχέσεις του με τα όργανα της νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας καθοριστική υπήρξε η ίδρυση του πριν από όλους τους θεσμούς με συνέπεια να μην αποτελέσει ποτέ επικουρικό όργανο της

---

²⁴ EUROPA - Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ) | Ευρωπαϊκή Ένωση

Βουλής, γεγονός το οποίο διαφοροποιεί το ελληνικό Ελεγκτικό Συνέδριο από τα ομόλογα του βελγικού και ισπανικού καθώς και από τα αγγλοσαξονικού τύπου ιδρύματα. Επιπλέον το ελληνικό Ελεγκτικό Συνέδριο λειτουργεί εκ της ιδρύσεώς του ως συλλογικό όργανο κατά την άσκηση των δικαστικών και μη αρμοδιοτήτων του. Οι δικαστικές αποφάσεις λαμβάνονται συλλογικά και σε ότι αφορά το εξωδικαστικό έργο το οποίο διεκπεραιώνουν δικαστικοί υπάλληλοι και συγκεκριμένα ο Επίτροπος ο οποίος αποτελεί το αρμόδιο μονοπρόσωπο εντεταλμένο όργανο με αποφασιστική εξουσία. Ωστόσο όταν ο διατάκτης διατυπώσει διαφορετική άποψη από τον Επίτροπο τότε με ευθύνη του δεύτερου την υπόθεση αναλαμβάνει να επιλύσει το αρμόδιο συλλογικό δικαστικό όργανο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΚΑΤΑΣΤΑΛΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

2.1 Εισαγωγή

Γενικά ο έλεγχος της δημοσιονομικής διαχείρισης διακρίνεται σε διοικητικό, δικαστικό και κοινοβουλευτικό ανάλογα με το όργανο το οποίο ασκεί τον έλεγχο αυτό. Ο διοικητικός έλεγχος διενεργείται από τα όργανα της διοίκησης για το λόγο αυτό αποτελεί τον εσωτερικό έλεγχο του κράτους²⁵. Επιπροσθέτως προβλέπεται συνταγματικά ο θεσμός των ανεξάρτητων αρχών με στόχο την αντιμετώπιση των φαινομένων της αναποτελεσματικότητας, της χαμηλής παραγωγικότητας και της κακής ποιότητας των υπηρεσιών της δημόσιας διοίκησης. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων η λειτουργία της οποίας αποβλέπει στη διασφάλιση ενός διαφανούς και αποτελεσματικού συστήματος δημοσίων συμβάσεων προς υποβοήθηση της οποίας συστήθηκε. Περαιτέρω θεσπίζεται ο θεσμός του Συνηγόρου του Πολίτη και συγκροτείται το Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών.

Ο κοινοβουλευτικός ασκείται από τη Βουλή κατά την ψήφιση του προϋπολογισμού και την έγκριση του απολογισμού του Κράτους²⁶. Η υποχρεωτική διενέργεια του ελέγχου αυτού, κατόπιν ρητής συνταγματικής επιταγής²⁷, χαρακτηρίζει παραδοσιακά το έργο του Ελ.Συν.. Ο εν λόγω έλεγχος λαμβάνει χώρα σε ετήσια βάση μετά τη λήξη της διαχείρισης ενώ σε πρώτο στάδιο δεν είναι καθολικός αφού διεξάγεται βάσει δείγματος, το οποίο εξάγει η αρμόδια υπηρεσία Επιτρόπου. Σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α') το Ελ.Συν. διενεργεί υποχρεωτικά κατασταλτικό έλεγχο σε όλους τους λογαριασμούς ή τους απολογισμούς των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης, στους οποίους περιλαμβάνονται η Προεδρία της Δημοκρατίας, τα Υπουργεία, οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, οι Ανεξάρτητες Αρχές, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπα που ανήκουν σε αυτούς, οι Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης καθώς και τα νοσοκομεία. Κατασταλτικά επίσης ελέγχονται και οι

²⁵ άρθρα 33, 41, 45 και 56 του ν.2362/1995 (ΦΕΚ 247 Α')

²⁶ άρθρο 72 του ν.2362/1995 (ΦΕΚ 247 Α')

²⁷ άρθρο 98 του Συντάγματος

επιχορηγήσεις οι οποίες δίδονται σε Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου. Με απόφαση της Ολομέλειας του Ελ.Συν. ορίζονται τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που θα ελεγχθούν κατ' έτος²⁸, με τον περιορισμό ότι θα ελέγχονται κατ' ελάχιστο μια φορά κάθε τέσσερα χρόνια. Το πλήθος των ελεγχόμενων φορέων καθώς και ο όγκος της ελεγκτέας ύλης επέβαλαν το διαχωρισμό των αρμοδιοτήτων ανά Υπηρεσία Επιτρόπου, οι οποίες καθορίζονται με απόφαση της Ολομέλειας του Ελ.Συν.. Ο κατασταλτικός έλεγχος, ο οποίος ασκείται από τον αρμόδιο Επίτροπο, αφορά τη νομιμότητα και κανονικότητα της διαχείρισης και ειδικότερα επικεντρώνεται στον έλεγχο: α) της τήρησης της αρχής της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, όπως αυτή εξειδικεύεται στις αρχές της οικονομικότητας, αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας, β) της ορθής τήρησης του κατά περίπτωση ισχύοντος λογιστικού ή διαχειριστικού συστήματος, σύμφωνα με τους κανόνες και τις αρχές που το διέπουν, γ) της τήρησης και ενημέρωσης των λογαριασμών, ώστε να απεικονίζουν με ακρίβεια το περιεχόμενο των οικονομικών πράξεων και δημοσιονομικών ενεργειών, δ) της νόμιμης καταβολής του μεριδίου τυχόν συμμετοχής ενός ή περισσοτέρων Ο.Τ.Α. σε κάθε φύσεως νομικά πρόσωπα αυτών ή σε προγραμματικές συμβάσεις, ε) της νόμιμης λήψης δανείων, η παροχής εγγυήσεων και της τήρησης των όρων των σχετικών συμβάσεων, στ) της νόμιμης διαχείρισης της κινητής και ακίνητης περιουσίας, ζ) της έγκαιρης και κανονικής απόδοσης των υπέρ τρίτων εισπραττόμενων νομίμων δικαιωμάτων και της είσπραξης και διαχείρισης των ανταποδοτικών τελών ή άλλων ειδικών εσόδων ή των εσόδων από δάνεια ή των βεβαιωθέντων εσόδων από οφειλές και πρόστιμα σε βάρος τρίτων, η) των συστημάτων λειτουργίας του φορέα και θ) στη συμμόρφωση του φορέα σε προηγούμενες υποδείξεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου.²⁹ Ο κατασταλτικός έλεγχος θα πρέπει να ολοκληρωθεί σε διάστημα έξι μηνών από την ημερομηνία αποστολής του αντιγράφου του λογαριασμού ή απολογισμού ή ισολογισμού ή άλλης κατά το νόμο απαιτούμενης οικονομικής κατάστασης του υπόχρεου για κατασταλτικό έλεγχο φορέα, το οποίο συνοδεύεται από τα στοιχεία τα οποία ορίζονται με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

---

²⁸ άρ. 1 του ν.3060/2002 (ΦΕΚ 242 Α')

²⁹ άρ.39 του ν.4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α')

2.2 Διάκριση ελέγχου σε διοικητικό και δικαστικό

Ο διοικητικός κατασταλτικός έλεγχος είναι κυρίως έκτακτος και συντελείται όταν υπάρχουν υπόνοιες άτακτης διαχείρισης ή όταν κρίνεται σκόπιμη η παρακολούθηση για θέματα μιας διαχείρισης. Ο κατασταλτικός έλεγχος που διεξάγεται από το Ελεγκτικό Συνέδριο είναι καθολικός (επεκτείνεται σε όλα τα θέματα της οικονομικής διαχείρισης), διενεργείται σε μόνιμη βάση και αφορά τους λογαριασμούς τόσο των υπολόγων του Δημοσίου όσο και τους λογαριασμούς των υπολόγων των Ο.Τ.Α. και άλλων Ν.Π.Δ.Δ. Αφορά επίσης και τους λογαριασμούς κάθε δημόσιας υπηρεσίας που δεν έχει τη μορφή του νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, αλλά λειτουργεί ως ειδικός λογαριασμός. Το Ελεγκτικό Συνέδριο λοιπόν παράλληλα με τον προληπτικό και προσυμβατικό έλεγχο ασκεί και κατασταλτικό έλεγχο, ο οποίος στοχεύει στη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων (πληρωμές και εισπράξεις) που διενεργούν οι δημόσιοι υπόλογοι και οι υπόλογοι των ν.π.δ.δ.. Ο έλεγχος των λογαριασμών, εφόσον έχουν ελεγχθεί προληπτικώς οι σχετικές δαπάνες, περιορίζεται στο αριθμητικό και στο καθαρώς διαχειριστικό μέρος, στη νόμιμη εξόφληση των τίτλων πληρωμής, καθώς και στη νόμιμη απόδοση των υπέρ τρίτων κρατήσεων. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η θεώρηση των χρηματικών ενταλμάτων από τον Επίτροπο δεν παράγει δεδικασμένο με την τυπική έννοια του όρου αλλά ένα οιονεί δεδικασμένο με το οποίο κατοχυρώνεται ο διατάκτης της δαπάνης.³⁰ Σημειώνεται ότι επιτρέπεται η αναθεώρηση ενταλμάτων πληρωμής όταν προβάλλονται ως λόγοι αναθεώρησης η πλάνη περί το νόμο, ο εντοπισμός νέων κρίσιμων εγγράφων τα οποία στοιχειοθετούν την απόρριψη της θεωρηθείσας δαπάνης.³¹ Αντίθετα αν δεν έχει διενεργηθεί προληπτικός έλεγχος τότε εξετάζεται αν η δαπάνη προβλεπόταν από ειδική διάταξη νόμου, αν υπήρχε εγγεγραμμένη πίστωση και αν συνοδεύεται από τα κατά το νόμο απαιτούμενα δικαιολογητικά (έλεγχος νομιμότητας και κανονικότητας). Ο κατασταλτικός έλεγχος δεν επεκτείνεται στη σκοπιμότητα της δαπάνης.

Ο κατασταλτικός δικαστικός έλεγχος των δημοσίων δαπανών αποτελεί το σημαντικότερο έλεγχο των δημοσίων υπολόγων (άρθρο 98 παρ. 1περ. γ' του Συντάγματος). Οι λογαριασμοί των δημοσίων υπολόγων και οι απολογισμοί των

---

³⁰ Σαρμάς Ι. (1998),

³¹ Παρ.12, αρ.48 του ν.4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α')

Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α. οι οποίοι υποβάλλονται προς έλεγχο στο Ελεγκτικό Συνέδριο κηρύσσονται ως ορθώς έχοντες εάν δεν διαπιστωθούν ουσιώδης πλημμέλειες. Αντίθετα σε περίπτωση όπου διαπιστώνεται έλλειμμα, συντάσσεται έκθεση (η οποία καλείται Φύλλο Μεταβολών και Ελλείψεων) η οποία αποστέλλεται στον ελεγχόμενο προκειμένου να τακτοποιήθουν τα ελλείμματα και να προσκομισθούν τα ζητηθέντα στοιχεία, εντός προθεσμίας 15 ημερών, η οποία δύναται να παραταθεί για εύλογο χρονικό διάστημα.³² κατ' επιταγή της συνταγματικής διάταξης, σύμφωνα με την οποία προβλέπεται το δικαίωμα ακροάσεως του διοικούμενου (αρ. 20 παρ.2 του Συντάγματος). Ο καταλογισμός συνιστά πράξη τακτοποίησης λογαριασμών στην περίπτωση που διαπιστωθούν ελλείμματα. Αναμφισβήτητα, ο εννοιολογικός προσδιορισμός του δημοσίου υπολόγου αποτελεί βασικό στοιχείο για την άσκηση του κατασταλτικού ελέγχου η διεξοδική ανάλυση του οποίου θα επιχειρηθεί σε επόμενο κεφάλαιο. Ο καταλογισμός, μπορεί να αφορά τους υπολόγους, αυτούς που διαχειρίζονται χρήματα, αξίες ή υλικό που ανήκουν στο Δημόσιο, τους συνευθυνόμενους, πρόσωπα που χωρίς να είναι υπόλογοι, αναμειγνύονται με οποιονδήποτε τρόπο στη διαχειριστική διαδικασία και η ανάμειξή τους αυτή τελεί σε ουσιώδη συνάφεια με το διαπιστούμενο έλλειμμα, ή τέλος τους αχρεωστήτως λαβόντες, δηλαδή πρόσωπα που εισπράττουν δημόσιο χρήμα για την απόσβεση σ' αυτούς υποχρέωσης του Κράτους, η οποία όμως δεν υφίσταται στην πραγματικότητα κατά το χρόνο της καταβολής (Πρακτικά Ολομέλειας Ελεγκτικού Συνεδρίου 12ης Γ.Σ./16.06.2010). Στα πλαίσια του κατασταλτικού ελέγχου υπόκειται και η λογοδοσία των υπολόγων από τη διαχείριση χρημάτων είτε παγίων προκαταβολών [άρθρο 109 του ν. 4270/2014 (ΦΕΚ 143 Α') και άρθρο 16 του ν. 2362/1995 (ΦΕΚ 247 Α')] είτε εξοφληθέντων χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής³³.

Αν κατά τον έλεγχο των λογαριασμών διαπιστωθεί ποινικώς κολάσιμη πράξη, ανακοινώνεται τούτο στον αρμόδιο εισαγγελέα, στον Υπουργό ή άλλο αρμόδιο όργανο

---

³² Ρίζος, Κ. (1999)

³³ Λιγωμένου Α. 1409 (2015)

στον οποίο υπάγεται ο υπόλογος, καθώς και στον Πρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου³⁴.

2.3 Περιεχόμενο του ελέγχου

Το περιεχόμενο του κατασταλτικού ελέγχου παρουσιάζεται διεξοδικά σύμφωνα με τον Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο (ν.4129/2013, ΦΕΚ 52 Α΄) ο οποίος κυρώθηκε σύμφωνα με το άρθρο 76 παρ. 7 του Συντάγματος και επιδιώκει την κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο όλων των σχετικών με το Ελεγκτικό Συνέδριο διατάξεων επεκτείνοντας τις μεθόδους και τα αντικείμενα ελέγχου σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου.

2.3.1 Κατά προτεραιότητα κατασταλτικός έλεγχος

Ειδική διαδικασία κατασταλτικού ελέγχου είναι ο προβλεπόμενος κατά προτεραιότητα κατασταλτικός έλεγχος, όπου ο αρμόδιος Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου καλείται να αποφανθεί για το νόμιμο ή μη της δαπάνης, η οποία έχει ήδη εκτελεστεί από το Δήμαρχο παρά την έγγραφη αμφισβήτηση της νομιμότητάς της από τον Ταμία, ο οποίος δε φέρει πλέον προσωπική ευθύνη. Αντίγραφο της διαταγής του Δημάρχου επισυνάπτεται στο οικείο χρηματικό ένταλμα πληρωμής [(άρθρο 22, παρ. 4 β.δ. 17-5/15-6-1959 (ΦΕΚ 114 Α΄)]. Ο έλεγχος αυτός αρχικά προβλέπεται από τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 4 του ν.2307/1995 και συνιστά ειδική μορφή κατασταλτικού ελέγχου, δεδομένου ότι το ένταλμα έχει ήδη εκτελεστεί. Στην περίπτωση που η δαπάνη κριθεί νόμιμη, το ένταλμα θεωρείται και επιστρέφεται στον Ο.Τ.Α που το εξέδωσε, διαφορετικά, συντάσσεται Φύλλο Μεταβολών και Ελλείψεων (ΦΜΕ) για την αναπλήρωση του διαπιστωθέντος ελλείμματος εντός προθεσμίας 15 ημερών. Με τη διάταξη του άρθρου 3 παρ. 4 του ν.2307/1995 (ΦΕΚ 113 Α΄) καθιερώνεται ειδική μορφή κατασταλτικού ελέγχου αναφορικά με χρηματικό ένταλμα Δήμου, για το οποίο έχει προηγηθεί αμφισβήτηση της νομιμότητας της εντελλόμενης δαπάνης από τον ταμία, ο οποίος, μετά την απόρριψη των σχετικών λόγων, που εμπεριέχονται στην ειδική αναφορά του, από το Δήμαρχο, προέβη στην εξόφληση του εντάλματος, μετά

---

³⁴ Άρθρο 38 του ν.4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α΄)

από εντολή του τελευταίου. Και σε αυτή τη μορφή του κατασταλτικού ελέγχου διερευνάται η αρχή της νομιμότητας και η αρχή της κανονικότητας καθώς επίσης η επισύναψη των νόμιμων δικαιολογητικών και διενεργείται ουσιαστικός έλεγχος με αναφορά του Επιτρόπου στο αρμόδιο Κλιμάκιο του Ελ.Συν. Σε κάθε περίπτωση, έλεγχος σκοπιμότητας αποκλείεται.³⁵ Σημειώνεται ότι οι Ελεγκτικές Υπηρεσίες, οι Οικονομικές Επιθεωρήσεις ή άλλες υπηρεσίες που ασκούν τακτικό διαχειριστικό έλεγχο, υποβάλλουν στο Ελεγκτικό Συνέδριο, μετά το τέλος του ελέγχου τους, τα διαχειριστικά στοιχεία μαζί με το πόρισμά τους. Η αρμόδια Υπηρεσία Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου ύστερα από αξιολόγηση των εργασιών και των αποτελεσμάτων του ελέγχου μπορεί, αν κρίνει ότι συντρέχει περίπτωση, να επαναλάβει από την αρχή τον έλεγχο.³⁶

2.3.2 Διενέργεια στοχευμένων ελέγχων

Το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του προϋπολογισμού στοχευμένους ελέγχους σε τομείς υψηλού ελεγκτικού ενδιαφέροντος και στοχευμένους ελέγχους επιδόσεων σύμφωνα με το ετήσιο ελεγκτικό πρόγραμμά του που εκπονεί η Ολομέλειά του. Επίσης το Ελεγκτικό Συνέδριο διενεργεί σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν κάθε είδους έκτακτο έλεγχο.³⁷

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι κατά το έτος 2013 και ύστερα από την ολοκλήρωση του Οδικού Χάρτη³⁸, το Ελεγκτικό Συνέδριο με αποφάσεις του Προέδρου προέβη στη δημιουργία των Ομάδων Ελέγχου σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα του Οδικού Χάρτη

---

³⁵ Λιγωμένου Α. 1409 (2015)

³⁶ Άρθρο 42 του ν.4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α')

³⁷ Άρθρο 40 του ν.4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α')

³⁸ Στις αρχές του 2012, τα τεχνικά κλιμάκια της Task Force Greece (TFGR), που ήταν και αρμόδια για την παροχή τεχνικής υποστήριξης πάσης φύσεως στους δημόσιους φορείς, αποτελούμενα από μέλη – ελεγκτές των Βελγικού, Ολλανδικού, Γαλλικού και Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου ήρθαν σε επαφή με τη διοίκηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου και συμφώνησαν στο ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο θα χρειαστεί τεχνική βοήθεια. Στη διάσκεψη συντονισμού στην Αθήνα στην οποία συμμετείχαν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΕ), το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) με την ιδιότητα του επικεφαλής της παροχής τεχνικής βοήθειας για θέματα δημοσιονομικής διαχείρισης στην Ελλάδα και μέλη των ανωτέρω Ευρωπαϊκών Ελεγκτικών Ιδρυμάτων οριοθετήθηκαν οι προτεραιότητες και να συντάχθηκε ένας οδικός χάρτης πάνω στον οποίο θα στηριζόταν η τεχνική βοήθεια.

για την υλοποίηση τριών πιλοτικών ελέγχων. Στο πλαίσιο της υλοποίησης των δράσεων αυτών οι τρεις έλεγχοι συνίσταντο σε: α) έλεγχο εσόδων του Δήμου Αγίου Δημητρίου Αττικής, β) έλεγχο των χρηματοδοτήσεων από το ΕΣΠΑ του Ειδικού Λογαριασμού Κονδυλίων Έρευνας του ΤΕΙ Αθήνας και γ) έλεγχο προμηθειών και διαχείρισης αποθεμάτων του Γενικού Νοσοκομείου Αθηνών «Ιπποκράτειο».

2.3.3 Έλεγχος επιχορηγήσεων - χρηματοδοτήσεων

Κάθε έτος οι φορείς που επιχορηγούνται ή και χρηματοδοτούνται από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης υποχρεούνται να υποβάλουν στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και στο Ελεγκτικό Συνέδριο, με το πέρας διμήνου από τη λήξη του οικονομικού έτους, απολογισμό της συνολικής οικονομικής τους δραστηριότητας και ξεχωριστό απολογισμό της επιχορήγησης ή χρηματοδότησης που έλαβαν και είναι μικρότερη του 100% των συνολικών χρηματικών ποσών που διαχειρίστηκαν. Με τα ανωτέρω υποχρεούνται να συνυποβάλουν και τον προϋπολογισμό τους για το επόμενο έτος. Το Ελεγκτικό Συνέδριο, διενεργεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του, έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας, καθώς και έλεγχο της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης (οικονομικότητα, αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα) για τα ποσά της επιχορήγησης και της χρηματοδότησης που έλαβαν κάθε οικονομικό έτος οι φορείς και συντάσσει έκθεση ελέγχου η οποία υποβάλλεται μέσα σε έξι μήνες από την ημερομηνία υποβολής στο Ελεγκτικό Συνέδριο όλων των απαραίτητων δικαιολογητικών και σε κάθε περίπτωση το αργότερο έως την κατάθεση του προς ψήφιση προϋπολογισμού του επόμενου οικονομικού έτους της Γενικής Κυβέρνησης στη Βουλή. Χωρίς την υποβολή από τους επιχορηγούμενους ή χρηματοδοτούμενους φορείς των στοιχείων που προβλέπονται στην παράγραφο 3, οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης δεν επιτρέπεται να προβαίνουν σε καμία απολύτως επιχορήγηση ή και χρηματοδότηση των φορέων αυτών. Κάθε επιχορήγηση ή χρηματοδότηση που δίνεται από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης χωρίς να συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 41 του ν. 4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α΄) είναι μη νόμιμη και καταλογίζεται από το Ελεγκτικό Συνέδριο σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν. Διευκρινιστικά αναφέρεται ότι επιχορήγηση είναι η μεταφορά πίστωσης σε φορέα για την υλοποίηση των αρμοδιοτήτων του και μόνο και χρηματοδότηση είναι η μεταφορά πίστωσης σε φορέα,

στον οποίο έχει εκχωρηθεί αρμοδιότητα από φορέα της Γενικής Κυβέρνησης με σκοπό την υλοποίηση της συγκεκριμένης και μόνο αρμοδιότητας.

2.3.4 Μηνιαίοι λογαριασμοί ταμιακών υπολόγων και υπολόγου συμψηφισμών

Οι ταμιακοί υπόλογοι, πολιτικοί και στρατιωτικοί, καθώς και ο υπόλογος συμψηφισμών υποβάλλουν απευθείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο μέχρι την 20ή ημέρα κάθε μήνα τους λογαριασμούς της διαχείρισής τους κατά τον προηγούμενο μήνα. Για εξαιρετικούς λόγους, δύναται να παρατείνεται η ως άνω ταχθείσα προθεσμία κατά την κρίση της αρμόδιας Υπηρεσίας Επιτρόπου για εύλογο χρονικό διάστημα, ύστερα από αίτηση του υπολόγου. Σε βάρος εκείνων που καθυστερούν την υποβολή των ανωτέρω λογαριασμών επιβάλλεται η χρηματική ποινή που προβλέπεται στο άρθρο 45 του ν. 4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α'). Με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ορίζονται ο τύπος των λογαριασμών, καθώς και τα έγγραφα και δικαιολογητικά που επισυνάπτονται στους λογαριασμούς αυτούς. Σε περίπτωση θανάτου ή ανικανότητας υπολόγου, οι λογαριασμοί αποδίδονται από τους κληρονόμους ή το νόμιμο αντιπρόσωπό του, αντιστοίχως, με επιμέλεια της προϊστάμενης υπηρεσίας αυτού και σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου για το δημόσιο λογιστικό.

2.3.5 Ετήσιοι λογαριασμοί ταμιακών υπολόγων και υπολόγου συμψηφισμών

Ο έλεγχος των λογαριασμών των ταμείων και του υπολόγου συμψηφισμών συμπληρώνεται με τον έλεγχο των ετήσιων λογαριασμών, μετά τον οποίο το Ελεγκτικό Συνέδριο αποφαινεται για το σύνολο της διαχείρισης του δημοσίου υπολόγου σύμφωνα με το άρθρο 46 του ν. 4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α'). Εντός δύο μηνών το αργότερο από τη λήξη κάθε οικονομικού έτους ή από την με οποιονδήποτε τρόπο λήξη της διαχείρισής τους, οι δημόσιοι υπόλογοι οφείλουν να αποδίδουν λόγο στο Ελεγκτικό Συνέδριο, υποβάλλοντας απευθείας σε αυτό τους λογαριασμούς τους, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο. Η ανωτέρω προθεσμία δύναται για εξαιρετικούς λόγους, ύστερα από αίτηση του υπολόγου, να παρατείνεται κατά την κρίση της αρμόδιας

Υπηρεσίας Επιτρόπου για εύλογο χρονικό διάστημα. Με απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου δύναται να ορίζεται ότι κατά περίπτωση κατηγορίες υπολόγων υποβάλλουν τους λογαριασμούς της διαχείρισής τους σε χρονικά διαστήματα συντομότερα του έτους. Σε περίπτωση ελλείμματος ή άλλων ανωμαλιών, σύμφωνα με τις οποίες προκαλούνται υπόνοιες κατάχρησης ή κωλύουν τον έλεγχο των πράξεων του υπολόγου, ο αρμόδιος Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου δύναται να διατάξει την υποβολή σε αυτό των λογαριασμών του μέσα σε τακτή προθεσμία και πριν από τη λήξη της διαχείρισης αυτού.

Σε περίπτωση θανάτου ή ανικανότητας του υπολόγου, οι λογαριασμοί αποδίδονται από τους κληρονόμους ή το νόμιμο αντιπρόσωπό του, αντιστοίχως, με επιμέλεια της προϊστάμενης υπηρεσίας αυτού και σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου για το δημόσιο λογιστικό.

Με απόφαση του αρμόδιου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου οι υπόλογοι, που λογοδοτούν κάθε μήνα στο Ελεγκτικό Συνέδριο, μπορεί να απαλλαγούν από την υποχρέωση υποβολής των ετήσιων λογαριασμών της χρηματικής διαχείρισής τους. Στην περίπτωση αυτή το Ελεγκτικό Συνέδριο δύναται να αποφαινεται με πράξη του για τη χρηματική διαχείριση των υπολόγων κάθε οικονομικού έτους και τμηματικά κατά μήνες βάσει των ελεγχθέντων μηνιαίων λογαριασμών, σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται με απόφαση του οικείου Τμήματος. Με την πράξη που εκδίδεται δύναται το Ελεγκτικό Συνέδριο να επιφυλάσσεται για ορισμένα στοιχεία προκειμένου να αποφανθεί γι' αυτά το αργότερο κατά τη λήξη της διαχείρισης ή και πριν από αυτή.

2.3.6 Έλεγχος διαχείρισης υλικού του Δημοσίου

Οι διαχειριστές υλικού του Δημοσίου, κάθε έτος οφείλουν να λογοδοτούν μέσα σε προθεσμία δύο μηνών, η οποία μπορεί να παρατείνεται από το Ελεγκτικό Συνέδριο για εύλογο χρονικό διάστημα. Οι διατάξεις των άρθρων 38, 39, και 43 έως 46 του ν. 4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α') εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση αυτή.

Ο αρμόδιος Επίτροπος δύναται να προβαίνει σε εξακρίβωση του υπολοίπου που βρίσκεται στις αποθήκες κατά το τέλος της διαχειριστικής περιόδου ή οποτεδήποτε κρίνει τούτο αναγκαίο. Κατά τον ίδιο τρόπο οι διαχειριστές υλικού των Ενόπλων

Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφαλείας υποβάλλουν για έλεγχο τους λογαριασμούς της διαχείρισής τους, σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία εκδίδεται κατόπιν προτάσεως της αρμόδιας Υπηρεσίας Επιτρόπου και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2.3.7 Έλεγχος λογαριασμών Ο.Τ.Α.

Κατά τον έλεγχο των λογαριασμών των Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του παρόντος νόμου που αφορούν στον έλεγχο των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων, με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 51, 52 και 53 του ν. 4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α').

Οι δημόσιες υπηρεσίες, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, οι δημόσιοι οργανισμοί, τα πιστωτικά ιδρύματα γενικά και τα φυσικά πρόσωπα που κατέχουν έγγραφα, πληροφορίες ή στοιχεία σχετιζόμενα οπωσδήποτε με τα αντικείμενα του ελέγχου ή με λογαριασμούς ή δραστηριότητες κάθε Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού που τελεί υπό έλεγχο, οφείλουν, αν τους ζητηθεί, να τα θέτουν στη διάθεση των αρμόδιων οργάνων του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Οι Επίτροποι ή υπάλληλοι που ενεργούν τους ελέγχους, έχουν όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις ανακριτικών υπαλλήλων³⁹

2.3.8 Κατασταλτικός έλεγχος Ο.Τ.Α.

Από το Ελεγκτικό Συνέδριο διεξάγεται υποχρεωτικά κατασταλτικός έλεγχος των λογαριασμών των δήμων, των περιφερειών και των νομικών τους προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των κοινωφελών επιχειρήσεων, των επιχειρήσεων ύδρευσης αποχέτευσης και των δημοτικών ανωνύμων εταιρειών του άρθρου 266 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων. Ο έλεγχος είναι ετήσιος τακτικός και δειγματοληπτικός, εκτός εάν από το δειγματοληπτικό έλεγχο προέκυψαν λόγοι που επιβάλλουν τη γενίκευση του κατασταλτικού ελέγχου και διενεργείται μετά το τέλος κάθε οικονομικής χρήσης ή είναι

---

³⁹ Άρθρο 50 του ν.4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α')

έκτακτος γενικός ή ειδικός ή θεματικός και συνίσταται στον έλεγχο νομιμότητας και κανονικότητας της διαχείρισης. Σε κάθε περίπτωση ο έλεγχος διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Αρμόδιος για τον κατασταλτικό έλεγχο, είναι ο ίδιος Επίτροπος, που είναι αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών των υπόχρεων φορέων. Για τις αποκεντρωμένες υπηρεσίες αρμόδιος είναι ο Επίτροπος της έδρας τους. Ειδικά για την Μητροπολιτική Περιφέρεια Αττικής, αρμόδιοι για τις οικείες περιφερειακές ενότητες, είναι οι Επίτροποι, που ορίζονται από την Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Ο κατασταλτικός έλεγχος πρέπει να ολοκληρωθεί μέσα σε έξι μήνες από την ημερομηνία αποστολής του αντιγράφου του απολογισμού ή ισολογισμού του υπόχρεου για κατασταλτικό έλεγχο φορέα, ο οποίος συνοδεύεται: α) από τις σχετικές εκθέσεις και πράξεις των αρμοδίων οργάνων του, β) την έκθεση των ορκωτών λογιστών ελεγκτών και γ) από κάθε σχετικό με τον έλεγχο στοιχείο, που καθορίζεται με απόφαση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου και σε κάθε περίπτωση εντός του επομένου διαχειριστικού έτους, από αυτό που αφορά ο κατασταλτικός έλεγχος.

Η σχετική έκθεση περί των αποτελεσμάτων του διενεργηθέντος κατασταλτικού ελέγχου, για το σύνολο των υπόχρεων φορέων, διαβιβάζεται στους Υπουργούς Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, καθώς και στην Επιτροπή Διαφάνειας και Θεσμών της Βουλής.

Σε κάθε περίπτωση ο Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου μπορεί να διατάξει έκτακτο διαχειριστικό έλεγχο της διαχείρισης ενός Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου αυτού.

Σε περίπτωση μη υποβολής του απολογισμού ή και του ισολογισμού Ο.Τ.Α. α΄ βαθμού στο Ελεγκτικό Συνέδριο σύμφωνα με το άρθρο 163 παρ. 5 εδάφιο α΄ του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, ΦΕΚ 114 Α΄), επιβάλλονται σε βάρος των υπαιτίων οι κυρώσεις του άρθρου 45 του ν.4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α΄) και παράλληλα διενεργείται έκτακτος έλεγχος σύμφωνα με το άρθρο 163 παρ.5 εδάφιο β΄ του ίδιου Κώδικα.

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται, με κοινές αποφάσεις του αρμόδιου Υπουργού και των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο έλεγχος της διαχείρισης των

Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού να ενεργείται στο Κατάστημά τους, εφόσον συντρέχουν ειδικοί λόγοι.⁴⁰

2.3.9 Έλεγχος είσπραξης εσόδων Ο.Τ.Α.

Ο αρμόδιος για τον προληπτικό έλεγχο των δαπανών Επίτροπος, κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους μπορεί να παρακολουθεί την κανονική είσπραξη των εσόδων των Ο.Τ.Α. και των νομικών τους προσώπων και να ασκεί τον έλεγχο για την είσπραξη των νομίμως βεβαιωθέντων χρεών, οφειλών ή προστίμων σε βάρος τρίτων. Σε περίπτωση που διαπιστώσει αδράνεια είσπραξής τους από τα αρμόδια όργανα διοίκησης ή τις οικονομικές υπηρεσίες με έγγραφό του που κοινοποιείται στον Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και στον Ελεγκτή Νομιμότητας, καλεί τους υπεύθυνους να ενεργήσουν μέσα σε τασσόμενη εύλογη προθεσμία για την είσπραξη τούτων. Εάν η αδράνεια συνεχίζεται, οφειλόμενη σε δόλο ή βαριά αμέλεια των διοικούντων το δήμο και τα νομικά του πρόσωπα ή των προϊσταμένων των οικονομικών υπηρεσιών αυτών παραπέμπει: α) τα μεν αιρετά υπαίτια πρόσωπα με αιτιολογημένη εισήγησή του στην Επιτροπή του άρθρου 232 του ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α΄) για προσωπικό καταλογισμό τούτων με το ποσό της θετικής ζημίας που προξένησαν και β) τους υπαλλήλους των ανωτέρω προσώπων που προκάλεσαν ζημία στην περιουσία του στο Ελεγκτικό Συνέδριο για καταλογισμό τούτων.⁴¹

2.3.10 Έλεγχος απολογισμών λοιπών Ν.Π.Δ.Δ. και άλλων νομικών προσώπων

Κατά τον έλεγχο των απολογισμών των λοιπών Ν.Π.Δ.Δ. και των άλλων ελεγχόμενων φορέων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του ν.4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α΄) που αφορούν τον έλεγχο των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται, με κοινές αποφάσεις του αρμόδιου Υπουργού και των Υπουργών

---

⁴⁰ Άρθρο 51 του ν.4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α΄)

⁴¹ Άρθρο 52 του ν.4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α΄)

Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο έλεγχος να ενεργείται στο Κατάστημά τους, εφόσον συντρέχουν ειδικοί λόγοι.

Ο έλεγχος του Ειδικού Λογαριασμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων ασκείται στο Κατάστημα του Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.), σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και του ν. 992/ 1979 (ΦΕΚ 280 Α΄).

Κάθε δημόσια υπηρεσία υποχρεούται να ανακοινώνει χωρίς καθυστέρηση στο Ελεγκτικό Συνέδριο τη σύσταση ή κατάργηση κάθε Ν.Π.Δ.Δ. ή οποιουδήποτε άλλου φορέα που τελεί υπό την εποπτεία της.⁴²

2.3.11 Δειγματοληπτικός έλεγχος λογαριασμών Ν.Π.Δ.Δ.

Η Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου εκδίδει ετήσιο πρόγραμμα ελέγχου λογαριασμών των Ν.Π.Δ.Δ. εκτός από τους Ο.Τ.Α.. με το οποίο καθορίζονται τα Ν.Π.Δ.Δ. που θα ελεγχθούν, η περίοδος της διαχείρισης ανά οικονομικά έτη, το ποσοστό της δειγματοληψίας, το οποίο σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να αφορά λιγότερες από τριάντα πράξεις διαχείρισης και το πέντε τοις εκατό των πιστώσεων του προϋπολογισμού κάθε οικονομικού έτους που ελέγχεται, το όριο ανοχής σφάλματος, η υπέρβαση του οποίου επιβάλλει τη διενέργεια καθολικού ελέγχου, το οποίο δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο από το ενάμισι τοις εκατό των πράξεων διαχείρισης ή του ύψους των πιστώσεων που ελέγχθηκαν, ο χώρος διενέργειας του ελέγχου και η ημερομηνία περάτωσης του ελέγχου. Το πρόγραμμα ελέγχου κοινοποιείται, μέσα σε εύλογο χρόνο από την έκδοσή του, στους αρμόδιους για την εποπτεία των νομικών προσώπων Υπουργούς και στα ενδιαφερόμενα νομικά πρόσωπα. Και σε αυτήν την περίπτωση ο έλεγχος διενεργείται από τις αρμόδιες καθ' ύλην Υπηρεσίες Επιτρόπου του Ελεγκτικού Συνεδρίου ή από ομάδες ελέγχου οριζόμενες από τον Πρόεδρο για το σκοπό αυτόν. Το νομικό πρόσωπο, για το οποίο αποφασίστηκε ο επιτόπιος έλεγχος, ενημερώνεται από τον αρμόδιο Επίτροπο ή τον Πρόεδρο για την ημερομηνία έναρξης του ελέγχου πέντε εργάσιμες ημέρες πριν από την έναρξη του ελέγχου. Κατά τον επιτόπιο έλεγχο μπορεί

⁴² Άρθρο 53 του ν.4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α΄)

να παρίσταται και εκπρόσωπος του νομικού προσώπου. Για κάθε νομικό πρόσωπο συντάσσεται μετά τον έλεγχο και ειδική έκθεση, στην οποία διατυπώνονται αιτιολογημένα παρατηρήσεις σχετικές με τη βελτίωση της διαχείρισης του νομικού προσώπου και η οποία αποστέλλεται στους αρμόδιους φορείς.

Σε επείγουσες ή έκτακτες περιπτώσεις, το πρόγραμμα ελέγχου για μεμονωμένα νομικά πρόσωπα δύναται να εκδώσει και ο Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οπότε ισχύουν τα ανωτέρω αναλόγως εφαρμοζόμενα.⁴³

2.3.12 Λογαριασμοί υπολόγων χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής

Τα δικαιολογητικά των ενταλμάτων προπληρωμής θεωρούνται από τους Επιτρόπους του Ελεγκτικού Συνεδρίου, οι οποίοι επικουρούνται στο έργο του ελέγχου από το προσωπικό που έχει οριστεί για το σκοπό αυτόν. Κατά τον έλεγχο και τη θεώρηση των δικαιολογητικών απόδοσης λογαριασμού των ενταλμάτων προπληρωμής, το Ελεγκτικό Συνέδριο ύστερα από πρόταση του αρμόδιου Επιτρόπου, που ενεργεί αυτεπαγγέλτως ή με αίτηση του υπολόγου, αποφαινεται και για τις δαπάνες που τυχόν απορρίφθηκαν από τα αρμόδια όργανα για την αναγνώριση και εκκαθάρισή τους. Ανάλογη εφαρμογή τυγχάνουν και τα δικαιολογητικά απόδοσης λογαριασμού των ενταλμάτων προπληρωμής δευτερευόντων διατακτών που δεν υπόκεινται σε προληπτικό έλεγχο. Ο καταλογισμός που συντελείται σε βάρος εκείνων που έλαβαν χρήματα από το Δημόσιο με την υποχρέωση να αποδώσουν λογαριασμό και δεν τον υπέβαλαν εμπρόθεσμα ή τον υπέβαλαν μόνο για μέρος των χρημάτων που έλαβαν, ασκείται με πράξη των Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, με την επιφύλαξη κατά τα λοιπά των διατάξεων του άρθρου 6 παρ.4 και 5 του π.δ.136/1998 (ΦΕΚ 107 Α').

Οι Επίτροποι του Ελεγκτικού Συνεδρίου προβαίνουν σε ανάκληση των ανωτέρω καταλογιστικών πράξεών τους, εφόσον θεωρηθούν από αυτούς τα οικεία δικαιολογητικά.

Δαπάνες οι οποίες αναγνωρίστηκαν και εκκαθαρίστηκαν από τα αρμόδια όργανα, αλλά κρίνονται ως μη νόμιμες ή ως μη στηριζόμενες σε νόμιμα δικαιολογητικά, καταλογίζονται από τον καθ' ύλην αρμόδιο Επίτροπο του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

---

⁴³ Άρθρο 54 του ν.4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α')

Κατά των καταλογιστικών πράξεων του παρόντος άρθρου επιτρέπεται το προβλεπόμενο στο άρθρο 48 του ν.4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α΄) ένδικο μέσο της αναθεώρησης, το οποίο ασκείται ενώπιον του οργάνου που τις εξέδωσε χωρίς την καταβολή παραβόλου. Η υποβολή αίτησης αναθεώρησης δεν υπόκειται σε περιορισμό προθεσμίας, εφόσον στηρίζεται στην υποβολή νέων δικαιολογητικών για τη διάθεση των χρημάτων ή στη συμπλήρωση εκείνων που υποβλήθηκαν. Επίσης επιτρέπεται και η κατά το άρθρο 80 του ν.4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α΄) έφεση ενώπιον του αρμόδιου Τμήματος.⁴⁴

2.3.13 Λογαριασμοί υπολόγων λοιπών χρηματικών προκαταβολών

Στην περίπτωση αυτή εντάσσονται οι υποχρεώσεις και οι ευθύνες όσων διαχειρίζονται με οποιονδήποτε τρόπο δημόσια χρήματα που προκαταβάλλονται με την υποχρέωση απόδοσης λογαριασμού έστω και χωρίς την έκδοση εντάλματος προπληρωμής, καθώς και οι αρμοδιότητες και υποχρεώσεις των διατακτών των παραπάνω προκαταβολών. Οι υπόλογοι μπορούν να προσβάλουν την σε βάρος τους καταλογιστική πράξη ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 56 παρ. 12 του ν. 2362/1995 (ΦΕΚ 247 Α΄).⁴⁵

2.3.14 Λογαριασμοί δευτερευόντων διατακτών και έλεγχος αυτών

Οι δευτερεύοντες διατάκτες που από τις οικείες διατάξεις είναι επιφορτισμένοι με την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων υπόκεινται στον έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και υποβάλλουν σε αυτό τους λογαριασμούς της χρήσης των πιστώσεων που τους έχουν μεταβιβασθεί. Σε βάρος των ανωτέρω διατακτών καταλογίζεται κάθε υπέρβαση πίστωσης ή δαπάνη που αναγνωρίστηκε παρανόμως αν, και μετά την προβλεπόμενη

---

⁴⁴ Άρθρο 56 του ν.4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α΄)

⁴⁵ Άρθρο 57 του ν.4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α΄)

από τις οικείες διατάξεις άρνηση του Ταμιά, απαιτήσουν με ευθύνη τους την πληρωμή της.⁴⁶

2.4 Η έννοια του δημοσίου υπολόγου

Η έννοια του δημοσίου υπολόγου αποτελεί τη βάση επί της οποίας ασκείται αποκλειστικά ο κατασταλτικός έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και ως εκ τούτου είναι θεμελιώδης για το δημοσιολογιστικό δίκαιο. Η αναγνώριση της προσωπικής και περιουσιακής ευθύνης των δημοσίων υπολόγων συνιστά βασικό εννοιολογικό στοιχείο της δημοσιονομική τάξης που πηγάζει από την γαλλική αντίληψη και αποτελεί τον πυρήνα για την αναγνώριση του αρμόδιου ελεγκτικού οργάνου ως δικαστικού ή μη. Συνεπώς στην περίπτωση που αναγνωρίζεται προσωπική και περιουσιακή ευθύνη των δημοσίων υπολόγων η οποία δεν σχετίζεται με την αστική ευθύνη των δημοσίων υπάλληλων τότε το αρμόδιο ελεγκτικό όργανο είναι δημοσιονομικό δικαστήριο. Διαφορετικά στην περίπτωση που υπάρχει προσωπική και περιουσιακή ευθύνη των δημοσίων υπολόγων τότε ο έλεγχος δεν είναι δικαστικός.⁴⁷

Κατά τα τυπικό κριτήριο καίρια είναι η εννοιολογική διάκριση μεταξύ των δημοσίων υπολόγων και των διατακτών⁴⁸ την οποία χαρακτηρίζει η έννοια της διαχείρισης του δημόσιου χρήματος η οποία σημαίνει είσπραξη, κατοχή και διαφύλαξη του δημόσιου χρήματος για σκοπούς για την εξυπηρέτηση των οποίων έχει ταχθεί και αφορούν οπωσδήποτε σκοπούς του δημοσίου συμφέροντος. Στην έννοια του δημόσιου χρήματος περιλαμβάνεται οποιαδήποτε άλλη αξία ή υλικό που ανήκει στο κράτος.

---

⁴⁶ Άρθρο 58 του ν.4129/2013 (ΦΕΚ 52 Α')

⁴⁷ Μηλιώνης Νικόλαος (2012)

⁴⁸ Σύμφωνα με το άρθρο 65 του ν. 4270/2014 (ΦΕΚ 143 Α') διατάκτης είναι ο Υπουργός ή το προβλεπόμενο από την κείμενη νομοθεσία ή τις οργανικές διατάξεις όργανο κάθε φορέα της Γενικής Κυβέρνησης ή οποιοδήποτε άλλο εξουσιοδοτημένο από αυτούς όργανο, που είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση του προϋπολογισμού του φορέα του, αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού αυτού και προσδιορίζει τις απαιτήσεις σε βάρος του. Κύριος διατάκτης είναι ο διατάκτης που αναλαμβάνει υποχρεώσεις σε βάρος των πιστώσεων, οι οποίες τίθενται στη διάθεσή του απευθείας από τον προϋπολογισμό του φορέα του. Τα καθήκοντα του διατάκτη είναι ασυμβίβαστα με τα καθήκοντα του προϊσταμένου οικονομικών υπηρεσιών καθώς και με τα καθήκοντα του δημόσιου υπολόγου. Αν ο διατάκτης αναμιχθεί στα καθήκοντα των τελευταίων, ευθύνεται ως δημόσιος υπόλογος.

Κατά το λειτουργικό κριτήριο κάθε δημόσιος λειτουργός με την ευρεία έννοια καθίστανται δημόσιος υπόλογος όταν σε αυτόν παραδίδεται κρατική περιουσία με την υποχρέωση επιστροφής ή υποκατάσταση αυτής για την εκπλήρωση συγκεκριμένου έννομου σκοπού δηλαδή με τη νόμιμη ανάθεση διαχειριστικών καθηκόντων, συνεπώς ο δημόσιος υπόλογος καθίστανται *de jure* δημόσιος υπόλογος, αλλά ακόμα και στην περίπτωση όπου δεν υφίσταται ρητή υποχρέωση απόδοσης λογαριασμού. Ενυπάρχουν δηλαδή και τα χαρακτηριστικά του *de facto* υπολόγου. Στην έννοια αυτή έχουν νομολογιακά περιληφθεί το σύνολο των δημοσίων υπαλλήλων και λειτουργών περιλαμβανομένων των δοκίμων επί θητεία⁴⁹ και των δικαστών. Στη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 150 του ν. 4270/2014 (ΦΕΚ 143 Α΄) οι δημόσιοι υπόλογοι διακρίνονται σε:

α. Υπολόγους χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής και προσωρινών.

β. Διαχειριστές πάγιων προκαταβολών.

γ. Εφοριακούς και τελωνειακούς υπολόγους.

δ. Ειδικούς ταμίες.

ε. Υπολόγους Ν.Π.Δ.Δ. και Ο.Τ.Α..

στ. Διαχειριστές έργων του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων.

Περαιτέρω και σύμφωνα με Πρακτικά της 19^{ης}/14.10.2015 Γενικής Συνεδρίασης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου κρίθηκε ότι οι υπάλληλοι των Υπηρεσιών Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΥΔΕ) που κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους ελέγχουν εκκαθαρίζουν και εξοφλούν τις δαπάνες του Δημοσίου, εκδίδοντας και υπογράφοντας τα χρηματικά εντάλματα του κρατικού προϋπολογισμού έχουν την ιδιότητα του δημοσίου υπολόγου κατά τη διάταξη της παραγράφου 1γ' του άρθρου 98 του Συντάγματος. Υπόχρεος προς απόδοση είναι και ο αχρεωστήτως λαβών η έννοια του οποίου εμπίπτει στην συνταγματικά καθορισμένη αρχή του υπολόγου.⁵⁰

---

⁴⁹ Όπως για παράδειγμα τα μέλη των Λιμενικών Επιτροπών κατά τη διάρκεια της θητείας τους (Απόφαση 1352/1986 του Ι Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου)

⁵⁰ Μηλιώνης Νικόλαος (2012)

2.4.1 Προσδιορισμός των *de facto* υπολόγων

Στο εννοιολογικό πλέγμα του δημοσίου υπολόγου εντάσσονται και όσοι έστω και χωρίς νόμιμη εξουσιοδότηση χρήματα, αξίες ή υλικό του Δημοσίου οι οποίοι ονομάζονται αφανείς ή *de facto* υπόλογοι δηλαδή υπόλογοι οι οποίοι δεν αναγνωρίζονται ως τέτοιοι αλλά στην πράξη ασκούν το έργο του δημοσίου υπολόγου, σε αντιδιαστολή από τους *de jure*. Επομένως η ιδιότητα προσδίδεται και μόνον από το πραγματικό γεγονός της άσκησης διαχείρισης επί υλικών εν γένει. Ειδικότερα εκτός από το χαρακτηρισμό της διαχείρισης ως *de facto* διαχείρισης η νομολογία του ελληνικού Ελεγκτικού Συνεδρίου⁵¹ έκρινε ότι υπέχει τις ίδιες ευθύνες με τον υπόλογο και εκείνος οποίος με οποιοδήποτε τρόπο αναμειγνύεται στη διαχείριση του υπολόγου υιοθετώντας με αυτόν τον τρόπο την ιδιότητα του *de facto* υπολόγου.⁵²

2.4.2 Συνευθυνόμενος

Η έννοια του συνευθυνόμενου προϋποθέτει πρόσωπο που δεν είναι δημόσιος ή *de facto* υπόλογος το οποίο αναμείχθηκε με οποιοδήποτε τρόπο στη διαχειριστική διαδικασία με την προϋπόθεση να μπορεί να διαπιστωθεί η ύπαρξη αιτιώδους σχέσης μεταξύ της πράξης ή της παράλειψης του προσώπου αυτού και του διαπιστούμενου ελλείμματος. Πρακτικά συνευθυνόμενος είναι εκείνος του οποίου η συμμετοχή στη διαδικασία διαχείρισεως δεν δύναται να αποφευχθεί⁵³ αφού χωρίς τη σύμπραξή του δεν μπορεί να ολοκληρωθεί η διαχείριση, η οποία περατώνεται είτε με την εκταμίευση δημοσίου χρήματος είτε με την είσπραξη δημοσίων εσόδων. Η ειδοποιός διαφορά μεταξύ του *de*

---

⁵¹ Απόφαση 1637/1983 του Ι Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου

⁵² Μηλιώνης Νικόλαος (2012)

⁵³ Σύμφωνα με την απόφαση 750/1991 της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου συνευθυνόμενος θεωρήθηκε και εκείνος που κατάρτισε πλαστογραφημένες υπουργικές αποφάσεις πρόσληψης υπαλλήλων, που σχετίζονται με τη δημιουργία και την έκδοση μη νόμιμων τίτλων πληρωμής.

facto υπολόγου και του συνευθυνόμενου είναι το στοιχείο της διαχείρισης όπου στην περίπτωση του *de facto* υπολόγου πρόκειται για ανάμιξη στη διαχείριση από την οποία προκύπτει έλλειμμα ενώ στην περίπτωση του συνευθυνόμενου μετά του υπολόγου είναι εκείνος που χωρίς να είναι ή να θεωρείται από το νόμο δημόσιος υπόλογος η εμπλοκή του είναι απαραίτητη. Διαφορετικά ενώ ο συνευθυνόμενος εισέρχεται στη διαχείριση επικουρικά του έργου του δημοσίου υπολόγου, ο *de facto* υπόλογος αναμειγνύεται αυτοπροσώπως στη διαχείριση και για αυτόν το λόγο υποχρεώνεται σε λογοδοσία. Σημειώνεται ότι δεν αποκλείεται ο καταλογισμός μόνο του συνευθυνόμενου αν αρμοδίως κριθεί ότι δεν θεμελιώνεται προσωπική ευθύνη του δημοσίου υπολόγου.

2.5 Σύγκριση κατασταλτικού και προληπτικού ελέγχου

Ο κατασταλτικός έλεγχος, θεωρείται ότι εμφανίζει τρία σημαντικά μειονεκτήματα σε σχέση με τον προληπτικό έλεγχο καθώς οι χρηματικές αξιώσεις που επιβάλλει το Ελεγκτικό Συνέδριο σε όσους ευθύνονται για παρατυπίες, σπάνια αποδίδονται στο δημόσιο ταμείο, διότι οι δημόσιοι υπόλογοι συνήθως αδυνατούν να καταβάλουν τα καταλογισθέντα εις βάρος τους ποσά. Επίσης, θεωρείται ανεπίκαιρος, διότι ο έλεγχος διενεργείται κατά κανόνα μετά την παρέλευση πενταετίας με αποτέλεσμα οι όποιες κυρωτικές συνέπειές του να έχουν ελάχιστη απήχηση στη πρόληψη της παράνομης δημοσιονομικής διαχείρισης. Υπό το ανωτέρω σκεπτικό λειτουργεί και η διάταξη της παραγράφου 1, του άρθρου 37, του ν.3801/2009 (ΦΕΚ 163 Α'), σύμφωνα με την οποία «Το Ελεγκτικό Συνέδριο, κατά την εκδίκαση του ένδικου μέσου της έφεσης ενώπιον των Τμημάτων του, καθώς και κατά την εκδίκαση του ένδικου μέσου της αίτησης αναίρεσης ενώπιον της Ολομέλειας του, σε υποθέσεις από καταλογιστικές πράξεις, που εκδόθηκαν από οποιαδήποτε αιτία σε βάρος των αιρετών οργάνων Δήμων και Κοινοτήτων ή σε βάρος υπαλλήλων της οικονομικής διαχείρισης τούτων, καθώς και σε βάρος υπαλλήλων δημοτικών και κοινοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) και ιδρυμάτων αυτών, από Υπουργούς ή από μονομελή ή συλλογικά όργανα της Διοίκησης ή από όργανα του Ελεγκτικού Συνεδρίου και αναφέρονται σε χρονικό διάστημα μέχρι 1.7.2005, μπορεί αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτηση του βαρυνόμενου με τον καταλογισμό, που υποβάλλεται με το δικόγραφο του ένδικου μέσου ή των προσθέτων λόγων αυτού, να μειώσει το ποσό του καταλογισμού ως το ένα

δέκατο του καταλογισθέντος ποσού, καθώς και να απαλλάξει τον υπαίτιο από τις προσαυξήσεις ή τόκους επί του καταλογισθέντος κεφαλαίου και αν ακόμη υφίσταται ελαφρά αμέλεια αυτού. Για την πιο πάνω μείωση ή απαλλαγή το Δικαστήριο συνεκτιμά το βαθμό της υπαιτιότητας του καταλογισθέντος, την προσωπική και οικογενειακή οικονομική του κατάσταση, τη βαρύτητα της δημοσιονομικής παράβασης, τις συνθήκες τέλεσης της και το επελθόν από αυτή αποτέλεσμα. Το Δικαστήριο μπορεί να απαλλάξει, επίσης, τον καταλογισθέντα από το συνολικό ποσό του καταλογισμού, αν κρίνει ότι συνέτρεχε στο πρόσωπο του καταλογισθέντος συγγνωστή πλάνη για το δημιουργηθέν έλλειμμα. Επίσης το Δικαστήριο κατά την εκδίκαση των σχετικών καταλογισμών λαμβάνει υποχρεωτικά υπ' όψιν αμετάκλητα απαλλακτικές ποινικές αποφάσεις, βουλεύματα ή εισαγγελικές διατάξεις, με τις οποίες οι καταλογισθέντες απηλλάγησαν από κάθε συναφή ποινική ευθύνη.» - ΠΡΟΣΘ.ΕΔΑΦΙΟΥ ΜΕΤΑ ΤΟ ΤΡΙΤΟ ΕΔΑΦΙΟ ΤΗΣ ΠΑΡ. 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 37 ΜΕ ΤΟ ΑΡΘ. 27 ΤΟΥ Ν. 4255/14, ΦΕΚ-89 Α/11-4-14. Εξαιρούνται των ρυθμίσεων της παρούσας καταλογιστικές πράξεις, οι οποίες αφορούν αποδοχές και αποζημιώσεις εν γένει υπαλλήλων δήμων, κοινοτήτων, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και ιδρυμάτων αυτών, καθώς και έξοδα παράστασης αιρετών οργάνων δήμων και κοινοτήτων.» Περαιτέρω είναι ανεπιεικής, διότι εκτός του ότι σε περίπτωση θανάτου του υπολόγου καταλογίζονται οι κληρονόμοι του, ένας υπόλογος που συνέπραξε αποδεχόμενος μια ασήμαντη παρανομία μπορεί να καταλογιστεί με ένα υπέρογκο ποσό, αυτό που αντιστοιχεί στο σύνολο της παράνομης εκταμίευσης.⁵⁴

Σύμφωνα με την Μπάλα (2009, σελ. 60) ο προληπτικός έλεγχος θεωρείται επίκαιρος, διότι συντελείται πριν την εκταμίευση του δημοσίου χρήματος, αποτελεσματικός, διότι καθιστά ανενεργό το χρηματικό ένταλμα και παρεμποδίζει την πραγματοποίηση της δαπάνης και επιεικής, διότι είτε με το θεσμό της συγγνωστής πλάνης του διατάκτη, είτε με την άσκηση αγωγής περί αδικαιολόγητου πλουτισμού εις βάρος του Δημοσίου από τον δικαιούχο ιδιώτη, είτε με την πολιτική απόφαση του υπουργού που κυρώνεται από τη Βουλή, η δαπάνη μπορεί να πραγματοποιηθεί. Επίσης σύμφωνα με την ίδια συγγραφέα, η κριτική που ασκείται στον προληπτικό έλεγχο ότι

---

⁵⁴ Μπάλα, Γ.Ε. (2009) σελ. 60-61

εμποδίζει τη διοικητική δράση, θεωρείται άδικη και το βασικό πλεονέκτημα του προληπτικού έλεγχου είναι ότι κατοχυρώνεται ο διατάκτης.

Οι πολέμοι του προληπτικού ελέγχου επιχειρηματολογούν στηριζόμενοι στο γεγονός ότι εφόσον ο προληπτικός έλεγχος διενεργείται πριν την εξόφληση του τίτλου μοιραία καθίστανται δυσχερής η επαναφορά των πραγμάτων στην κατάσταση προ της παρανομίας, διότι όταν κατά τον έλεγχο προκύψει για παράδειγμα ότι η σχετική ανάθεση του έργου ή της προμήθειας είναι μη νόμιμη ή μη κανονική το επίμαχο χρηματικό ένταλμα δεν θεωρείται και δεν εξοφλείται, πλην όμως ο ανάδοχος έχει προφέρει την υπηρεσία του η οποία έχει παραληφθεί από τα αρμόδια όργανα. Ακολουθεί η προσφυγή του πιστωτή του Δημοσίου στα διοικητικά ή πολιτικά δικαστήρια σύμφωνα με τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού εφόσον το Δημόσιο κατέστη πλουσιότερο από την αποδοχή των υπηρεσιών του αναδόχου και ο ανάδοχος φτωχότερος. Εναλλακτική πρόταση θα αποτελούσε η τοποθέτηση του σταδίου του προληπτικού ελέγχου πριν την ανάληψη της δαπάνης υπό τις επιφυλάξεις που διατυπώνονται για το γεγονός ότι ο έλεγχος πριν την ανάληψη της δαπάνης θα δημιουργούσε σοβαρές καθυστερήσεις στη συνολική διαδικασία πραγματοποίησης μιας δαπάνης. Επιπροσθέτως, στα μειονεκτήματα του προληπτικού καταλογίζεται η αυστηρή εξέταση της νομιμότητας η οποία προκαλεί καθυστερήσεις στην παροχή των δημοσίων υπηρεσιών⁵⁵, ενώ και στο κοινοτικό σύστημα δημοσιονομικού ελέγχου, ο προληπτικός έλεγχος έχει εγκαταλειφθεί πλήρως διότι κρίθηκε ότι οι διατάκτες θα έπρεπε να φέρουν το βάρος της ευθύνης των πράξεών τους καθώς και της οργάνωσης του συστήματος εσωτερικού ελέγχου.⁵⁶ Σύμφωνα με τον Διεθνή Οργανισμό των Ανωτάτων Ελεγκτικών Θεσμών (INTOSAI)⁵⁷ ο προληπτικός έλεγχος σχετίζεται

---

⁵⁵ Cogliandro, A. (2000)

⁵⁶ Κοντόγεωργα Ν. Γ. (2012)

⁵⁷ Το INT.O.SAI (International Organisation of Supreme Audit Institutions) είναι ένας διεθνής οργανισμός για την ανταλλαγή ιδεών και εμπειριών μεταξύ των Ανωτάτων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων αναφορικά με το δημοσιονομικό έλεγχο (government auditing) το 1953, με τη σημερινή σύνθεση των SAIs των 185 χωρών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) από το τέλος του 2004. Η έδρα του βρίσκεται στην Αυστρία (Βιέννη). Η συμμετοχή ως πλήρους μέλους στο INTOSAI είναι ανοικτή στα ανώτατα ελεγκτικά ιδρύματα (ΑΕΛΙ) όλων των χωρών που είναι μέλη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) και στα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα των υπερεθνικών οργανισμών που υπόκεινται στο διεθνές δίκαιο. "Ανώτατο Ελεγκτικό Ίδρυμα" (SAI) αποτελεί ο δημόσιος φορέας ενός κράτους ο οποίος ασκεί δυνάμει του νόμου, ή βάσει άλλων τυπικών ενεργειών του κράτους ή του υπερεθνικού οργανισμού, τον υψηλότερο δημοσιονομικό έλεγχο της λειτουργίας του κράτους αυτού ή του υπερεθνικού οργανισμού, με ανεξάρτητο τρόπο με ή χωρίς δικαστηριακή αρμοδιότητα (Azuma, 2008).

συσσώρευση υπερβολικού φόρτου εργασίας και αλληλεπικαλυπτομένων αρμοδιοτήτων για το λόγο αυτό πλειοψηφία των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων θεωρούν ότι είναι παρωχημένος. Συμπληρωματικά αναφέρεται ότι στην έκθεση του Οργανισμού Οικονομική Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) για τον Προϋπολογισμό στην Ελλάδα που συντάχθηκε το 2008, αναφέρεται ότι οι προληπτικοί έλεγχοι στη σύγχρονη διάσταση τους θα πρέπει να ενταχθούν στα πλαίσια του εσωτερικού ελέγχου των υπηρεσιών, συνεπώς το ελληνικό Ελεγκτικό Συνέδριο θα πρέπει να επικεντρωθεί στους κατασταλτικούς ελέγχους.

2.6 Ανακεφαλαίωση

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάστηκε η κλασική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου αυτής του κατασταλτικού ελέγχου της δημοσιολογιστικής δράσης των προσώπων που διαχειρίζονται δημόσιο χρήμα κατόπιν νομίμου ή μη ανάθεσης και η συνεπαγόμενη επιβολή κυρώσεων στην περίπτωση που διαπιστώνεται ότι η εν λόγω δράση είναι μη νόμιμη και εμφανίζει ελλείμματα στη διαχείριση. Ο συνταγματικά καθιερωμένος έλεγχος ενεργείται αφού ολοκληρωθεί η διαχείριση. Οι μηνιαίοι και οι ετήσιοι λογαριασμοί των δημοσίων υπολόγων αφορούν τις εισπράξεις και τις πληρωμές που διενεργούν οι υπόλογοι του δημοσίου, ενώ οι αντίστοιχες ενέργειες που διενεργούν οι υπόλογοι των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου αποτελούν τους απολογισμούς των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου. Οι ως άνω λογαριασμοί καθώς και αποδόσεις των υπολόγων των πάγιων προκαταβολών ή των εξοφληθέντων ενταλμάτων προπληρωμής υποβάλλονται στον έλεγχο νομιμότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που ασκείται από τον αρμόδιο Επίτροπο. Η έννοια του λογαριασμού περιλαμβάνει τη λογοδοσία στο σύνολο των πράξεων του υπόχρεου δημοσίου υπολόγου, την απεικόνιση των εσόδων και εξόδων της δημόσιας διαχείρισης καθώς και την καταγραφή των σχετικών εκταμιεύσεων για τη μισθοδοσία ενός και μόνο υπαλλήλου.⁵⁸ Συμπερασματικά ο σκοπός του κατασταλτικού ελέγχου είναι η νομιμότητα και

---

⁵⁸ Απόφαση 1455/2001 του IV Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου

κανονικότητα των πράξεων που δεν έχουν ελεγχθεί προληπτικώς και σε αντίθετη περίπτωση η απόδοση ευθυνών κατά περίπτωση προκειμένου να αποκατασταθεί η προξενηθείσα ζημία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1 Εισαγωγή

Με την Ετήσια Έκθεσή της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου προς τη Βουλή των Ελλήνων, το Ελεγκτικό Συνέδριο εκθέτει τα αποτελέσματα των εργασιών που ασκεί σύμφωνα με το Σύνταγμα και εν προκειμένω τα πορίσματα του δικαστικού ελέγχου της δημόσιας διαχείρισης και της διαχείρισης των Ο.Τ.Α. και των άλλων Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και τις σκέψεις του για μεταρρυθμίσεις και βελτιώσεις όσον αφορά την κείμενη νομοθεσία με στόχο την αποφυγή επανάληψής τους στο μέλλον και με σκοπό τη διαφύλαξη του δημόσιου χρήματος και της ελαχιστοποίησης αν όχι της εξάλειψης της κατασπατάλησης των οικονομικών πόρων του Δημοσίου.

Το γεγονός όμως της καταγραφής κάθε χρόνο στις Ετήσιες Εκθέσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου επαναλαμβανόμενων παρατυπιών και μη νόμιμων ενεργειών εγείρει αμφιβολίες για την αποτελεσματικότητα των ελέγχων που διενεργεί το Ελεγκτικό Συνέδριο και δη των κατασταλτικών ελέγχων.

Στο κεφάλαιο αυτό μέσω της διεξαγωγής έρευνας, με τη σύνταξη σχετικού ερωτηματολογίου, θα επιχειρηθεί να δοθεί απάντηση στα ερευνητικά ερωτήματα που αφορούν την ποιότητα και αποτελεσματικότητα του κατασταλτικού ελέγχου καθώς και τον εκσυγχρονισμό του ελέγχου σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα σύμφωνα με τα εξαχθέντα αποτελέσματα της ανάλυσης που θα προκύψει μέσω του κατάλληλου στατιστικού πακέτου.

3.2 Ερευνητικά ερωτήματα και μεθοδολογία

Σκοπός της εργασίας είναι η περιγραφή και εξέταση των χαρακτηριστικών και ιδιαιτεροτήτων του Κατασταλτικού Ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο καθώς και η διερεύνηση του βαθμού αποτελεσματικότητας και του βαθμού ποιότητας του ελέγχου.

Τα ερευνητικά ερωτήματα που τίθενται είναι:

- Ποιά η συμβολή και η βαρύτητα του κατασταλτικού ελέγχου που ασκείται από το Ελεγκτικό Συνέδριο στη δημόσια διαχείριση;
- Πρόκειται για έναν ποιοτικό και αποτελεσματικό έλεγχο;
- Θα πρέπει να εκσυγχρονισθεί σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα καθώς και την ελεγκτική πρακτική των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε το χρονικό διάστημα από 11.07.2016 έως και 12.08.2016 με τη μέθοδο της διανομής ερωτηματολογίων δια ζώσης και σε ηλεκτρονική μορφή. Τα ερωτηματολόγια επεστράφησαν με τους ίδιους τρόπους.

3.3 Ερωτηματολόγιο

Μέσο για τη συλλογή πρωτογενών δεδομένων αποτέλεσε σχετικό ερωτηματολόγιο⁵⁹ το οποίο περιλαμβάνει κατά αρχάς ερωτήσεις κλειστού τύπου οι οποίες αναλύονται σε διχοτομικές, δηλαδή επιδέχονται ως απάντηση μία από δύο δυνατές τιμές, και απλής επιλογής που επιδέχονται μόνο μία από μια σειρά προτεινόμενων απαντήσεων, ερωτήσεις δομημένες σύμφωνα με την κλίμακα του Likert, στις οποίες ο ερωτώμενος δηλώνει το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας του προς μια σειρά διατυπωμένων καταφατικά προτάσεων σχετικά με τον κατασταλτικό έλεγχο. Χρησιμοποιείται η περίπτωση της πενταβάθμιας κλίμακας η οποία διαθέτει το θετικό χαρακτηριστικό της επιλογής από τον ερωτώμενο του μεσαίου σημείου, το οποίο αντιπροσωπεύει μια ουδέτερη στάση, ή της δυνατότητας επιλογής μιας σαφούς τοποθέτησης με μετριοπαθή ή απόλυτο τρόπο προς όποια κατεύθυνση επιθυμεί δεδομένου ότι υπάρχουν δύο βαθμίδες εκατέρωθεν του μεσαίου σημείου.⁶⁰ Το ερωτηματολόγιο είναι δομημένο ώστε να διευκολύνεται η ταχεία συμπλήρωσή του καθώς περιλαμβάνει όσο το δυνατόν λιγότερες ερωτήσεις, σύντομες, με σαφές και απλά διατυπωμένο περιεχόμενο. Κατά τη δημιουργία των ερωτήσεων επιδιώχθηκε να μην χρησιμοποιηθούν ευαίσθητες, σύνθετες

---

⁵⁹ Βλέπε Παράρτημα Ι

⁶⁰ Ζαφειρόπουλος Κ. (2015)

ή και διφορούμενες ερωτήσεις προκειμένου οι μονάδες ανάλυσης, δηλαδή οι ερωτώμενοι, να είναι διατεθειμένοι να απαντήσουν. Αρχικά συνοδεύεται από ένα εισαγωγικό σημείωμα στο οποίο αναφέρεται ο σκοπός της εν λόγω έρευνας διαβεβαιώνοντας παράλληλα ότι τα δεδομένα που θα συλλεχθούν έχουν απόρρητο χαρακτήρα και αφορούν αποκλειστικά τους σκοπούς του παρόντος πονήματος. Χωρίζεται σε δύο ενότητες, η πρώτη απαρτίζεται από μια σειρά διχοτομικών και απλής επιλογής ερωτήσεων δημογραφικού περιεχομένου και η δεύτερη από μια σειρά ερωτήσεων μέσω των οποίων καταγράφονται οι απόψεις των ερωτώμενων σχετικά με το υπό διερεύνηση θέμα.

Στην έρευνα μετείχαν υπάλληλοι από επτά δήμους, δύο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου δήμων και ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου της 2^{ης} Υγειονομικής Περιφέρειας Πειραιώς & Αιγαίου ως ακολούθως:

- 1) Δήμος Γαλατσίου
- 2) Δήμος Ηρακλείου Αττικής
- 3) Δήμος Φιλαδέλφειας-Χαλκηδόνος
- 4) Δήμος Νέας Ιωνίας
- 5) Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας
- 6) Δήμος Κορυδαλλού
- 7) Δήμος Νίκαιας-Αγ. Ιωάννη Ρέντη
- 8) Ν.Π.Δ.Δ. Δήμου Νίκαιας-Αγ. Ιωάννη Ρέντη
- 9) Ν.Π.Δ.Δ. Δήμου Νέας Ιωνίας
- 10) Γενικό Νοσοκομείο Νίκαιας

Αφού ολοκληρώθηκε η συλλογή των ερωτηματολογίων και κωδικοποιήθηκαν τα δεδομένα ακολούθησε η εισαγωγή τους στον ηλεκτρονικό υπολογιστή. Για την επεξεργασία και τη διαχείριση των δεδομένων επιλέχθηκε το πακέτο διαχείρισης δεδομένων που προσφέρει το στατιστικό πρόγραμμα SPSS (Superior Performance Software System) μεταφραζόμενο ως Σύστημα Λογισμικού Μέγιστης Παραγωγικότητας⁶¹.

---

⁶¹ Φαχρίδης Γ., (2012)

3.4 Αξιοπιστία του ερωτηματολογίου

Η εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων απαλλαγμένων από σφάλματα μέτρησης απαιτεί τον έλεγχο της αξιοπιστίας του ερωτηματολογίου. Η επίδραση του χρόνου, η επίδραση κοινωνικών-εργασιακών συνθηκών ή η κακή επιλογή και διατύπωση ερωτήσεων αποτελούν παράγοντες που συντελούν στη δημιουργία σφαλμάτων. Συνεπώς η αξιοπιστία, εφόσον σχετίζεται άμεσα με το σφάλμα μέτρησης, συνιστά προϋπόθεση όσον αφορά την ικανότητα ενός εργαλείου μέτρησης (ερωτηματολόγιο) να παράγει αποτελέσματα που χαρακτηρίζονται από συνοχή και συνέπεια. Η αξιοπιστία εσωτερικής συνέπειας αφορά κυρίως ερωτηματολόγια τύπου Likert και μια από τις δημοφιλέστερες μεθόδους ελέγχου της αξιοπιστίας εσωτερικής συνέπειας είναι ο συντελεστής α του *Cronbach* ο οποίος εκφράζει το μέσο όρο των συντελεστών συσχέτισης μεταξύ των ερωτήσεων και των συνδυασμών ερωτήσεων ενός ερωτηματολογίου και παίρνει τιμές από -1 έως 1 και όσο περισσότερο πλησιάζει τη μονάδα τόσο περιγράφει ένα αξιόπιστο ερωτηματολόγιο. Τιμές μεγαλύτερες του 0,70 θεωρούνται συνήθως αποδεκτές.⁶² Σύμφωνα με το αρχείο αποτελεσμάτων όπως αυτό εξήχθη από την σχετική εφαρμογή στο SPSS στο δείγμα των 100 εργαζομένων που συμμετείχαν στην έρευνα, ο συντελεστής α του *Cronbach* έλαβε τιμή 0,851 > 0,70 από το σύνολο των 11 ερωτήσεων που αφορούν την κλίμακα τύπου Likert.

Πίνακας
Στατιστικών αξιοπιστίας 3.1

Cronbach's Alpha	Πλήθος ερωτήσεων
,851	11

⁶² Ζαφειρόπουλος Κ. (2015)

3.5 Στατιστική Επεξεργασία Δεδομένων

Τα πρώτα αποτελέσματα προκύπτουν από τη δημιουργία πινάκων συχνοτήτων με τους οποίους εκθέτουμε το πλήθος των ερωτώμενων σε σχέση με το ποσοστό που έχουν επιλέξει τις τιμές της κάθε ερώτησης.⁶³ Η αρίθμηση και ο τίτλος του κάθε πίνακα αντιστοιχούν στις ερωτήσεις όπως ακριβώς είναι διαμορφωμένο το ερωτηματολόγιο. Όσον αφορά τα ποιοτικά δεδομένα που συλλέχθηκαν από τις απαντήσεις που δόθηκαν στις ερωτήσεις της κλίμακας του Likert, θεωρήθηκε σκόπιμο να παρουσιασθούν μέσω διαγραμματικής αναπαράστασης η οποία προσφέρει μια απτή απεικόνιση των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Πίνακας 3.2⁶⁴

1.Φύλο

	Συχνότητα	Ποσοστό %
Ανδρας	30	30,0
Γυναίκα	70	70,0
Σύνολο	100	100,0

⁶³ Ζαφειρόπουλος Κ. (2015)

⁶⁴ Κατά τη μεταφορά του πίνακα από το αρχείο στο οποίο αποθηκεύονται τα αποτελέσματα των εργασιών και των αναλύσεων που πραγματοποιήθηκαν μέσω του SPSS, δεν εμφανίζουμε τη στήλη των έγκυρων ποσοστών στην περίπτωση που δεν έχουμε ελλιπείς τιμές (missing values) ή αυτές είναι μέχρι 5% του συνόλου. Ζαφειρόπουλος Κ. (2015) Επίσης δεν παρουσιάζουμε τη στήλη της αθροιστικής σχετικής συχνότητας για τις μεταβλητές που έχουν μόνο δύο κατηγορίες και για όσες δεν έχει νόημα η άθροιση των σχετικών συχνοτήτων, σύμφωνα με το Σύντομο Εγχειρίδιο SPSS 16.0. Πέτρος Ρούσσος και Γιώργος Ευσταθίου (2008).

Στην έρευνα συμμετείχαν 100 εργαζόμενοι εκ των οποίων 30 άνδρες και 70 γυναίκες.

Πίνακας 3.3

2. Ηλικία

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό	Αθροιστικό Ποσοστό
18-30	3	3,0	3,0	3,0
30-35	5	5,0	5,0	8,0
35-40	15	15,0	15,0	23,0
40-45	30	30,0	30,0	53,0
45 και άνω	47	47,0	47,0	100,0
Σύνολο	100	100,0	100,0	

Στον ανωτέρω πίνακα παρατηρείται το 47% των ερωτηθέντων ήταν ηλικίας πάνω από 45 χρονών, το 30% ήταν από 40 έως 45 χρονών, το 15% από 35 έως 40 χρονών, το 5% από 30 έως 35 χρονών και το υπόλοιπο 3% από 18 έως 30 χρονών.

Πίνακας 3.4

3. Σπουδές

	Συχνότητα	Ποσοστό %
ΠΕ	41	41,0
ΤΕ	12	12,0
ΔΕ	34	34,0
ΥΕ	11	11,0
Άλλο	2	2,0
Συνολικό	100	100,0
ό		

Το 41% των ερωτηθέντων που συμμετείχαν στην έρευνα είναι Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης, το 12% Τεχνολογικής Εκπαίδευσης, το 34% Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και το 11 % Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης.

Πίνακας 3.5

4. Έτη Υπηρεσίας

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο Μέχρι 5	6	6,0	6,0	6,0
6-10	11	11,0	11,0	17,0
11-15	24	24,0	24,0	41,0
16-20	25	25,0	25,0	66,0
20 και άνω	34	34,0	34,0	100,0
Συνολικό	100	100,0	100,0	

Παρατηρείται ότι το 34% των ερωτηθέντων εργάζονται 20 έτη και άνω, το 25% εργάζονται από 16 έως 20 έτη, το 24% έχουν από 11 έως 15 έτη, το 11% έχουν από 6 έως 10 έτη και το 6 % μέχρι 5 έτη υπηρεσίας.

Πίνακας 3.6

5. Σε ποιά δημόσια υπηρεσία εργάζεστε

	Συχνότητα	Ποσοστό %
Έγκυρο Δήμος Γαλατσίου	7	7,0
Δήμος Ηρακλείου Αττικής	4	4,0
Δήμος Φιλαδέλφειας-Χαλκηδόνος	3	3,0
ΝΠΔΔ Νέας Ιωνίας	7	7,0
Δήμος Νέας Ιωνίας	2	2,0
Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας	37	37,0
Δήμος Κορυδαλλού	5	5,0
Δήμος Νίκαιας-Αγίου Ιωάννη Ρέντη	13	13,0
ΝΠΔΔ Νίκαιας	13	13,0
Νοσοκομείο Νίκαιας	9	9,0
Σύνολο	100	100,0

Στον ανωτέρω πίνακα φαίνεται ότι οι ερωτηθέντες κατά ποσοστό 7% απασχολούνται στο Δήμο Γαλατσίου, κατά ποσοστό 4% στο Δήμο Ηρακλείου Αττικής, κατά ποσοστό 3% στο Δήμο Φιλαδέλφειας-Χαλκηδόνος, κατά ποσοστό 7% στο Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου του Δήμου Νέας Ιωνίας, κατά ποσοστό 2% στο Δήμο Νέας Ιωνίας, κατά 37% στο Δήμο Κερατσινίου Δραπετσώνας, κατά 5% στο Δήμο Κορυδαλλού, κατά 13% στο Δήμο Νίκαιας-Αγ. Ιωάννη Ρέντη, κατά 13% στο Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου του Δήμου Νίκαιας-Αγ. Ιωάννη Ρέντη και κατά ποσοστό 9% στο Γενικό Νοσοκομείο Νίκαιας.

Πίνακας 3.7

6.Θέση που κατέχετε στην υπηρεσία

	Συχνότητα	Ποσοστό %
Εγκυρο Διοικητικός/ή Υπάλληλος	56	56,0
Προϊστάμενος/η Τμήματος	18	18,0
Διοικητικός/ή Υπάλληλος Λογιστηρίου	13	13,0
Διοικητικός/ή Υπάλληλος Οικονομικών Υπηρεσιών	5	5,0
Προϊστάμενος/η Διεύθυνσης	4	4,0
Κοινωνική Λειτουργός	1	1,0
Καθηγητής Φυσικής Αγωγής	1	1,0
Φαρμακοποιός	1	1,0
Ορκωτός Ελεγκτής	1	1,0
Συνολικό	100	100,0

Στον ανωτέρω πίνακα διαφαίνεται ότι το σύνολο των 100 ερωτηθέντων αποτελούν 56 διοικητικοί υπάλληλοι, 18 προϊστάμενοι τμήματος, 13 διοικητικοί υπάλληλοι λογιστηρίου, 5 διοικητικοί υπάλληλοι οικονομικών υπηρεσιών, 4 προϊστάμενοι διεύθυνσης καθώς και μια κοινωνική λειτουργός, ένας φαρμακοποιός και ένας ορκωτός ελεγκτής.

Πίνακας 3.8

5.Σε ποιά δημόσια υπηρεσία εργάζεστε * 7.Διαθέτει ο φορέας εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας

		Διαθέτει ο φορέας εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας		Συνολικό
		Ναι	Όχι	
Σε ποιά δημόσια υπηρεσία εργάζεστε	Δήμος Γαλατσίου	7 100,0%	0 .0%	7 100,0%
	Δήμος Ηρακλείου Αττικής	4 100,0%	0 .0%	4 100,0%
	Δήμος Φιλαδέλφειας-Χαλκηδόνος	3 100,0%	0 .0%	3 100,0%
	ΝΠΔΔ Ν. Ιωνίας	0 .0%	7 100,0%	7 100,0%
	Δήμος Νέας Ιωνίας	2 100,0%	0 .0%	2 100,0%
	Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας	34 91,9%	3 8,1%	37 100,0%
	Δήμος Κορυδαλλού	0 .0%	5 100,0%	5 100,0%
	Δήμος Νίκαιας-Αγ. Ιωάννη Ρέντη	13 100,0%	0 .0%	13 100,0%
	ΝΠΔΔ Νίκαιας	6 46,2%	7 53,8%	13 100,0%
	Νοσοκομείο Νίκαιας	0 .0%	9 100,0%	9 100,0%
Συνολικό	69 69,0%	31 31,0%	100 100,0%	

Για την παρουσίαση των δεδομένων που συλλέχθηκαν από την έβδομη ερώτηση (Διαθέτει ο φορέας εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας;) επιλέχθηκε η χρήση ενός πίνακα διπλής εισόδου ή αλλιώς πίνακα συνάφειας. Στις γραμμές εισάγουμε τα δεδομένα της πέμπτης ερώτησης (Σε ποιά δημόσια υπηρεσία εργάζεστε;) και στις στήλες τα δεδομένα της ερώτησης που μας ενδιαφέρει. Η σειρά εισαγωγής καθορίζεται από το χαρακτηριστικό που προηγείται του άλλου χρονικά. Εν προκειμένω η τοποθέτηση των συμμετεχόντων στην εν λόγω ερώτηση έπεται του διορισμού τους⁶⁵. Κατά αυτόν τον τρόπο έχουμε τη δυνατότητα να παρατηρήσουμε την κοινή κατανομή των δύο μεταβλητών διότι η εφαρμογή ενός πίνακα συχνοτήτων για την απεικόνιση των αποτελεσμάτων της έβδομης ερώτησης θα οδηγούσε στην εξαγωγή παραπλανητικών συμπερασμάτων δοθέντος ότι κάθε ερωτώμενος δεν ανήκει σε διαφορετική υπηρεσία. Αρνητικά απάντησε το σύνολο των εργαζομένων στο Δήμο Κορυδαλλού, στο Ν.Π.Δ.Δ. του Δήμου Νέας Ιωνίας και στο νοσοκομείο της Νίκαιας. Θετικά απάντησε το σύνολο των εργαζομένων στους Δήμους Γαλατσίου, Ηρακλείου Αττικής, Φιλαδέλφειας-Χαλκηδόνας, Νέας Ιωνίας και Νίκαιας. Τέλος, θετικά απάντησε το 91,9% του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας και αρνητικά απάντησε το 53, 8% του ΝΠΔΔ Νίκαιας.

---

⁶⁵ Ζαφειρόπουλος Κ. (2015)

Πίνακας 3.9

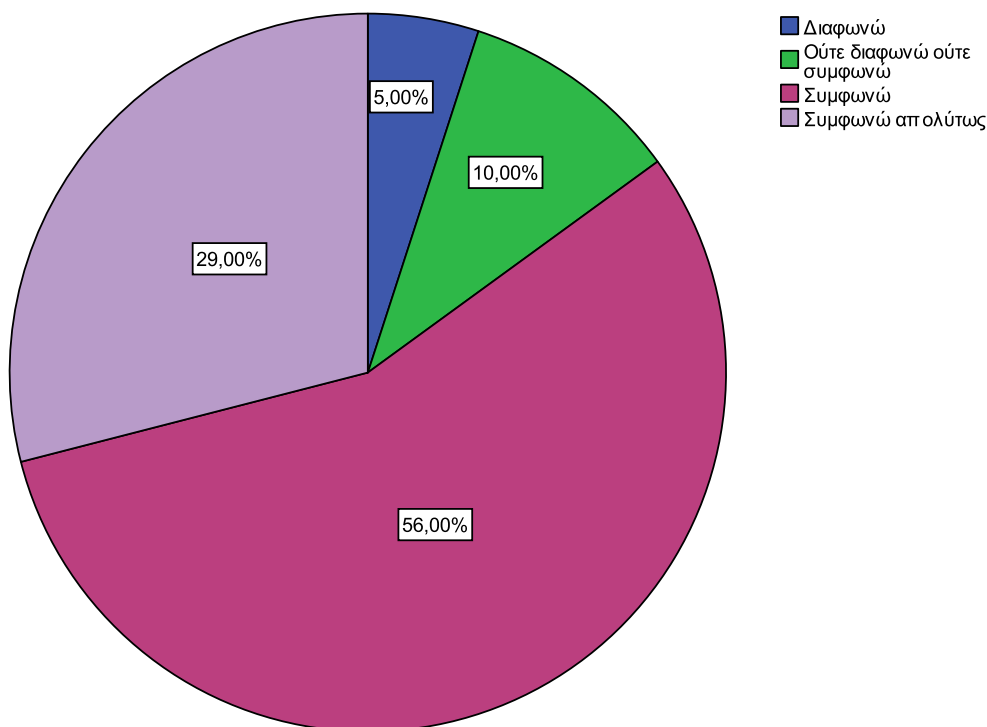
5.Σε ποιά δημόσια υπηρεσία εργάζεστε * 8.Λειτουργεί μονάδα εσωτερικού ελέγχου των λειτουργιών

		Λειτουργεί μονάδα εσωτερικού ελέγχου των λειτουργιών		Συνολικό
		Ναι	Όχι	
Σε ποιά δημόσια υπηρεσία εργάζεστε	Δήμος Γαλατσίου	2 28,6%	5 71,4%	7 100,0%
	Δήμος Ηρακλείου Αττικής	1 25,0%	3 75,0%	4 100,0%
	Δήμος Φιλαδέλφειας-Χαλκηδόνος	0 ,0%	3 100,0%	3 100,0%
	ΝΠΔΔ Ν.Ιωνίας	0 ,0%	7 100,0%	7 100,0%
	Δήμος Νέας Ιωνίας	0 ,0%	2 100,0%	2 100,0%
	Δήμος Κερατσινίου-Δραπετσώνας	2 5,4%	35 94,6%	37 100,0%
	Δήμος Κορυδαλλού	0 ,0%	5 100,0%	5 100,0%
	Δήμος Νίκαιας-Αγ.Ιωάννη Ρέντη	1 7,7%	12 92,3%	13 100,0%
	ΝΠΔΔ Νίκαιας	0 ,0%	13 100,0%	13 100,0%
	Νοσοκομείο Νίκαιας	9 100,0%	0 ,0%	9 100,0%
Συνολικό	15 15,0%	85 85,0%	100 100,0%	

Στον πίνακα 3.9 με τίτλο τις δύο μεταβλητές που τον συνθέτουν παρατηρείται η συχνότητα των δύο μεταβλητών καθώς τα ποσοστά επί της γραμμής. Αρνητικά στην όγδοη ερώτηση τοποθετήθηκε το σύνολο των υπηρετούντων στους Δήμους Φιλαδέλφειας-Χαλκηδόνος, Νέας Ιωνίας και Κορυδαλλού και των ΝΠΔΔ Νέας Ιωνίας και Νίκαιας. Αρνητικά επίσης τοποθετήθηκαν οι υπάλληλοι του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας σε ποσοστό 94,6% και του Δήμου Νίκαιας-Αγίου Ιωάννη Ρέντη σε ποσοστό 92,3%. Τέλος θετικά απάντησαν οι ερωτώμενοι του Γενικού Νοσοκομείου της Νίκαιας σε ποσοστό 100%.

Γράφημα 3.10

Ο Κατασταλτικός έλεγχος είναι σημαντικός σε μεγάλο βαθμό

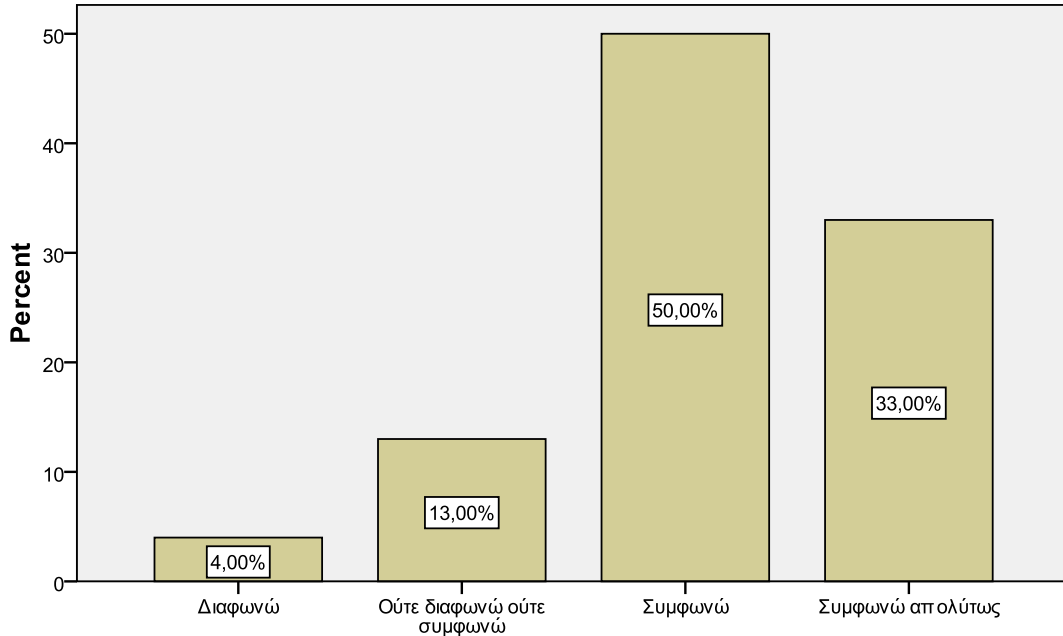

Στο κυκλικό γράφημα 3.10 αποτυπώνεται η άποψη των ερωτώμενων σχετικά με τη θέση ότι ο κατασταλτικός έλεγχος είναι σημαντικός σε μεγάλο βαθμό. Ποσοστό 56% συμφώνησε, 29% συμφώνησε απολύτως, 10% διατήρησε ουδέτερη στάση και 5% διαφώνησε.

Γράφημα 3.11

Βοηθά στην εύρυθμη και ορθή λειτουργία και διαφάνεια των φορέων του Δημοσίου και των ΟΤΑ

Βοηθά στην εύρυθμη και ορθή λειτουργία και διαφάνεια των φορέων του Δημοσίου και των ΟΤΑ

Σύμφωνα με το ραβδόγραμμα 3.11 το 50% των υπαλλήλων συμφώνησε ότι ο κατασταλτικός έλεγχος συντελεί στην εύρυθμη και ορθή λειτουργία και διαφάνεια των δημοσίων φορέων, το 33% συμφωνεί απολύτως, το 13% ούτε διαφώνησε ούτε συμφώνησε και το 4% διαφώνησε.

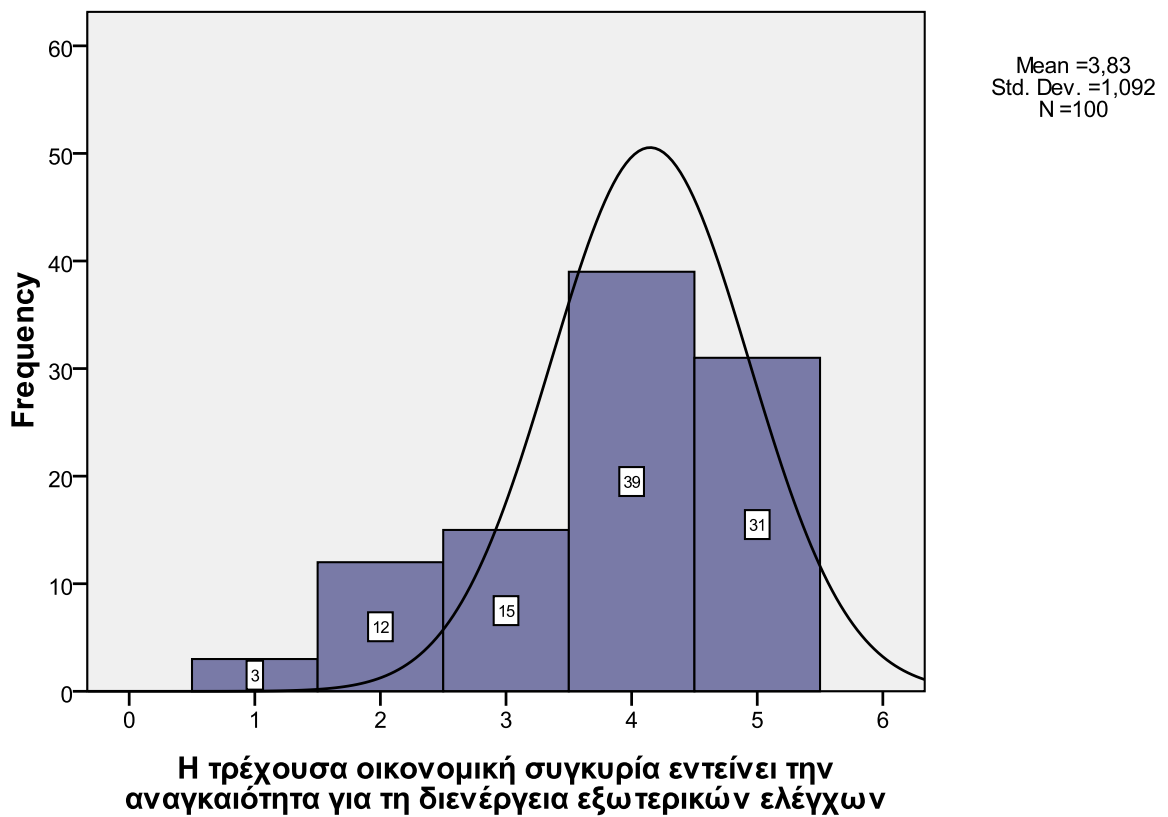
Πίνακας 3.12

11. Η τρέχουσα οικονομική συγκυρία εντείνει την αναγκαιότητα για τη διενέργεια εξωτερικών ελέγχων

		Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο	Διαφωνώ απολύτως	3	3,0	3,0	3,0
	Διαφωνώ	12	12,0	12,0	15,0
	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	15	15,0	15,0	30,0
	Συμφωνώ	39	39,0	39,0	69,0
	Συμφωνώ απολύτως	31	31,0	31,0	100,0
	Συνολικό	100	100,0	100,0	

Γράφημα 3.13

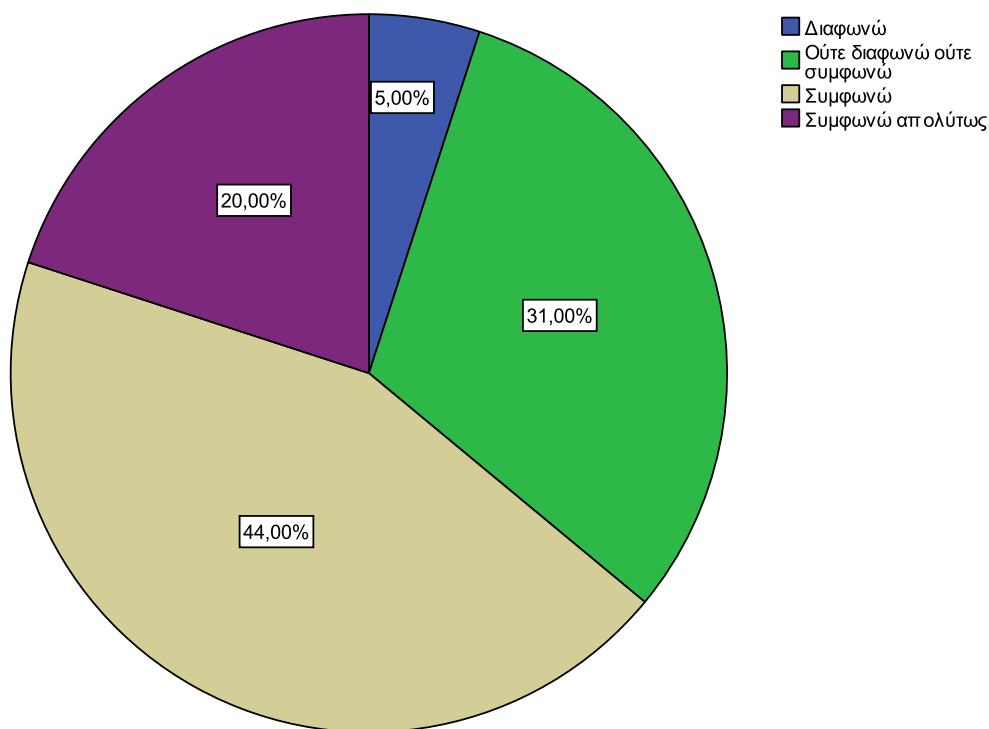
Histogram

Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων, όπως διαφαίνεται από τον πίνακα και το ιστόγραμμα 3.11, διάκειται θετικά στην αυξημένη αναγκαιότητα για τη διενέργεια εξωτερικών ελέγχων λόγω της τρέχουσας οικονομικής συγκυρίας και αναλύεται σε 39% που επέλεξαν την τιμή «Συμφωνώ» και 31% που επέλεξαν την τιμή «Συμφωνώ απολύτως». Το 15% επέλεξε την τιμή «Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ», το 12% επέλεξε την τιμή «Διαφωνώ» και το 3% επέλεξε την τιμή «Διαφωνώ απολύτως».

Γράφημα 3.14

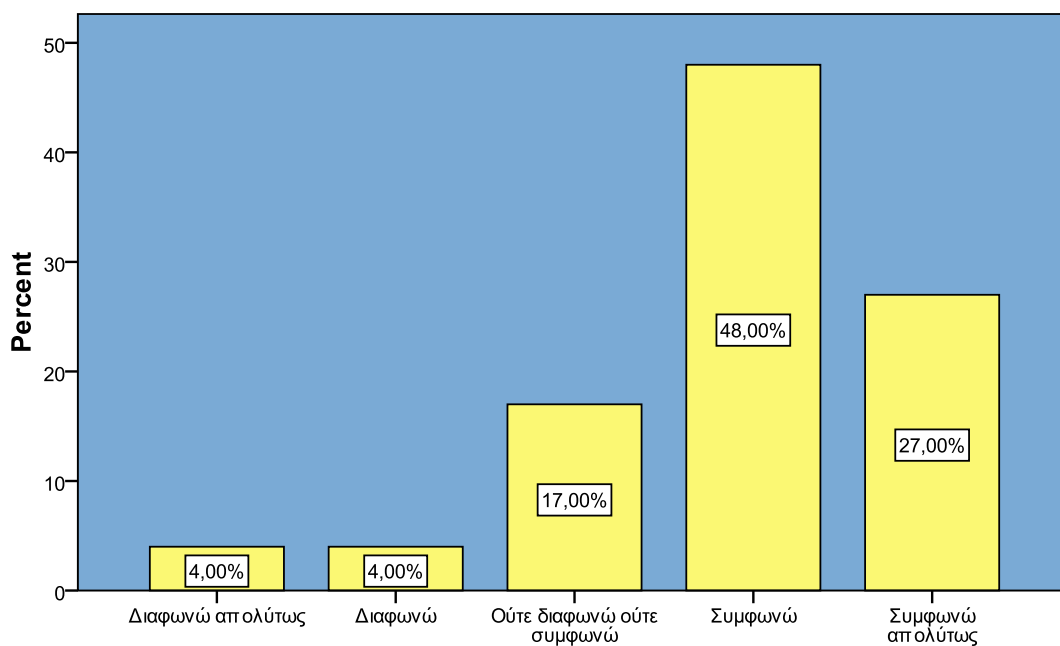
Ο δειγματοληπτικός έλεγχος εξασφαλίζει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση

Από το ανωτέρω κυκλικό γράφημα προκύπτει ότι το 44% συμφώνησε ότι ο δειγματοληπτικός έλεγχος εξασφαλίζει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση, το 31% τοποθετήθηκε στο ουδέτερο σημείο (Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ), το 20% συμφώνησε απολύτως και το 5% διαφώνησε.

Γράφημα 3.15

Ο βαθμός συνεργασίας ελεγχόμενου και ελέγχοντος επηρεάζει το αποτέλεσμα του ελέγχου

Ο βαθμός συνεργασίας ελεγχόμενου και ελέγχοντος επηρεάζει το αποτέλεσμα του ελέγχου

Όπως φαίνεται από το ραβδόγραμμα 3.15 το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων στην έρευνα, δηλαδή το 48%, συμφώνησε ότι ο βαθμός συνεργασίας ελεγχόμενου και ελέγχοντος επηρεάζει το αποτέλεσμα του ελέγχου, το 27% συμφώνησε απολύτως, το 17% ούτε διαφώνησε ούτε συμφώνησε και το 4% διαφώνησε απολύτως.

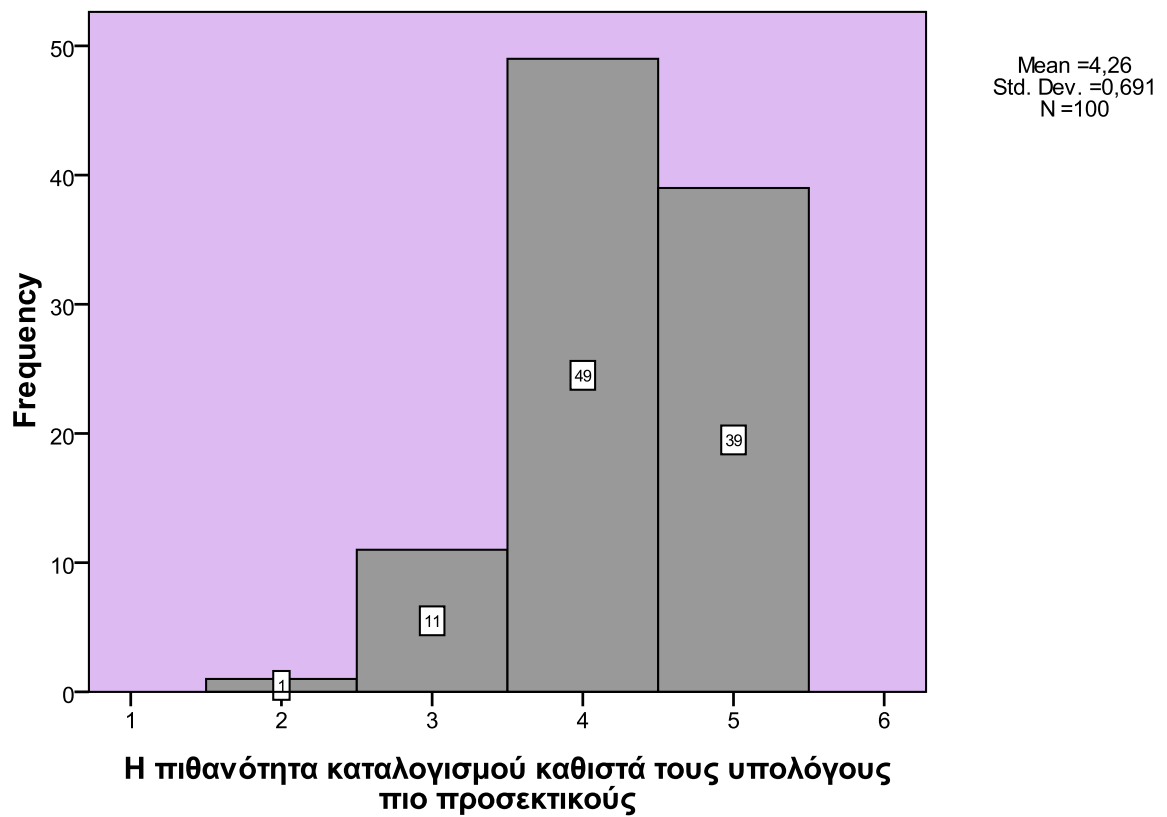
Πίνακας 3.16

14. Η πιθανότητα καταλογισμού καθιστά τους υπολόγους πιο προσεκτικούς

	Συχνότητα	Ποσοστό %	Έγκυρο Ποσοστό %	Αθροιστικό Ποσοστό %
Έγκυρο Διαφωνώ	1	1,0	1,0	1,0
Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	11	11,0	11,0	12,0
Συμφωνώ	49	49,0	49,0	61,0
Συμφωνώ απολύτως	39	39,0	39,0	100,0
Συνολικό	100	100,0	100,0	

Γράφημα 3.17

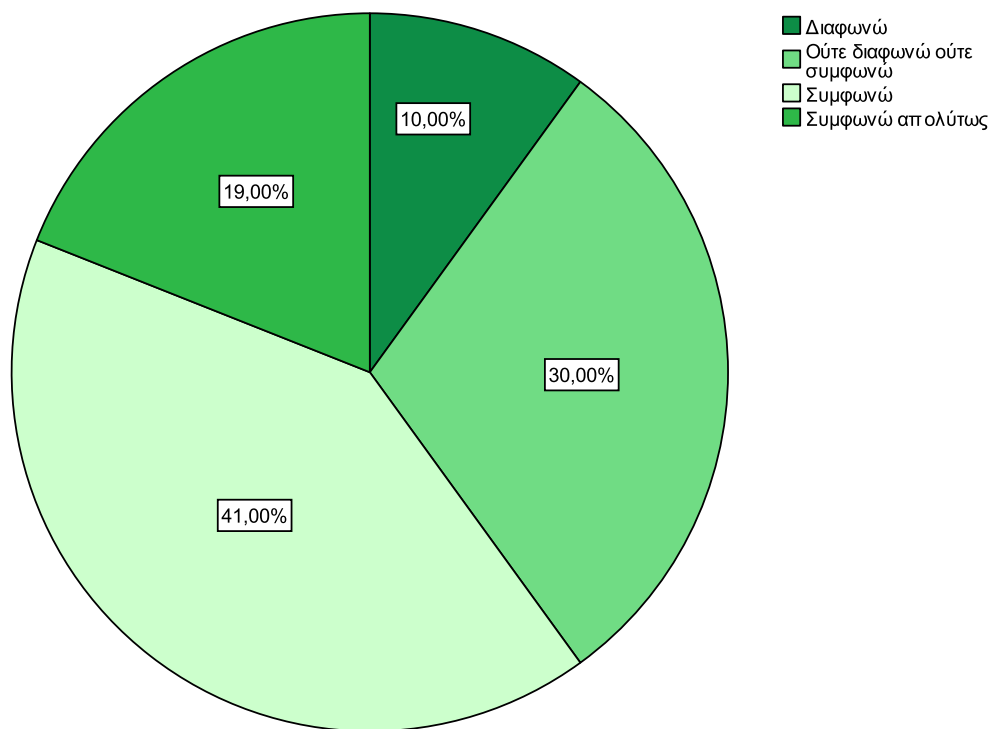
Histogram

Όπως φαίνεται στον πίνακα 3.16 και πολύ πιο παραστατικά στο ιστόγραμμα 3.17 η πιθανότητα καταλογισμού αποτελεί ένα θέμα που απασχολεί έντονα τους ελεγχόμενους. Η συντριπτική πλειοψηφία των εργαζομένων θεώρησε ότι η πιθανότητα καταλογισμού καθιστά τους υπολόγους πιο προσεκτικούς (49% επέλεξαν Συμφωνώ και 39% επέλεξαν Συμφωνώ απολύτως). Ποσοστό 11% επέλεξαν το μεσαίο σημείο της κλίμακας και 1% διαφώνησε.

Γράφημα 3.18

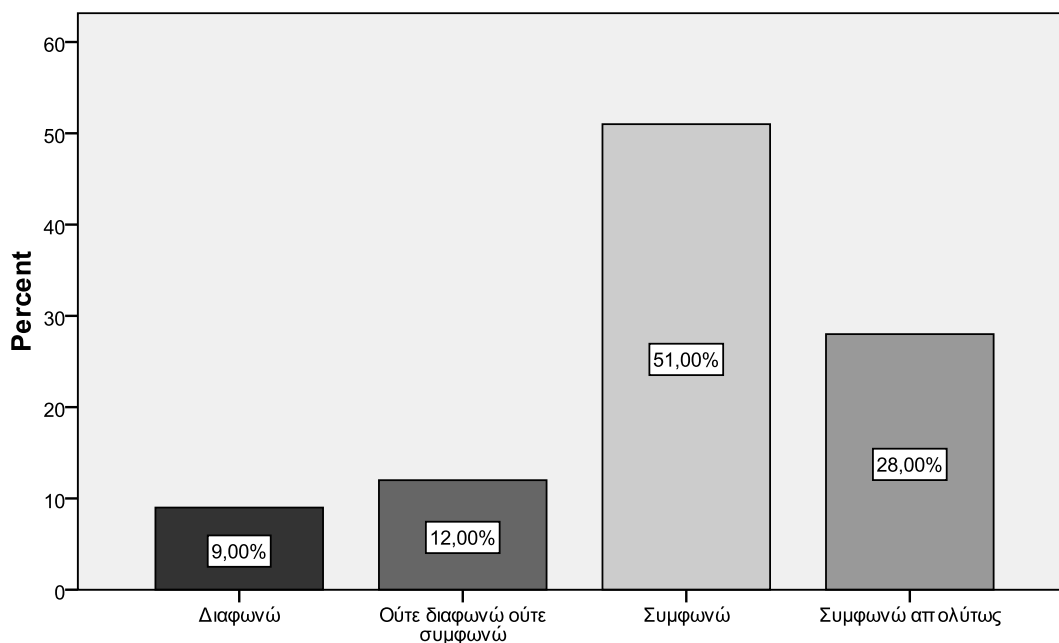
Οι επιτόπιοι κατασταλτικοί έλεγχοι είναι περισσότερο αποτελεσματικοί

Στο γράφημα 3.18 οι ερωτώμενοι κατά ποσοστό 41% συμφώνησαν ότι οι επιτόπιοι κατασταλτικοί έλεγχοι είναι περισσότερο αποτελεσματικοί. Απόλυτα συμφώνησε ποσοστό 19%, ουδέτερη στάση τήρησε το 30% και το 10% διαφώνησε.

Γράφημα 3.19

Μπορεί να βοηθήσει στην εξυγίανση και επίλυση προβλημάτων και να αποτρέψει μελλοντικές παράνομες πράξεις

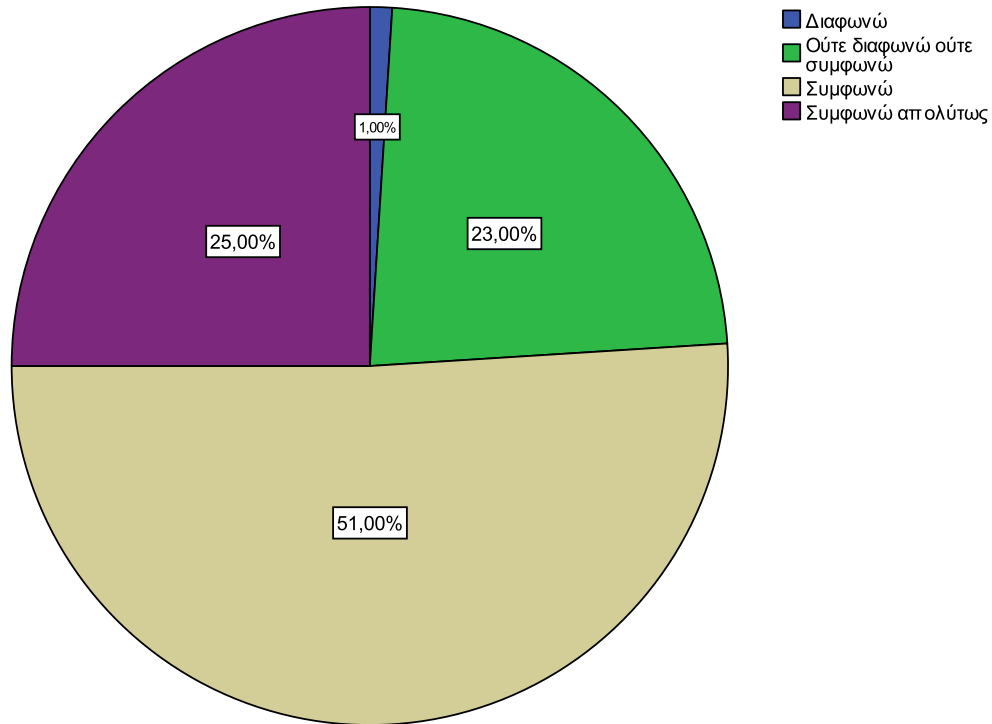

Μπορεί να βοηθήσει στην εξυγίανση και επίλυση προβλημάτων και να αποτρέψει μελλοντικές παράνομες πράξεις

Σύμφωνα με το ραβδόγραμμα 3.19 το 51% των συμμετεχόντων είχε τη γνώμη ότι ο κατασταλτικός έλεγχος μπορεί να βοηθήσει στην εξυγίανση και επίλυση προβλημάτων αποτρέποντας παράνομες πράξεις. Το 28% συμφώνησε απολύτως, το 12% κράτησε ουδέτερη στάση και το 9% διαφώνησε.

Γράφημα 3.20

Εκπληρώνει το σκοπό του δηλαδή εντοπίζει, αποκαλύπτει και καταστέλλει παραλείψεις, λάθη, κακή διαχείριση, ατασθαλίες και κλοπές

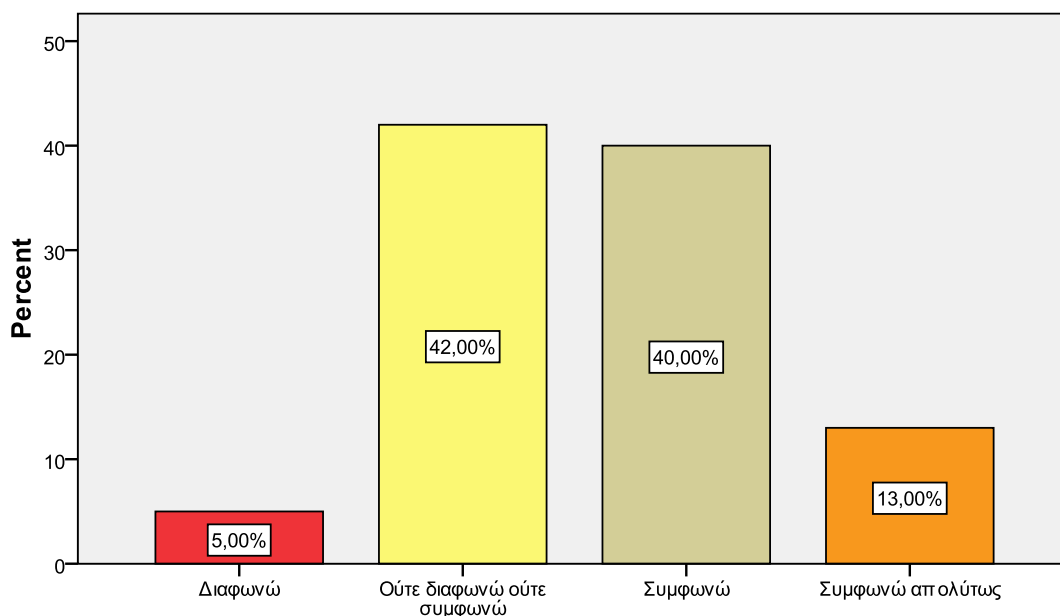

Στο ως άνω κυκλικό γράφημα απεικονίζεται η στάση των ερωτώμενων η οποία έχει ως εξής: 51% συμφώνησε ότι ο κατασταλτικός έλεγχος εκπληρώνει το σκοπό του δηλαδή εντοπίζει, αποκαλύπτει και καταστέλλει παραλείψεις, λάθη, κακή διαχείριση, ατασθαλίες και κλοπές, 25% συμφώνησε απολύτως, 23% ούτε διαφώνησε ούτε συμφώνησε και 1% διαφώνησε.

Γράφημα 3.21

Είναι απαραίτητη η σύνταξη δήλωσης αξιοπιστίας (DAS) (γνώμη σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών, τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων), κατά την πρακτική του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου

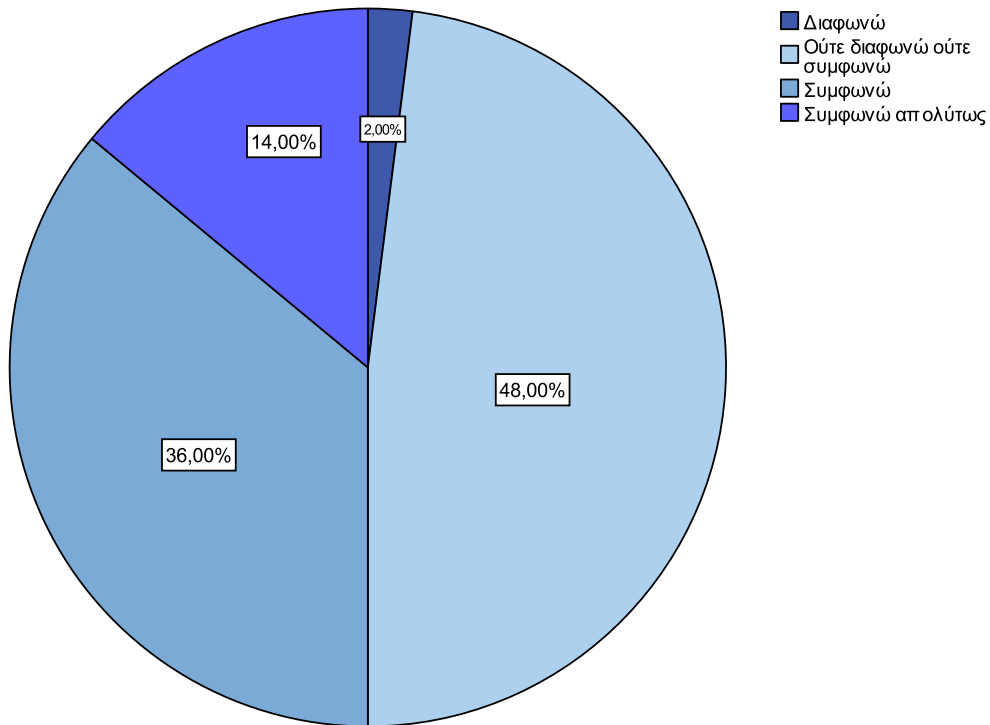

Είναι απαραίτητη η σύνταξη δήλωσης αξιοπιστίας (DAS) (γνώμη σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών, τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων), κατά την πρακτική του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου

Τα δεδομένα που αντλήθηκαν από τα ερωτηματολόγια και αφορούν στην δήλωση αξιοπιστίας αποτυπώνονται στο ραβδόγραμμα 3.21 και είναι τα ακόλουθα: 40% συμφώνησε ότι είναι απαραίτητη η σύνταξη δήλωσης αξιοπιστίας σύμφωνα με την πρακτική του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, 42% κράτησε ουδέτερη στάση, 13% συμφώνησε απολύτως και 5% διαφώνησε.

Γράφημα 3.22

Η δήλωση αξιοπιστίας (DAS) θα μπορούσε να συνεκτιμηθεί στο στάδιο κατάρτισης προϋπολογισμού του καθε ελεγχόμενου φορέα

Τα ποσοστά των τιμών σχετικά με την τελευταία θετικά διατυπωμένη πρόταση αναλύονται ως ακολούθως: 48% των ερωτώμενων προτίμησε να μην τοποθετηθεί σαφώς προς τη μια ή την άλλη κατεύθυνση επιλέγοντας το μεσαίο σημείο. Ποσοστό 36% συμφώνησε, 14% συμφώνησε απολύτως και 2% διαφώνησε.

3.6 Περιγραφικά Στατιστικά Ποσοτικών Μεταβλητών

Αναλύοντας τα δεδομένα της εμπειρικής έρευνας επιχειρείται να απαντηθούν τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν στην παρούσα εργασία και να εξαχθούν, κατά το δυνατόν, ασφαλή συμπεράσματα. Ειδικότερα όσον αφορά το πρώτο ερώτημα το οποίο αναφέρεται στη συμβολή και τη βαρύτητα του κατασταλτικού ελέγχου που ασκείται από το Ελεγκτικό Συνέδριο στη δημόσια διαχείριση ακολουθεί επεξεργασία των απόνεων που καταγράφηκαν στις ερωτήσεις 9, 10, 11, 12, 13 και 14 υπολογίζοντας τα περιγραφικά στατιστικά (μέσος όρος - τυπική απόκλιση) και συσχέτιση με δεδομένα άλλων παραμέτρων, κυρίως δημογραφικών, που αντλούνται από το ερωτηματολόγιο. Το δεύτερο ερώτημα αν πρόκειται δηλαδή για έναν ποιοτικό και αποτελεσματικό έλεγχο σχετίζεται με τις ερωτήσεις 13, 14, 15, 16 και 17. Οι δύο τελευταίες ερωτήσεις (18 και 19) άπτονται του τελευταίου ερωτήματος που αναφέρεται στον εκσυγχρονισμό του κατασταλτικού ελέγχου σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα καθώς και την ελεγκτική πρακτική των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται ευχερέστερα η συσχέτιση ερευνητικών ερωτημάτων και μεταβλητών:

Πίνακας 3.23

Ερευνητικά Ερωτήματα	Αντίστοιχες Μεταβλητές-Ερωτήσεις
<ul style="list-style-type: none"> • Ποιά η συμβολή και η βαρύτητα του κατασταλτικού ελέγχου που ασκείται από το Ελεγκτικό Συνέδριο στη δημόσια διαχείριση;	9, 10, 11, 12, 13 και 14
<ul style="list-style-type: none"> • Πρόκειται για έναν ποιοτικό και αποτελεσματικό έλεγχο;	14, 15, 16 και 17
<ul style="list-style-type: none"> • Θα πρέπει να εκσυγχρονισθεί σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα καθώς και την ελεγκτική πρακτική των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης;	18 και 19

Εκκινώντας από τη θέση που έλαβαν οι ερωτώμενοι στην πρόταση ότι ο κατασταλτικός έλεγχος είναι σημαντικός σε μεγάλο βαθμό (ερώτηση 9) και δεδομένου ότι αξιόλογα ποσοστά των συμμετεχόντων κινήθηκαν δεξιά του ουδέτερου σημείου στην κλίμακα (56% συμφώνησαν και 29% συμφώνησαν απολύτως) αναγνωρίζεται η σημαντικότητα του κατασταλτικού ελέγχου όπως άλλωστε αποτυπώνεται και στον αμέσως επόμενο πίνακα περιγραφικών στατιστικών από τον οποίο προκύπτει ότι στην πενταβάθμια

κλίμακα ο μέσος όρος των απαντήσεων των ερωτώμενων σχετικά με τη σημαντικότητα του κατασταλτικού ελέγχου είναι 4,09 με τυπική απόκλιση 0,767.

Πίνακας 3.24

	Πλήθος Δείγματος (N)	Ελάχιστο (Minimum)	Μέγιστο (Maximum)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Ο Κατασταλτικός έλεγχος είναι σημαντικός σε μεγάλο βαθμό	100	2	5	4,09	,767

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η δημιουργία πινάκων διπλής εισόδου (**Crosstabulation**) μέσω των οποίων είναι εφικτός ο συσχετισμός δύο μεταβλητών και η διερεύνηση της ύπαρξης στατιστικώς σημαντικής σχέσης ή διαφορετικά έλεγχος χ^2 (Chi-Square Tests) μεταξύ της εν λόγω μεταβλητής (ερώτηση 9) και των σπουδών (ερώτηση 3) και στη συνέχεια με τη θέση που κατέχει ο εργαζόμενος στην Υπηρεσία (ερώτηση 6). Κατασκευάζεται ένας πίνακας συνάφειας των δύο ποιοτικών μεταβλητών και ελέγχεται η μηδενική υπόθεση ότι οι δύο μεταβλητές είναι στατιστικά ανεξάρτητες μεταξύ τους. Υπολογίζονται οι αναμενόμενες συχνότητες που θα είχαμε στην περίπτωση που οι δύο μεταβλητές ήταν πράγματι ανεξάρτητες και τις συγκρίνουμε με τις παρατηρούμενες συχνότητες. Το μέγεθος της απόστασής τους είναι καθοριστικό και συνυφασμένο με το εάν οι μεταβλητές είναι ανεξάρτητες ή όχι.⁶⁶ Δεχόμαστε ότι οι δύο μεταβλητές είναι στατιστικά εξαρτημένες και απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση όταν η στάθμη σημαντικότητας είναι μικρότερη του 0,05 (εάν το p-value του τεστ είναι μικρότερο του 0,05 υπάρχει στατιστικά σημαντική σχέση). Σημειώνεται ότι υφίστανται κάποιες προϋποθέσεις εφαρμογής του ελέγχου χ^2 οι οποίες αποτελούν αντικείμενο διαφωνίας, αλλά σύμφωνα με έναν καλό εμπειρικό κανόνα το 20% των κελιών ή λιγότερο θα πρέπει να έχουν θεωρητική συχνότητα (expected Μετρήσεις) μικρότερη

⁶⁶ Οι αναμενόμενες συχνότητες βρίσκονται αν πολλαπλασιάσουμε το άθροισμα κάθε στήλης όπου ανήκει το συγκεκριμένο κελί επί το άθροισμα της γραμμής του και κατόπιν διαιρέσουμε με το συνολικό άθροισμα των συχνοτήτων του πίνακα το σύνολο των παρατηρήσεων. Ευρίσκεται το στατιστικό χ^2 που συνυπολογίζει τα τετράγωνα των αποστάσεων ανάμεσα στις παρατηρούμενες και αναμενόμενες συχνότητες, ακολουθώντας τη χ^2 κατανομή με βαθμούς ελευθερίας (R-1)*(C-1), όπου R είναι ο αριθμός των γραμμών και C ο αριθμός των στηλών.

του 5.⁶⁷ Ακολουθεί ο έλεγχος ισότητας των μέσων τιμών (t-test) προκειμένου να συγκρίνουμε δύο πληθυσμούς ανεξάρτητους μεταξύ τους. Για τις ποσοτικές μεταβλητές του ως άνω πίνακα ελέγχουμε αν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά των μεταβλητών αυτών ανάμεσα σε δύο ομάδες υποκειμένων όχι απαραίτητα ίσου μεγέθους, πάντως όχι με μεγάλη διαφορά. Ειδικότερα το στατιστικό τεστ χρησιμοποιείται για να ελεγχθεί αν ισχύει η μηδενική υπόθεση ότι οι μέσες τιμές των δύο ανεξάρτητων πληθυσμών είναι ίσες με εναλλακτική υπόθεση ότι οι μέσες τιμές δεν είναι ίσες. Θεωρείται ότι το όριο σημαντικότητας είναι το 0,05 ή 5% που σημαίνει ότι αν η σημαντικότητα p του ελέγχου είναι μικρότερη από 0,05 τότε απορρίπτουμε τη μηδενική υπόθεση. Προκειμένου να προχωρήσουμε στη σύγκριση δύο πληθυσμών ανεξάρτητων μεταξύ τους θα πρέπει να προηγηθεί ένας έλεγχος κανονικότητας μέσω του οποίου διαπιστώνουμε αν η ποσοτική μεταβλητή ακολουθεί κανονική κατανομή τόσο στη μία όσο και στην άλλη ομάδα. Συνήθως, στηριζόμενοι σε προηγούμενη εμπειρία, υποθέτουμε εξαρχής ότι ικανοποιείται η προϋπόθεση της κανονικότητας και υλοποιούμε τον έλεγχο ισότητας των μέσων τιμών (t-test).⁶⁸

---

⁶⁷ Πέτρος Ρούσσος και Γιώργος Ευσταθίου, (2008)

⁶⁸ Ζαφειρόπουλος Κ. (2015)

Πίνακας 3.25

Σπουδές * Ο Κατασταλτικός έλεγχος είναι σημαντικός σε μεγάλο βαθμό

	Ο Κατασταλτικός έλεγχος είναι σημαντικός σε μεγάλο βαθμό				Συνολικό
	Διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απολύτως	
Σπουδές ΠΕ	1 2,4%	5 12,2%	19 46,3%	16 39,0%	41 100,0%
ΤΕ	0 ,0%	0 ,0%	12 100,0%	0 ,0%	12 100,0%
ΔΕ	0 ,0%	4 11,8%	19 55,9%	11 32,4%	34 100,0%
ΥΕ	3 27,3%	1 9,1%	5 45,5%	2 18,2%	11 100,0%
Άλλο	1 50,0%	0 ,0%	1 50,0%	0 0%	2 100,0%
Συνολικό	5 5,0%	10 10,0%	56 56,0%	29 29,0%	100 100,0%

Αναλύοντας τα αποτελέσματα ανά κατηγορία εκπαίδευσης οι ερωτηθέντες πανεπιστημιακής εκπαίδευσης (41 άτομα) συμφώνησαν σε ποσοστό 46% και σε ποσοστό 39% συμφώνησαν απολύτως. Οι ερωτηθέντες τεχνολογικής εκπαίδευσης (12 άτομα) συμφώνησαν σε ποσοστό 100%. Αντίστοιχα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (34 άτομα) συμφώνησαν σε ποσοστό 55,9% και σε ποσοστό 34,4% συμφώνησαν απόλυτα. Για την υποχρεωτική εκπαίδευση το ποσοστό συμφωνίας είναι 45,5% και 18,2% το ποσοστό απόλυτης συμφωνίας. Παρατηρούμε ότι ανεξαρτήτως κατηγορίας εκπαίδευσης, το μεγαλύτερο ποσοστό (56%) συμφωνεί ότι ο κατασταλτικός έλεγχος είναι σημαντικός και απολύτως συμφωνεί το 29% του δείγματος, επομένως το επίπεδο εκπαίδευσης δεν διαφοροποιεί την άποψη των συμμετεχόντων.

Πίνακας 3.26

	Τιμή (Value)	Βαθμοί ελευθερίας (df)	Στάθμη σημαντικότητας [Asymp. Sig. (2- sided)]
Pearson Chi-Square	34,683 ^a	12	,001
N of Έγκυρο Περιπτώσεις	100		

a. 14 κελιά (70,0%) έχουν προσδοκώμενες μετρήσεις λιγότερες από 5. Οι ελάχιστες προσδοκώμενες μετρήσεις είναι 10.

Από τον έλεγχο X^2 διαπιστώνουμε ότι καίτοι η τιμή p -value=0,001 < 0,05, υφίσταται ο περιορισμός σύμφωνα με τον οποίο το ποσοστό των κελίων με αναμενόμενη συχνότητα μικρότερη ή ίση του πέντε ξεπερνά το 20% των κελίων του πίνακα. Όπως φαίνεται κάτω από τον πίνακα το ποσοστό αυτό αγγίζει το 70%, συνεπώς ο έλεγχος δεν έχει νόημα⁶⁹.

---

⁶⁹Ζαφειρόπουλος Κ. (2015)

Πίνακας 3.27

Θέση που κατέχετε στην υπηρεσία * Ο Κατασταλτικός έλεγχος είναι σημαντικός σε μεγάλο βαθμό

		Ο Κατασταλτικός έλεγχος είναι σημαντικός σε μεγάλο βαθμό				Συνολικό
		Διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απολύτως	
Θέση που κατέχετε στην υπηρεσία	Διοικητικός/ή Υπάλληλος	3 5,4%	7 12,5%	29 51,8%	17 30,4%	56 100,0%
	Προϊστάμενος/η Τμήματος	1 5,6%	2 11,1%	11 61,1%	4 22,2%	18 100,0%
	Διοικητικός/ή Υπάλληλος Λογιστηρίου	0 ,0%	1 7,7%	6 46,2%	6 46,2%	13 100,0%
	Διοικητικός/ή Υπάλληλος Οικονομικών Υπηρεσιών	0 ,0%	0 ,0%	4 80,0%	1 20,0%	5 100,0%
	Προϊστάμενος/η Διεύθυνσης	1 25,0%	0 ,0%	3 75,0%	0 ,0%	4 100,0%
	Κοινωνική Λειτουργός	0 ,0%	0 ,0%	1 100,0%	0 ,0%	1 100,0%
	Καθηγητής	0	0	0	1	1

Φυσικής Αγωγής	,0%	,0%	,0%	100,0%	100,0%
Φαρμακοποιός	0	0	1	0	1
	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%
Ορκωτός Ελεγκτής	0	0	1	0	1
	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%
Συνολικό	5	10	56	29	100
	5,0%	10,0%	56,0%	29,0%	100,0%

Η θετική στάση ως προς τη σημαντικότητα του κατασταλτικού ελέγχου είναι ισχυρή (ποσοστά μεγαλύτερα του 50%) και δεν επηρεάζεται από τη θέση την οποία κατέχει ο εργαζόμενος στην υπηρεσία, σύμφωνα με τα αποτελέσματα του ανωτέρω πίνακα συνάφειας. Κατά τον έλεγχο X^2 διαπιστώνουμε ότι το ποσοστό των κελίων με αναμενόμενη συχνότητα μικρότερη ή ίση του πέντε ξεπερνά το 20% των κελίων του πίνακα.

Πίνακας 3.28

	Τιμή (Value)	Βαθμοί ελευθερίας (df)	Στάθμη σημαντικότητας [Asymp. Sig. (2- sided)]
Pearson Chi-Square	14,470 ^a	24	,935
Αριθμός έγκυρων περιπτώσεων	100		

a. 30 cells (83,3%) have expected Μετρήσεις less than 5. The minimum expected Μετρήσεις is ,05.

Περαιτέρω τόσο από τον πίνακα των περιγραφικών στατιστικών 3.25 όσο και από τον έλεγχο t-test που ακολουθεί αντιλαμβανόμαστε ότι τα δύο φύλα συμφωνούν ότι ο κατασταλτικός έλεγχος είναι σημαντικός σε μεγάλο βαθμό ($p = 0.932 > 0.05$).

Πίνακας 3.29

Φύλο	Πλήθος (N)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Ανδρας	30	4,10	,759
Γυναίκα	70	4,09	,775

Πίνακας 3.30⁷⁰

		Φύλο	P του Levene (Sig.)	Στατιστικό του test (t)	Βαθμοί Ελευθερίας (df)	Στάθμη Σημαντικότητας του t-test (Sig.2-tailed)
Ο Κατασταλτικός έλεγχος είναι σημαντικός σε μεγάλο βαθμό	Προϋποτιθέμενη ισότητα μεταβλητών (Οι διασπορές θεωρούνται ίσες μεταξύ τους)	Ανδρας Γυναίκα	,885	,085	98	,932

⁷⁰ Στην προκειμένη περίπτωση εξετάζουμε το Sig. του Levene's Test για την ισότητα των μεταβλητών το οποίο συμβολίζεται με p και όπως διαπιστώνουμε λαμβάνει την τιμή $0,885 > 0,05$ επομένως δεχόμαστε τη μηδενική υπόθεση δηλαδή ότι οι μέσες τιμές των δύο ανεξάρτητων πληθυσμών (άνδρες-γυναίκες) είναι ίσες. Οι σημαντικότεροι δείκτες τους οποίους μεταφέρουμε στην εργασία από τον πίνακα ανάλυσης του t-test που εξήχθη με τη χρήση του στατιστικού λογισμικού SPSS είναι το t (στατιστικό του t-test) δηλαδή το αποτέλεσμα ενός τύπου που υπολογίζει μια απόσταση ανάμεσα στα δύο δείγματα. Το df είναι οι βαθμοί ελευθερίας της t-student κατανομής την οποία χρησιμοποιούμε ως κανόνα για να συγκρίνουμε το t. Το Sig.2-tailed είναι η στάθμη σημαντικότητας του t-test και ονομάζεται και p και είναι η πιθανότητα που μας βοηθάει να βγάλουμε συμπεράσματα απόρριψης ή μη της μηδενικής υπόθεσης της ισότητας των μέσων τιμών. Ζαφειρόπουλος Κ. (2015)

Προκειμένου όμως να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα δεδομένου ότι οι δύο πληθυσμοί δεν έχουν κοντινά μεγέθη (γυναίκες 70-άνδρες 30) θα πρέπει να εφαρμόσουμε το μη παραμετρικό ισοδύναμο του ελέγχου της ισότητας των μέσων τιμών ανεξάρτητων ομάδων (t-test) δηλαδή το τεστ Mann-Whitney U⁷¹.

Πίνακας 3.31

	Φύλο	Πλήθος(N)	Μέσος Κατάταξης (Mean Rank)	Άθροισμα Κατατάξεων (Sum of Ranks)
Ο Κατασταλτικός έλεγχος είναι σημαντικός σε μεγάλο βαθμό	Ανδρας	30	50,50	1515,00
	Γυναίκα	70	50,50	3535,00
	Συνολικό	100		

Πίνακας 3.32^a

	Ο Κατασταλτικός έλεγχος είναι σημαντικός σε μεγάλο βαθμό
Κριτήριο Mann-Whitney U	1050,000
Wilcoxon W	3535,000
Z	,000
Στάθμη σημαντικότητας (2-tailed)	1,000

a. Ομαδοποιημένη μεταβλητή: Φύλο

Στον πίνακα 3.31 παρουσιάζονται τα περιγραφικά στατιστικά των δύο ομάδων όπου ο μέσος κατάταξης ή ο μέσος ιεράρχησης, είναι 50,50 ίδιος και για τους δύο πληθυσμούς. Στον επόμενο πίνακα (3.32) δίνεται η τιμή του κριτηρίου Mann-Whitney U που είναι

⁷¹ Πέτρος Ρούσσος και Γιώργος Ευσταθίου, (2008)

ίση με 1050 ενώ από την τελευταία γραμμή του πίνακα καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι η διαφορά των διακυμάνσεων είναι στατιστικά μη σημαντική αφού $p=1$. Τα ως άνω αποτελέσματα επιβεβαιώνουν τα συμπεράσματα στα οποία οδηγηθήκαμε μέσω του ελέγχου T-test καθώς όπως διαπιστώνουμε δεν υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις στα εξαγόμενα αποτελέσματα των δύο ελέγχων τέτοιες ώστε να μας αποτρέπουν να εφαρμόσουμε αποκλειστικά τον έλεγχο T-test.

Όσον αφορά το δέκατο ερώτημα (Ο κατασταλτικός έλεγχος βοηθά στην εύρυθμη και ορθή λειτουργία και διαφάνεια των φορέων του Δημοσίου και των ΟΤΑ) παρατηρούμε στον πίνακα περιγραφικών στατιστικών 3.33 ότι η μέση τιμή είναι 4,12 και η τυπική απόκλιση είναι 0,782, δεδομένα τα οποία μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο κατασταλτικός έλεγχος αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την ορθή λειτουργία του δημόσιου τομέα.

Πίνακας 3.33

	Πλήθος Δείγματος (N)	Ελάχιστο (Minimum)	Μέγιστο (Maximum)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Βοηθά στην εύρυθμη και ορθή λειτουργία και διαφάνεια των φορέων του Δημοσίου και των ΟΤΑ	100	2	5	4,12	,782
Εγκυρο N (listwise)	100				

Στον πίνακα συνάφειας 3.34 που ακολουθεί το σύνολο των εργαζομένων με έτη υπηρεσίας μέχρι πέντε κινείται δεξιά του ουδέτερου σημείου (50% των συμμετεχόντων συμφωνεί και 50% συμφωνεί απολύτως). Εργαζόμενοι με έξι έως δέκα έτη υπηρεσίας σε ποσοστό 18,2% ούτε διαφώνησαν ούτε συμφώνησαν, σε ποσοστό 63,6% συμφώνησαν και σε ποσοστό 18,2% συμφώνησαν απολύτως. Υπάλληλοι με έντεκα έως δεκαπέντε έτη υπηρεσίας σε ποσοστό 20,8% τοποθετήθηκαν στο ουδέτερο σημείο, το 62,5% συμφώνησε και το 16,7% συμφώνησε απολύτως. Υπάλληλοι οι οποίοι υπηρετούν δεκαέξι έως είκοσι έτη ούτε συμφώνησαν ούτε διαφώνησαν σε ποσοστό 4%,

σε ποσοστό 52% συμφώνησαν και σε ποσοστό 16,7% συμφώνησαν απολύτως. Τέλος υπάλληλοι με είκοσι έτη υπηρεσίας και άνω τοποθετήθηκαν σε όλες τις βαθμίδες της κλίμακας Likert δηλαδή ποσοστό 11,8% διαφώνησε, 14,7 ούτε συμφώνησε ούτε διαφώνησε, 35,3% συμφώνησε και 38,2% συμφώνησε απολύτως.

Πίνακας 3.34

Έτη Υπηρεσίας * Βοηθά στην εύρυθμη και ορθή λειτουργία και διαφάνεια των φορέων του Δημοσίου και των ΟΤΑ

		Βοηθά στην εύρυθμη και ορθή λειτουργία και διαφάνεια των φορέων του Δημοσίου και των ΟΤΑ				Συνολικό
		Διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απολύτως	
Έτη Υπηρεσίας	Μέχρι 5	0 .0%	0 .0%	3 50,0%	3 50,0%	6 100,0%
	6-10	0 .0%	2 18,2%	7 63,6%	2 18,2%	11 100,0%
	11-15	0 .0%	5 20,8%	15 62,5%	4 16,7%	24 100,0%
	16-20	0 .0%	1 4,0%	13 52,0%	11 44,0%	25 100,0%
	20 και άνω	4 11,8%	5 14,7%	12 35,3%	13 38,2%	34 100,0%
Συνολικό		4 4,0%	13 13,0%	50 50,0%	33 33,0%	100 100,0%

Παρατηρούμε ότι ανεξαρτήτως ετών υπηρεσίας, το μεγαλύτερο ποσοστό (50%) συμφωνεί ότι ο κατασταλτικός έλεγχος βοηθά στην εύρυθμη και ορθή λειτουργία και διαφάνεια των φορέων του Δημοσίου και των ΟΤΑ και απολύτως συμφωνεί το 33% του δείγματος, συνεπώς τα έτη υπηρεσίας δεν διαφοροποιούν την άποψη των συμμετεχόντων. Ομοίως στον έλεγχο χ^2 το ποσοστό των κελίων με αναμενόμενη συχνότητα μικρότερη ή ίση του πέντε ξεπερνά το 20% των κελίων του πίνακα. Όπως φαίνεται κάτω από τον πίνακα το ποσοστό αυτό αγγίζει το 65%.

Πίνακας 3.35

	Τιμή (Value)	Βαθμοί ελευθερίας (df)	Στάθμη σημαντικότητας [Asymp. Sig. (2- sided)]
Pearson Chi-Square	18,585 ^a	12	,099
Αριθμός έγκυρων περιπτώσεων	100		

a. 13 cells (65,0%) have expected Μετρήσεις less than 5. The minimum expected Μετρήσεις is ,24.

Τέλος εξετάζοντας το δείγμα από την σκοπιά του φύλου διαφαίνεται τόσο στον πίνακα των περιγραφικών στατιστικών στοιχείων, όσο και στον έλεγχο T-test ότι οι απόψεις και των δύο δειγμάτων συγκλίνουν στην άποψη ότι ο κατασταλτικός έλεγχος βοηθά στην εύρυθμη και ορθή λειτουργία και διαφάνεια των φορέων του Δημοσίου και των ΟΤΑ ($p\text{-value} = 0.471 > 0.05$).

Πίνακας 3.36

	Φύλο	Πλήθος (N)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Βοηθά στην εύρυθμη και ορθή λειτουργία και διαφάνεια των φορέων του Δημοσίου και των ΟΤΑ	Άνδρας	30	4,03	,809
	Γυναίκα	70	4,16	,773

Πίνακας 3.37

		Φύλο	P του Levene (Sig.)	Στατιστικό του test (t)	Βαθμοί Ελευθερίας (df)	Στάθμη Σημαντικότητας του t-test (Sig.2-tailed)
Βοηθά στην εύρυθμη και ορθή λειτουργία και διαφάνεια των φορέων του Δημοσίου και των ΟΤΑ	Προϋποτιθέμενη ισότητα μεταβλητών (Οι διασπορές θεωρούνται ίσες μεταξύ τους)	Άνδρας Γυναίκα	,986	-,724	98	,471

Πίνακας 3.38

	Πλήθος Δείγματος (N)	Ελάχιστο (Minimum)	Μέγιστο (Maximum)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Η τρέχουσα οικονομική συγκυρία εντείνει την αναγκαιότητα για τη διενέργεια εξωτερικών ελέγχων	100	1	5	3,83	1,092
Εγκυρο N (listwise)	100				

Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 3.38 στο ενδέκατο ερώτημα (Η τρέχουσα οικονομική συγκυρία εντείνει την αναγκαιότητα για τη διενέργεια εξωτερικών ελέγχων) η μέση τιμή του συνολικού δείγματος είναι 3.83 με τυπική απόκλιση 1,092. Η μέση

τιμή καταδεικνύει τη θετική στάση των ερωτώμενων χωρίς όμως να υπάρχει μεγάλη συσπείρωση τιμών σύμφωνα με την τιμή που έλαβε η τυπική απόκλιση.

Ελέγχοντας τις μέσες τιμές τις ποσοτικής μεταβλητής (ερώτημα 11) στα δύο ανεξάρτητα δείγματα (άνδρες-γυναίκες) από τους πίνακες 3.39 και 3.40 συνάγεται ότι τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες θεωρούν ότι η αναγκαιότητα για τη διενέργεια εξωτερικών ελέγχων εντείνεται από την τρέχουσα οικονομική συγκυρία ($p\text{-value} = 0.827 > 0.05$).

Πίνακας 3.39

	Φύλο	Πλήθος (N)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Η τρέχουσα οικονομική συγκυρία εντείνει την αναγκαιότητα για τη διενέργεια εξωτερικών ελέγχων	Άνδρας	30	3,87	,973
	Γυναίκα	70	3,81	1,146

Πίνακας 3.40

		Φύλο	P του Levene (Sig.)	Στατιστικό του test (t)	Βαθμοί Ελευθερίας (df)	Στάθμη Σημαντικότητας του t-test (Sig.2-tailed)
Η τρέχουσα οικονομική συγκυρία εντείνει την αναγκαιότητα για τη διενέργεια εξωτερικών ελέγχων	Προϋποτιθέμενη ισότητα μεταβλητών (Οι διασπορές θεωρούνται ίσες μεταξύ τους)	Άνδρας Γυναίκα	,213	,219	98	,827

Σχετικά με τη δωδέκατη ποσοτική μεταβλητή (Ο δειγματοληπτικός έλεγχος διασφαλίζει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση) στον πίνακα περιγραφικών στατιστικών 3.41 αποτυπώνεται η θετική στάση των ερωτώμενων σύμφωνα με το μέσο (mean) οποίος λαμβάνει την τιμή 3,79 με τυπική απόκλιση 0,820.

Πίνακας 3.41

	Πλήθος Δείγματος (N)	Ελάχιστο (Minimum)	Μέγιστο (Maximum)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Ο δειγματοληπτικός έλεγχος εξασφαλίζει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση	100	2	5	3,79	,820
Έγκυρο N (listwise)	100				

Στη συνέχεια ελέγχουμε τη σύμπτωση ή μη των απόψεων της ποιοτικής μεταβλητής που εκφράζει δημογραφικό χαρακτηριστικό όπως είναι το φύλο εφαρμόζοντας τον έλεγχο T-test.

Πίνακας 3.42

	Φύλο	Πλήθος (N)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Ο δειγματοληπτικός έλεγχος εξασφαλίζει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση	Ανδρας	30	3,90	,759
	Γυναίκα	70	3,74	,846

Πίνακας 3.43

		Φύλο	P του Levene (Sig.)	Στατιστικό του test (t)	Βαθμοί Ελευθερίας (df)	Στάθμη Σημαντικότητας του t-test (Sig.2- tailed)
Ο δειγματοληπτικός έλεγχος εξασφαλίζει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση	Προϋποτιθέμενη ισότητα μεταβλητών (Οι διασπορές θεωρούνται ίσες μεταξύ τους)	Ανδρας Γυναίκα	,356	,878	98	,383

Ο έλεγχος T-test μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι οι διασπορές των δύο πληθυσμών είναι ίσες επειδή $p=0,356 > 0,05$.

Προχωρώντας στην εξέταση της δέκατης τρίτης ποσοτικής μεταβλητής (Ο βαθμός συνεργασίας ελεγχόμενου και ελέγχοντος επηρεάζει το αποτέλεσμα του ελέγχου) διαπιστώνουμε ότι ο μέσος όρος του δείγματος (3,90 στην πενταβάθμια κλίμακα) θεωρεί σημαντικό το βαθμό συνεργασίας των εμπλεκομένων κατά τη διενέργεια ενός κατασταλτικού ελέγχου.

Πίνακας 3.44

	Πλήθος Δείγματος (N)	Ελάχιστο (Minimum)	Μέγιστο (Maximum)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Ο βαθμός συνεργασίας ελεγχόμενου και ελέγχοντος επηρεάζει το αποτέλεσμα του ελέγχου	100	1	5	3,90	,980
Έγκυρο N (listwise)	100				

Ενδιαφέρον θα παρουσίαζε ο έλεγχος της σχέσης της ποιοτικής μεταβλητής που αφορά τη θέση που κατέχουν οι ερωτώμενοι στην υπηρεσία με την ποσοτική μεταβλητή την οποία διερευνούμε δεδομένου ότι κάποιες θέσεις όπως επί παραδείγματι οι υπάλληλοι οικονομικών υπηρεσιών ή οι υπάλληλοι λογιστηρίου τελούν σε άμεση συνεργασία με τους ελεγκτές που ασκούν κατασταλτικό έλεγχο. Προκειμένου να εξακριβώσουμε τα ανωτέρω προχωρούμε στον έλεγχο X^2 .

Πίνακας 3.45

Θέση που κατέχετε στην υπηρεσία * Ο βαθμός συνεργασίας ελεγχόμενου και ελέγχοντος επηρεάζει το αποτέλεσμα του ελέγχου

	Ο βαθμός συνεργασίας ελεγχόμενου και ελέγχοντος επηρεάζει το αποτέλεσμα του ελέγχου					Συνολικό
	Διαφωνώ απολύτως	Διαφωνώ	Ούτε διαφωνώ ούτε συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ απολύτως	
Διοικητικός/ή Υπάλληλος	2	4	10	26	14	56
	3,6%	7,1%	17,9%	46,4%	25,0%	100,0%
Πρόιστ/νος-η Τμήματος	2	0	4	9	3	18
	11,1%	,0%	22,2%	50,0%	16,7%	100,0%
Διοικητικός/ή Υπάλληλος Λογιστηρίου	0	0	0	7	6	13
	,0%	,0%	,0%	53,8%	46,2%	100,0%
Διοικητικός/ή Υπάλληλος Οικονομικών Υπηρεσιών	0	0	1	2	2	5
	,0%	,0%	20,0%	40,0%	40,0%	100,0%
Πρόιστ/νος-η Διεύθυνσης	0	0	2	2	0	4
	,0%	,0%	50,0%	50,0%	,0%	100,0%
Κοινωνική Λειτουργός	0	0	0	1	0	1
	,0%	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%
Καθηγητής Φυσικής Αγωγής	0	0	0	1	0	1
	,0%	,0%	,0%	100,0%	,0%	100,0%
Φαρμακοποιός	0	0	0	0	1	1
	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%	100,0%
Ορκωτός Ελεγκτής	0	0	0	0	1	1
	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%	100,0%
Συνολικό	4	4	17	48	27	100
	4,0%	4,0%	17,0%	48,0%	27,0%	100,0%

Πίνακας 3.46

	Τιμή (Value)	Βαθμοί ελευθερίας (df)	Στάθμη σημαντικότητας [Asymp. Sig. (2- sided)]
Pearson Chi-Square	23,011 ^a	32	,878
Αριθμός έγκυρων περιπτώσεων	100		

a. 40 cells (88,9%) have expected less than 5. The minimum expected is ,04.

Η παραπάνω ανάλυση τελεί υπό τον περιορισμό του ποσοστού των κελίων με αναμενόμενη συχνότητα μικρότερη ή ίση του πέντε ξεπερνά το 20% των κελίων του πίνακα. Όπως φαίνεται κάτω από τον πίνακα το ποσοστό αυτό αγγίζει το 88,9%. Συνεπώς θα λέγαμε ότι δεν έχει νόημα ο εν λόγω έλεγχος και δεν σχετίζονται οι δύο μεταβλητές. Τέλος όπως προκύπτει από τους ακόλουθους πίνακες το αποτέλεσμα του κριτηρίου Levene είναι στατιστικά μη σημαντικό επομένως οι δύο διακυμάνσεις είναι ίσες ($p=0.640>0.05$). Συνεπώς η θέση που κατέχουν οι εργαζόμενοι δεν φαίνεται να σχετίζεται με την άποψη που διατυπώνουν επί του δέκατου τρίτου ερωτήματος.

Πίνακας 3.47

	Φύλο	Πλήθος (N)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Ο βαθμός συνεργασίας	Άνδρας	30	4,03	,964
ελεγχόμενου και ελέγχοντος επιρεάζει το αποτέλεσμα του ελέγχου	Γυναίκα	70	3,84	,987

Πίνακας 3.48

		Φύλο	P του Levene (Sig.)	Στατιστικό του test (t)	Βαθμοί Ελευθερίας (df)	Στάθμη Σημαντικότητας του t-test (Sig.2- tailed)
Ο βαθμός συνεργασίας ελεγχόμενου και ελέγχοντος επηρεάζει το αποτέλεσμα του ελέγχου	Προϋποτιθέμενη ισότητα μεταβλητών (Οι διασπορές θεωρούνται ίσες μεταξύ τους)	Ανδρας Γυναίκα	,640	,890	98	,376

Εν συνεχεία σχετικά με τη δέκατη τέταρτη ποσοτική μεταβλητή η οποία αφορά την πιθανότητα καταλογισμού των υπολόγων και κατά πόσο αυτή τους καθιστά πιο προσεκτικούς στη διαχείριση των οικονομικών, από τα στοιχεία του πίνακα 3.49 καθώς και από το ιστόγραμμα 3.17⁷² διαπιστώνουμε ότι οι απαντήσεις είναι στραμμένες προδήλως δεξιά του ουδέτερου σημείου της πενταβάθμιας κλίμακας. Ο μέσος λαμβάνει την τιμή 4,26 με μεγάλη συσπείρωση τιμών καθώς η τυπική απόκλιση είναι 0,691. Η συγκέντρωση των ανωτέρω δεδομένων αναδεικνύουν τη δραστική επίδραση της πιθανότητας καταλογισμού κατά την οικονομική διαχείριση των φορέων του δημοσίου.

Πίνακας 3.49

	Πλήθος Δείγματος (N)	Ελάχιστο (Minimum)	Μέγιστο (Maximum)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Η πιθανότητα καταλογισμού καθιστά τους υπολόγους πιο προσεκτικούς	100	2	5	4,26	,691
Έγκυρο N (listwise)	100				

⁷² Βλέπε ενότητα 3.5

Ελέγχοντας τις απαντήσεις που έδωσαν τα δύο φύλα όσον αφορά το ανωτέρω ερώτημα, παρατηρούμε ότι επειδή $p=0,451 > 0,05$ δεχόμαστε τη μηδενική υπόθεση της ισότητας των δύο διασπορών συμπεραίνοντας ότι οι μετρήσεις των ανδρών δεν έχουν στατιστικά σημαντική διαφορά από τις μετρήσεις των γυναικών.

Πίνακας 3.50

	Φύλο	Πλήθος (N)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Η πιθανότητα καταλογισμού καθιστά τους υπολόγους πιο προσεκτικούς	Άνδρας	30	4,33	,606
	Γυναίκα	70	4,23	,726

Πίνακας 3.51

		Φύλο	P του Levene (Sig.)	Στατιστικό του test (t)	Βαθμοί Ελευθερίας (df)	Στάθμη Σημαντικότητας του t-test (Sig.2-tailed)
Η πιθανότητα καταλογισμού καθιστά τους υπολόγους πιο προσεκτικούς	Προϋποτιθέμενη ισότητα μεταβλητών (Οι διασπορές θεωρούνται ίσες μεταξύ τους)	Άνδρας Γυναίκα	,451	,693	98	,490

Ακολούθως η μέση τιμή των απαντήσεων σχετικά με το δέκατο πέμπτο ερώτημα (Οι επιτόπιοι κατασταλτικοί έλεγχοι είναι περισσότερο αποτελεσματικοί) είναι 3,69 με τυπική απόκλιση 0,895. Οι τιμές αυτές τονίζουν την αποτελεσματικότητα των επιτόπιων ελέγχων καθόσον μέσω της προσωπικής προσέγγισης του ελεγκτή και με την εφαρμογή των κατάλληλων τεχνικών συλλογής στοιχείων είναι ένα πολύτιμο εργαλείο στα χέρια των ελεγκτών.

Πίνακας 3.52

	Πλήθος Δείγματος (N)	Ελάχιστο (Minimum)	Μέγιστο (Maximum)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Οι επιτόπιοι κατασταλτικοί έλεγχοι είναι περισσότερο αποτελεσματικοί	100	2	5	3,69	,895
Εγκυρο N (listwise)	100				

Πίνακας 3.53

	Φύλο	Πλήθος (N)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Οι επιτόπιοι κατασταλτικοί έλεγχοι είναι περισσότερο αποτελεσματικοί	Άνδρας	30	3,87	,819
	Γυναίκα	70	3,61	,921

Πίνακας 3.54

		Φύλο	P του Levene (Sig.)	Στατιστικό του test (t)	Βαθμοί Ελευθερίας (df)	Στάθμη Σημαντικότητας του t-test (Sig.2-tailed)
Οι επιτόπιοι κατασταλτικοί έλεγχοι είναι περισσότερο αποτελεσματικοί	Προϋποτιθέμενη ισότητα μεταβλητών (Οι διασπορές θεωρούνται ίσες μεταξύ τους)	Ανδρας Γυναίκα	,073	1,296	98	,198

Ο έλεγχος του Levene δια του αποτελέσματος $p=0,073$ μας οδηγεί στη μηδενική υπόθεση της ισότητας των διαπορών και δια της τιμής 0,198 του ελέγχου της ισότητας των μέσων τιμών επαληθεύουμε την ισότητα των μέσων τιμών.

Ο μέσος όρος 3.98 αφορά την δέκατη έκτη ποσοτική μεταβλητή (Μπορεί να βοηθήσει στην εξυγίανση και επίλυση προβλημάτων και να αποτρέψει μελλοντικές παράνομες πράξεις) με τυπική απόκλιση 0,876, αποτελέσματα τα οποία υποδεικνύουν τη θετική στάση των ερωτώμενων.

Πίνακας 3.55

	Πλήθος Δείγματος (N)	Ελάχιστο (Minimum)	Μέγιστο (Maximum)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Μπορεί να βοηθήσει στην εξυγίανση και επίλυση προβλημάτων και να αποτρέψει μελλοντικές παράνομες πράξεις	100	2	5	3,98	,876
Εγκυρο N (listwise)	100				

Πίνακας 3.56

	Φύλο	Πλήθος (N)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Μπορεί να βοηθήσει στην εξυγίανση και επίλυση προβλημάτων και να αποτρέψει μελλοντικές παράνομες πράξεις	Ανδρας	30	3,93	,907
	Γυναίκα	70	4,00	,868

Πίνακας 3.57

		Φύλο	P του Levene (Sig.)	Στατιστικό του test (t)	Βαθμοί Ελευθερίας (df)	Στάθμη Σημαντικότητας του t-test (Sig.2-tailed)
Μπορεί να βοηθήσει στην εξυγίανση και επίλυση προβλημάτων και να αποτρέψει μελλοντικές παράνομες πράξεις	Προϋποτιθέμενη ισότητα μεταβλητών (Οι διασπορές θεωρούνται ίσες μεταξύ τους)	Ανδρας Γυναίκα	,650	-,347	98	,729

Και σε αυτήν την περίπτωση, ο πίνακας περιγραφικών στατιστικών στοιχείων αλλά και το t-test υποδεικνύουν ότι δεν υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές ανάμεσα στις απαντήσεις των εργαζομένων γυναικών και ανδρών στους ελεγχόμενους φορείς ($p\text{-value}=0.729 > 0,05$).

Πίνακας 3.58

	Πλήθος Δείγματος (N)	Ελάχιστο (Minimum)	Μέγιστο (Maximum)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Εκπληρώνει το σκοπό του δηλαδή εντοπίζει, αποκαλύπτει και καταστέλλει παραλείψεις, λάθη, κακή διαχείριση, ατασθαλίες και κλοπές	100	2	5	4,00	,725
Έγκυρο N (listwise)	100				

Από την ανάγνωση του πίνακα είναι εμφανές ότι η μεγάλη πλειοψηφία των ερωτώμενων συμφωνεί ότι ο κατασταλτικός έλεγχος εκπληρώνει το σκοπό του δηλαδή εντοπίζει, αποκαλύπτει και καταστέλλει παραλείψεις, λάθη, κακή διαχείριση, ατασθαλίες και κλοπές (μέσος =4 και τυπική απόκλιση = 0,725).

Πίνακας 3.59

	Φύλο	Πλήθος (N)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Εκπληρώνει το σκοπό του δηλαδή εντοπίζει, αποκαλύπτει και καταστέλλει παραλείψεις, λάθη, κακή διαχείριση, ατασθαλίες και κλοπές	Άνδρας	30	3,97	,718
	Γυναίκα	70	4,01	,732

Πίνακας 3.60

		Φύλο	P του Levene (Sig.)	Στατιστικό του test (t)	Βαθμοί Ελευθερίας (df)	Στάθμη Σημαντικότητας του t-test (Sig.2-tailed)
Εκπληρώνει το σκοπό του δηλαδή εντοπίζει, αποκαλύπτει και καταστέλλει παραλείψεις, λάθη, κακή διαχείριση, ατασθαλίες και κλοπές	Προϋποτιθέμενη ισότητα μεταβλητών (Οι διασπορές θεωρούνται ίσες μεταξύ τους)	Ανδρας Γυναίκα	,939	-,300	98	,765

Τα στοιχεία που εξήχθησαν από τους ανωτέρω πίνακες ($p=0,765$) δηλώνουν με σαφήνεια ότι δεν υπάρχει στατιστικά σημαντική διαφορά των δύο δειγματικών μέσων όρων της ποιητικής μεταβλητής του φύλου σε στάθμη σημαντικότητας $p=0,05$.

Πίνακας 3.61

	Πλήθος Δείγματος (N)	Ελάχιστο (Minimum)	Μέγιστο (Maximum)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Είναι απαραίτητη η σύνταξη δήλωσης αξιοπιστίας (DAS) (γνώμη σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών, τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων), κατά την πρακτική του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου	100	2	5	3,61	,777
Εγκυρο N (listwise)	100				

Όπως φαίνεται από τα στοιχεία του πίνακα 3.61 η μεταβλητή που αφορά τη σύνταξη δήλωσης αξιοπιστίας κατέχει τη μικρότερη μέση τιμή από τις μεταβλητές αφού όπως

είδαμε στο γράφημα 3.21 η πλειοψηφία του δείγματος (42%) προτίμησε το ουδέτερο σημείο της πενταβάθμιας κλίμακας Likert.

Πίνακας 3.62

	Φύλο	Πλήθος (N)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Είναι απαραίτητη η σύνταξη δήλωσης αξιοπιστίας (DAS) (γνώμη σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών, τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων), κατά την πρακτική του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου	Ανδρας	30	3,57	,679
	Γυναίκα	70	3,63	,820

Πίνακας 3.63

		Φύλο	P του Levene (Sig.)	Στατιστικό του test (t)	Βαθμοί Ελευθερίας (df)	Στάθμη Σημαντικότητας του t-test (Sig.2-tailed)
Είναι απαραίτητη η σύνταξη δήλωσης αξιοπιστίας (DAS) (γνώμη σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών, τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων), κατά την πρακτική του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου	Προϋποτιθέμενη ισότητα μεταβλητών (Οι διασπορές θεωρούνται ίσες μεταξύ τους)	Ανδρας Γυναίκα	,181	-,363	98	,717

Τα αποτελέσματα του έλεγχου T-test οδήγησαν στην αποδοχή της μηδενικής υπόθεσης ισότητας των μέσων τιμών ($p=0,717>0,05$).

Τέλος κατά την εξέταση των αποτελεσμάτων της τελευταίας μεταβλητής (Η δήλωση αξιοπιστίας (DAS) θα μπορούσε να συνεκτιμηθεί στο στάδιο κατάρτισης προϋπολογισμού του κάθε ελεγχόμενου φορέα) παρατηρούμαι ότι και σε αυτήν την περίπτωση το μέγεθος της μέσης τιμής (3,62) είναι και πάλι χαμηλό σε σχέση με τις υπόλοιπες μεταβλητές και αυτό διότι ουδέτερη στάση διατήρησε ποσοστό 48% των ερωτώμενων.

Πίνακας 3.64

	Πλήθος Δείγματος (N)	Ελάχιστο (Minimum)	Μέγιστο (Maximum)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Η δήλωση αξιοπιστίας (DAS) θα μπορούσε να συνεκτιμηθεί στο στάδιο κατάρτισης προϋπολογισμού του κάθε ελεγχόμενου φορέα	100	2	5	3,62	,749
Έγκυρο N (listwise)	100				

Σχετικά με την σύγκριση των δύο ομάδων μετρήσεων (ανδρών-γυναικών) ως προς την δέκατη ένατη εξαρτημένη μεταβλητή τα αποτελέσματα της ανάλυσης έδειξαν ότι η τιμή του κριτηρίου Levene (0,617) είναι στατιστικά μη σημαντική υποδεικνύοντας με αυτόν τον τρόπο ότι οι διακυμάνσεις είναι ίσες.

Πίνακας 3.65

Φύλο	Πλήθος (N)	Μέσος (Mean)	Τυπική Απόκλιση (Std. Deviation)
Ανδρας	30	3,57	,728
Γυναίκα	70	3,64	,762

Πίνακας 3.66

		Φύλο	P του Levene (Sig.)	Στατιστικό του test (t)	Βαθμοί Ελευθερίας (df)	Στάθμη Σημαντικότητας του t-test (Sig.2-tailed)
Η δήλωση αξιοπιστίας (DAS) θα μπορούσε να συνεκτιμηθεί στο στάδιο κατάρτισης προϋπολογισμού του κάθε ελεγχόμενου φορέα	Προϋποτιθέμενη ισότητα μεταβλητών (Οι διασπορές θεωρούνται ίσες μεταξύ τους)	Ανδρας Γυναίκα	,617	-,464	98	,644

Στη συνέχεια εφαρμόσαμε το τεστ Mann-Whitney U δηλαδή το μη παραμετρικό ισοδύναμο του ελέγχου της ισότητας των μέσων τιμών ανεξάρτητων ομάδων (t-test) έτσι ώστε να επιβεβαιωθούν τα αποτελέσματα του ανωτέρω ελέγχου ισότητας των μέσων τιμών.

Πίνακας 3.67

Φύλο	Πλήθος(N)	Μέσος Κατάταξης (Mean Rank)	Άθροισμα Κατατάξεων (Sum of Ranks)
Ανδρας	30	49,17	1475,00
Γυναίκα	70	51,07	3575,00
Συνολικό	100		

Η δήλωση αξιοπιστίας (DAS) θα μπορούσε να συνεκτιμηθεί στο στάδιο κατάρτισης προϋπολογισμού του κάθε ελεγχόμενου φορέα

Πίνακας 3.68 ^a

	Η δήλωση αξιοπιστίας (DAS) θα μπορούσε να συνεκτιμηθεί στο στάδιο κατάρτισης προϋπολογισμού του κάθε ελεγχόμενου φορέα
Κριτήριο Mann-Whitney U	1010,000
Wilcoxon W	1475,000
Z	-,328
Διαφορά διακυμάνσεων Asymp. Sig. (2-tailed)	,743

a. Ομαδοποιημένη μεταβλητή: Φύλο

Η τιμή του κριτηρίου Mann-Whitney U είναι ίση με 1010 και από την τελευταία γραμμή του πίνακα προκύπτει ότι η διαφορά των διακυμάνσεων είναι στατιστικά μη σημαντική αφού $p=0,743$. Επομένως δεν υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις στα εξαγόμενα αποτελέσματα των δύο ελέγχων τέτοιες ώστε να μας αποτρέπουν να εφαρμόσουμε αποκλειστικά τον έλεγχο T-test.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

4.1 Συμπεράσματα

Τα βασικά ερευνητικά ερωτήματα τα οποία τέθηκαν προς διερεύνηση στην παρούσα εργασία απαντώνται δια των αποτελεσμάτων που εξήχθησαν από τη στατιστική ανάλυση του σχετικού ερωτηματολογίου. Η οπτική των ελεγχόμενων φορέων σχετικά με τον κατασταλτικό έλεγχο που διενεργεί το Ελεγκτικό Συνέδριο σύμφωνα με τις δοθείσες απαντήσεις είναι θετική καθώς η πλειοψηφία αυτών εκτιμά ότι ο εν λόγω έλεγχος είναι σημαντικός σε μεγάλο βαθμό και βοηθά στην ορθή λειτουργία των φορέων του Δημοσίου. Θεωρούν δε ότι είναι ποιοτικός και αποτελεσματικός καθώς εκπληρώνει το σκοπό του και βοηθά στην εξυγίανση των οικονομικών. Ωστόσο η τοποθέτηση της πλειοψηφίας των συμμετεχόντων στο ουδέτερο σημείο της κλίμακας όσον αφορά τις δύο τελευταίες ερωτήσεις για τη δήλωση αξιοπιστίας (DAS), που σχετίζονται με το ερευνητικό ερώτημα για τον εκσυγχρονισμό της ελεγκτικών διαδικασιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου σύμφωνα με την ελεγκτική πρακτική των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτυπώνουν μια επιφυλακτική στάση σχετικά με καινοτόμες ελεγκτικές μεθόδους και διαδικασίες που δε γνωρίζουν φοβούμενοι αφενός τον περιορισμό των εσόδων κατά την κατάρτιση των προϋπολογισμών στο πλαίσιο του γενικότερου προβληματισμού για τα συστήματα σχεδίασης και προγραμματισμού για τη λήψη δημοσιονομικών αποφάσεων και αφετέρου την επιβολή αυστηρότερων ποινών.

Ο κατασταλτικός έλεγχος που ασκεί το Ελεγκτικό Συνέδριο, ως ένας από τους κορυφαίους θεσμικούς παράγοντες της χώρας μας, αποτελεί έναν παραδοσιακό τρόπο ελέγχου και εξυπηρετεί τη βαθιά ανάγκη των φορολογούμενων πολιτών για την ορθή διαχείριση των δημόσιων οικονομικών προκειμένου να δημιουργηθεί σε αυτούς η «νομμοποίηση μέσω εμπιστοσύνης»⁷³. Δεδομένου ότι την ελεγκτική αυτή αρμοδιότητα

---

⁷³ Δασκαλάκη Γ.Δ., (1984)

ακολουθεί η κατά περίπτωση επιβολή κυρώσεων (δικαστική αρμοδιότητα) ο κατασταλτικός έλεγχος συνιστά μία ολοκληρωμένη μορφή ελέγχου που διακρίνεται για την δραστικότητά του καθώς εκτός από τον εντοπισμό και την αποκατάσταση των ελλειμμάτων αποτελεί και ένα χρήσιμο παιδαγωγικό και συγχρόνως αποτρεπτικό εργαλείο με σκοπό την αποφυγή μελλοντικών παράνομων πράξεων και φαινομένων κακοδιαχείρισης.

Οι σύγχρονες δημοσιονομικές εξελίξεις στη δύνη των οποίων βρίσκεται η χώρα μας και ειδικότερα η εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους, οι αλλαγές στον τομέα του ελέγχου σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το μέγεθος των δημοσίων δαπανών, η ανάγκη για παροχή δημοσίων υπηρεσιών υψηλής ποιότητας με το μικρότερο δυνατό κόστος, σε συνδυασμό με την πολιτική περιστολής των δαπανών και την απαίτηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για εφαρμογή αυστηρότερων ελέγχων των κοινοτικών πόρων επέβαλαν τον επανασχεδιασμό του δημοσιονομικού ελέγχου θέτοντας στο επίκεντρο των ελεγκτικών μεθόδων τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης ο έλεγχος των οποίων δεν είναι στατικός καθώς ο εκσυγχρονισμός του κατασταλτικού ελέγχου με τον εμπλουτισμό των ειδών του, προσδίδουν σε αυτόν μια νέα μορφή ελεγκτικής δυναμικής παρακολουθώντας τον αντίκτυπο της δημοσιονομικής διαχείρισης σε βάθος χρόνου με κριτήρια κοινωνικά και περιβαλλοντικά στη βάση της οικονομικότητας, αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των δημοσίων δαπανών. Πρακτικά λοιπόν ο σκοπός του σύγχρονου ελέγχου δεν εξαντλείται στην αναζήτηση των μη νόμιμων και κανονικών δαπανών αλλά επεκτείνεται και στη διαμόρφωση μιας συνολικής εικόνας της οικονομικής διαχείρισης επικεντρωμένη στη διακρίβωση της εφαρμογής της αρχής της μεγιστοποίησης του οφέλους και της ελαχιστοποίησης του κόστους καθώς και στον έλεγχο του αν μια καθόλα νόμιμη και κανονική δαπάνη επιτέλεσε το σκοπό της και δεν συνέβαλε στην κατασπατάληση του δημόσιου χρήματος.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο ανταποκρινόμενο στην ανάγκη υιοθέτησης των αλλαγών αυτών πορεύεται τα τελευταία χρόνια με αργά αλλά σταθερά βήματα για την αποφυγή αποσπασματικών και αλλεπάλληλων μεταρρυθμίσεων, οι οποίες χωρίς το περιθώριο της σταδιακής ενσωμάτωσης, μετατρέπονται σε γράμμα κενό καθώς δεν προηγούνται οργανωτικές και διαχειριστικές διαδικασίες. Στο πλαίσιο της σύγχρονης λειτουργίας του Ελεγκτικού Συνεδρίου οι αλλαγές που έχουν επέλθει διαπνέουν πρωτίστως τη φιλοσοφία με την οποία εργάζονται τα μέλη του σύμφωνα με την οποία ο καταλογισμός

δεν αποτελεί σκοπό του κατασταλτικού ελέγχου κυρίως στις περιπτώσεις όπου διαπιστώνεται τυπικό έλλειμμα εφαρμόζοντας την συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της αναλογικότητας. Αξιοσημείωτο είναι ότι αρκετά συχνά η ανάκτηση μεγάλων χρηματικών ποσών τα οποία καταλογίζονται στην περίπτωση εντοπισμού μιας ελλειμματικής διαχείρισης καθίσταται ιδιαιτέρως δυσχερής έως αδύνατη. Η νέα τάση των διενεργούμενων ελέγχων εμφορείται κυρίως από την αντίληψη ότι ο ρόλος του ελεγκτή δεν είναι κυρωτικός αλλά κυρίως παιδαγωγικός και θεραπευτικός καθώς και από την αντίληψη ότι είναι πιο χρήσιμη η δημοσιότητα των ελεγκτικών εργασιών και των αποτελεσμάτων αυτών στο ευρύ κοινό προκειμένου οι φορολογούμενοι πολίτες να γνωρίζουν τη δημοσιονομική δραστηριότητα του κράτους. Προς αυτήν την κατεύθυνση η Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου με την απόφαση ΦΓ8/28754/27.04.2015 «*Ελεγκτικές διαδικασίες για τον κατασταλτικό έλεγχο των ΟΤΑ, ΝΠΔΔ και Ειδικών Λογαριασμών*» αφού έλαβε υπόψη μεταξύ άλλων το άρθρο 169 του ν. 4270/2014 (ΦΕΚ 143 Α΄/28-6-2014 «*Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις*» και την Υπουργική Απόφαση 41658/722/2012 (ΦΕΚ 2848 Β΄/23-10-2012) «*Έγκριση και ισχύς των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων σε μετάφραση στην ελληνική γλώσσα*» όρισε τη μεθοδολογία και τις βασικές ελεγκτικές διαδικασίες του κατασταλτικού ελέγχου των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και των ειδικών λογαριασμών των Πανεπιστημίων και άλλων φορέων οι οποίες διενεργούνται βάσει των άρθρων 1 παράγραφος 2, 38 έως 41 και 51 έως 54 του ν. 4129/2013 και αφορούν: (α) Έλεγχο χρηματικής διαχείρισης και (β) Έλεγχο χρηματοοικονομικής διαχείρισης. Ειδικότερα ο έλεγχος χρηματικής διαχείρισης ή ο έλεγχος λογαριασμών ταμειακής διαχείρισης είναι ο έλεγχος των απολογισμών των φορέων και αφορά στην εξακρίβωση του ταμειακού υπολοίπου της διαχείρισης του ελεγχόμενου φορέα και στο δειγματοληπτικό έλεγχο των υποκείμενων πράξεων που υποστηρίζουν τις λογιστικές εγγραφές στους λογαριασμούς εσόδων και εξόδων. Ακολούθως ο έλεγχος της χρηματοοικονομικής διαχείρισης διενεργείται επί των οικονομικών καταστάσεων με βάση τα δικαιολογητικά που καθορίζονται στην εν λόγω απόφαση και σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα του INTOSAI, στην εφαρμογή των οποίων ρητά παραπέμπει το άρθρο 39 παρ. 4 του ν. 4129/2013 και το αντικείμενο του ελέγχου αυτού ορίζεται ειδικότερα στο άρθρο 39 παρ. 2 του ν.

4129/2013. Στόχος του ελέγχου αυτού είναι η έκφραση γνώμης επί της χρηματοοικονομικής διαχείρισης του ελεγχόμενου φορέα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα για το δημόσιο τομέα ΔΠΑΕΙ 1700, 1705 και 1706 αλλά και στο άρθρο 39 του ν. 4129/2013. Πιο πρόσφατα με τα πρακτικά της 13^{ης} /27.06.2016 Γενικής Συνεδρίασης προχώρησε στην υιοθέτηση ενός εγχειρίδιου ελέγχου με βάση τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού των Ανωτάτων Ελεγκτικών Θεσμών (INTOSAI) καθώς από το συνδυασμό των άρθρων 1 παρ. 2, 39, 40 και 41 του Κώδικα νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 4129/2013 (ΦΕΚ Α' 52), συνάγεται ότι οι τακτικοί κατασταλτικοί έλεγχοι, που διενεργεί το Ελεγκτικό Συνέδριο, ανεξαρτήτως του ελεγκτικού τους ενδιαφέροντος, στους λογαριασμούς του Δημοσίου και στους απολογισμούς των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και οι έλεγχοι αφενός σε στοχευμένους τομείς υψηλού δημοσιονομικού ενδιαφέροντος και υψηλού δημοσιονομικού κινδύνου αφετέρου στη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των ποσών της επιχορήγησης ή χρηματοδότησης που λαμβάνουν το μεν οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης απ' ευθείας από τον Κρατικό Προϋπολογισμό το δε τα ιδιωτικά νομικά πρόσωπα από φορείς της Κεντρικής ή Γενικής Κυβέρνησης, διενεργούνται σύμφωνα με τις διατάξεις που διέπουν το Ελεγκτικό Συνέδριο, τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα και τα ελεγκτικά πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Ανωτάτων Ελεγκτικών Θεσμών. Στην κατεύθυνση αυτή το σχετικό εγχειρίδιο ελέγχου ενσωματώνει στα πλαίσια των ελεγκτικών εργασιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου τα διεθνή πρότυπα ελέγχου τα οποία εν γένει θεσπίζουν, κανόνες, αρχές και διαδικασίες με σκοπό σε πρώτο επίπεδο τη διασφάλιση της ποιότητας του ελέγχου, μέρος της οποίας αποτελεί και η αντικειμενικότητα των εκθέσεων ελέγχου η οποία προκύπτει κυρίως από το τεκμηριωμένο περιεχόμενό τους, καθώς και του κύρους της εργασίας του ελεγκτή, ενώ σε δεύτερο επίπεδο την προστασία του ελεγκτή από τους ελεγκτικούς κινδύνους.

Στις ρήσεις του Ηράκλειτου περιλαμβάνεται η περίφημη φράση «*Τα πάντα ρει, μηδέποτε κατά τ' αυτό μένειν*», οι αλλαγές επομένως είναι αναπόφευκτες αρκεί να καθοριστούν, σε βάθος χρόνου, οι ανάλογες κατά περίπτωση προϋποθέσεις και εν προκειμένω οι αλλαγές στη δημοσιονομική διαχείριση επιβάλλονται να ιδωθούν ως μέρος μιας διαδικασίας προσαρμογής και ανάπτυξης της ελληνικής κοινωνίας που

βρίσκεται σε εξέλιξη παρά ως μια χρονικά προσδιορισμένη «διορθωτική παρέμβαση» για την επίλυση ενός συγκεκριμένου προβλήματος.

Σε στρατηγικό μακροπρόθεσμο σχεδιασμό η υιοθέτηση τέτοιων προτύπων, προσαρμοσμένα στις ιδιαιτερότητες της ελληνικής πραγματικότητας, συμβάλλει στη σύγκλιση των ελεγκτικών μεθόδων και θα έχει πολλαπλασιαστικά οφέλη. Πρώτον, θα αποτελέσουν πύλη επικοινωνίας του Ελληνικού Ελεγκτικού Συνεδρίου με το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο καθώς και με διεθνείς οργανισμούς και θα συμβάλουν στη μεταφορά τεχνογνωσίας και «άριστων πρακτικών». Δεύτερον, θα βελτιώσει την κατάταξη της Ελλάδας στις λίστες των χωρών με φαινόμενα διαφθοράς. Τρίτον, η υιοθέτηση τους θα συμβάλει στη βελτίωση της διεθνούς εικόνας και αξιοπιστίας της χώρας στους τραπεζικούς και επενδυτικούς κύκλους. Τέταρτον, και σημαντικότερο θα αναβαθμιστούν οι παρεχόμενες υπηρεσίες προς τους πολίτες με στόχο τη μεγιστοποίηση της κοινωνικής ευημερίας.

Όμως η θέσπιση και υιοθέτηση ακόμα και του πιο άρτιου πλέγματος νομοθετικών ρυθμίσεων και προτύπων ελέγχου δεν εγγυάται την αποδοτικότητα ενός εξωτερικού ελεγκτικού φορέα αν δεν προβλέπεται η παροχή κινήτρων στους ελεγκτές προκειμένου να παρέχουν υψηλής ποιότητας ελεγκτικό έργο. Για παράδειγμα η θεσμοθέτηση πρόβλεψης της χορήγησης ενός ορισμένου χρηματικού ποσοστού επί των παράνομων δαπανών που προλαμβάνονται χάρις στο ελεγκτικό έργο θα αποτελούσε ένα ισχυρό κίνητρο προκειμένου ο έλεγχος να επικεντρώνεται σε ουσιώδεις παρατυπίες και ελλείψεις και να εξαλειφθούν τα φαινόμενα διαφθοράς.⁷⁴ Επίσης η αναγνώριση και οποιαδήποτε άλλη ηθική ανταμοιβή θα συνέβαλε αθροιστικά στην παροχή υψηλού επιπέδου ελεγκτικών εργασιών.

Τα περιθώρια βελτίωσης είναι αναμφισβήτητα μεγάλα και απαιτούν μόχθο εκατέρωθεν δηλαδή τόσο από την πλευρά μηχανισμών εξωτερικού ελέγχου όσο και από την πλευρά των ελεγχόμενων. Ωστόσο όμως στη βάση όλων των επιχειρημάτων περί της ορθής δημοσιονομικής διαχείρισης και του αντικειμενικού ελέγχου αυτής, τοποθετείται η δημιουργία ενός σταθερού υπόβαθρου παιδείας και νοοτροπίας τέτοιας

---

⁷⁴ Blume, L. and Voigt, S. (2007)

ώστε σε πρώτο βαθμό να λειτουργεί ο αυτοέλεγχος για την αποφυγή φαινομένων διαφθοράς ή αλόγιστης χρήσης οικονομικών και περιβαλλοντικών πόρων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Η παρούσα έρευνα διεξάγεται για τους σκοπούς διπλωματικής εργασίας και θα οδηγήσει στην απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου από το τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής του ΑΕΙ ΠΕΙΡΑΙΑ Τ.Τ. (Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στη Δημόσια Οικονομική και Πολιτική).

Στόχος είναι να μελετηθεί ο τρόπος με τον οποίο ασκείται ο Καταστατικός Έλεγχος από το Ελεγκτικό Συνέδριο καθώς και ο βαθμός αποτελεσματικότητας και ποιότητας του ελέγχου.

Τα δεδομένα που θα συλλεχθούν είναι απόρρητα και θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας.

Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου απαιτεί ελάχιστο χρόνο.

Ευχαριστώ εκ των προτέρων για το χρόνο και τη βοήθειά σας.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΡΩΤΩΜΕΝΟΥ

1. Φύλο:

Ανδρας Γυναίκα

2. Η ηλικία σας είναι :

18-30 30-35 35-40 40-45 45 και άνω

3. Σπουδές:

ΠΕ ΤΕ ΔΕ ΥΕ Άλλο

4. Έτη υπηρεσίας:

Μέχρι 5 έτη 6-10 11-15 16-20 20 και άνω

5. Σε ποια Δημόσια Υπηρεσία εργάζεστε:.....

6. Θέση που κατέχετε στην Υπηρεσία: .....

7. Διαθέτει ο φορέας Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας;	ΝΑΙ	ΟΧΙ

8. Λειτουργεί μονάδα εσωτερικού ελέγχου των λειτουργιών	ΝΑΙ	ΟΧΙ

	Διαφωνώ Απολύτως	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ Ούτε Συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ Απολύτως
9. Είναι σημαντικός σε μεγάλο βαθμό	1	2	3	4	5
10. Βοηθά στην εύρυθμη και ορθή λειτουργία και διαφάνεια των φορέων του Δημοσίου και των ΟΤΑ	1	2	3	4	5
11. Η τρέχουσα οικονομική συγκυρία εντείνει την αναγκαιότητα για τη διενέργεια εξωτερικών ελέγχων	1	2	3	4	5
12. Ο δειγματοληπτικός έλεγχος διασφαλίζει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση	1	2	3	4	5
	1	2	3	4	5

Διαφωνώ Απολύτως	Διαφωνώ	Ούτε Διαφωνώ Ούτε Συμφωνώ	Συμφωνώ	Συμφωνώ Απολύτως
---------------------	---------	------------------------------------	---------	---------------------

14. Η πιθανότητα καταλογισμού καθιστά τους υπολόγους πιο προσεκτικούς στη διαχείριση των οικονομικών	1	2	3	4	5
15. Οι επιτόπιοι κατασταλτικοί έλεγχοι είναι περισσότερο αποτελεσματικοί	1	2	3	4	5
16. Μπορεί να βοηθήσει στην εξυγίανση και επίλυση προβλημάτων και να αποτρέψει μελλοντικές παράνομες πράξεις	1	2	3	4	5
17. Εκπληρώνει το σκοπό του δηλαδή εντοπίζει, αποκαλύπτει και καταστέλλει παραλείψεις, λάθη, κακή διαχείριση, ατασθαλίες και κλοπές	1	2	3	4	5
18. Είναι απαραίτητη η σύνταξη δήλωσης αξιοπιστίας (DAS) (γνώμη σχετικά με την αξιοπιστία των λογαριασμών, τη νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων), κατά την πρακτική του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου	1	2	3	4	5
19. Η δήλωση αξιοπιστίας (DAS) θα μπορούσε να συνεκτιμηθεί στο στάδιο κατάρτισης προϋπολογισμού του κάθε ελεγχόμενου φορέα	1	2	3	4	5

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Δασκαλάκη Γ.Δ. (1984), Η νομιμοποίηση της δημοσιονομική δραστηριότητας του κράτους από το Ελεγκτικό Συνέδριο, σε τιμητικό τόμο για τα 150 χρόνια του Ελεγκτικού Συνεδρίου, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας, σελ.444.
- Ζαφειρόπουλος Κ. (2015), Πώς γίνεται μια επιστημονική εργασία; Επιστημονική έρευνα και συγγραφή εργασιών, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ. 110, 133-134, 205, 212-213, 216, 230-231, 234.
- Λιγωμένου Α. 1409 (2015) – Νομική και Οικονομική Διάσταση της Ελεγκτικής του Δημόσιου Τομέα, ΕΚΠΑ, Αθήνα, σελ. 32-35.
- Μηλιώνης, Ν. (2012), Το Ελεγκτικό Συνέδριο – Σύγχρονες τάσεις και εξελίξεις, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, σελ. 9, 13-17, 63-65, 68, 81, 92, 96, 221, 233, 238, 240-241, 291-292, 346-347.
- Μπάλας, Γ.Ε. (2009), Ο προληπτικός Έλεγχος των δημοσίων δαπανών από το Ελεγκτικό Συνέδριο: Από την καθιέρωση στην αμφισβήτηση. Αθήνα-Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Σάκκουλα, σελ. 60-61.
- Παπαηλίας, Θ. (2015), ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ Οι εξελίξεις στην ελληνική οικονομία μεταπολεμικά, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα, σελ. 27.
- Ρίζος, Κ. (1999), Ο έλεγχος των δημοσίων δαπανών και λογαριασμών από το Ελεγκτικό Συνέδριο, Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα, σελ.18-19.
- Σαρμάς Ι. (1998), Η άσκηση από το Ελεγκτικό Συνέδριο προληπτικού ελέγχου νομιμότητας στις δαπάνες της νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, Σύμμεικτα προς τιμή Δ. Κόρσου, σελ. 511.
- Σαρμάς, Ι. (2006), Καλύτερο κράτος: η σπατάλη, η διαφθορά και ο σύγχρονος δημοσιονομικός έλεγχος, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας.

Σαρμάς, Ι. (2003), Ελευθερία με υπεροχή του δικαίου. Η νομολογία του ευρωπαϊκού δικαστηρίου δικαιωμάτων του ανθρώπου, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκουλας.

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Blume, L. & Voigt, S. (2007) Supreme Audit Institutions: Supremely Superfluous? A Cross Country Assessment (March 2007), 6-7, 11.

Διαθέσιμο στη: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=965434 [πρόσβαση 27.06.2016].

Cogliandro, A. (2000) Reform: the audit system. *International Journal of Public Administration*. 23(2), 383-403.

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Κοντογέωργα Ν. Γ. (2012), «Ο εξωτερικός έλεγχος της δημοσιονομικής διαχείρισης στην Ελλάδα και η λειτουργία του ελεγκτικού συνεδρίου στο πλαίσιο των διεθνών προτύπων», διδακτορική διατριβή, 119, 123. Διαθέσιμο στην: nemertes.lis.upatras.gr/jspui/bitstream/10889/.../Nemertes_Kontogeorga%28de%29.pdf.

Νομικές Μελέτες, διαθέσιμο στην: <http://www.greeklaws.com/pubs/uploads/995.pdf>
σελ.12-17

Πέτρος Ρούσσοσ και Γιώργος Ευσταθίου «Σύντομο Εγχειρίδιο SPSS 16.0». Πρόγραμμα Ψυχολογίας, Τμήμα ΦΠΨ, ΕΚΠΑ. ΑΘΗΝΑ 2008, 16, 34-35, 39.
Διαθέσιμο στην: www.psych.uoa.gr/~roussosp/stats/Manual_SPSS16.pdf.

Φαχρίδης Γ., 2012. «Εισαγωγή στο πρόγραμμα SPSS for Windows».
Διαθέσιμο στην: https://www.ucy.ac.cy/hr/documents/2012/SPSS_13.pdf.

DFID (Department for International Development) (2004) Briefing Characteristics of different external audit systems. part of the Policy Division Info series. Ref no: PD Info 021, 1-2, 7-10

DFID (Department for International Development) (2005) How to note “Working with Supreme Audit Institutions”. Part of the Policy Division Info series. Ref no: PD Info 079, July.

EUROPA - Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ) | Ευρωπαϊκή Ένωση
Διαθέσιμο στη: <https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions.../european-court-auditors>
